ŽUPA	BROJ KATOLIKA	BROJ STANOVNIKA	KRŠTENI UKUP.	KRŠTENI O	KRŠTENI 1.-7.	KRŠTENI 7.	BROJ PRIČEST	BROJ KRIZMA	VJENČANJA UKUPNO	VJENČANJA KATOLIČK	VJENČANJA MJEŠOV	VJENČANJA RAZ.BO	CRKVENI SPROVODI Ukupno	CRKVENI SPROVODI Provid.	CRKVENI SPROVODI Neprovid.
UGLJAN															
VELI IŽ	415	425	7	3	3	1	1	1	0	0	0	0	19	9	10
VELI RAT	90	94	1	0	0	1	1	1	3	3	0	0	3	3	0
VINJERAC	277	277	6	6	0	0	2	0	0	0	0	0	10	3	7
VIR	1270	1290	17	12	1	4	13	2	11	9	1	1	18	11	7
VISOČANE	379	379	7	7	0	0	8	0	2	1	1	0	6	5	1
VLAŠIĆI	240	250	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	5	2	3
VRANA	925	930	14	12	1	1	11	0	9	8	1	0	5	1	4
VRGADA	236	250	5	2	3	0	2	0	2	2	0	0	8	3	5
VRSI	1409	1480	23	21	2	0	14	0	13	12	1	0	25	9	16
ZD - PUNTAMIKA	4205	4426	32	29	3	0	56	52	12	12	0	0	16	8	8
ZD - PLOVANIJA	2622	2710	37	30	5	2	44	37	5	5	0	0	8	6	2
ZD - STANOVI	4200	4500	44	37	5	2	62	58	15	14	1	0	15	10	5
ZD - SV. STOŠIJA	4400	5300	59	31	9	19	30	126	73	64	3	6	20	9	11
ZD - SV. ŠIME	2000	2453	43	40	1	2	14	29	64	59	1	4	15	2	13
ZD - ARBANASI	6200	6740	58	55	1	2	57	63	34	29	0	5	33	20	13
ZD - VOŠTARNICA	12000	14000	141	108	14	19	157	122	61	55	4	2	58	24	34
ZD - RELJA	4500	8000	52	37	0	15	74	77	32	30	0	2	48	28	20
ZD - BELAFUŽA	6650	7800	99	78	5	16	99	111	45	45	0	0	29	15	14
ZD - SMILJEVAC	4550	4600	57	49	3	5	96	74	14	12	0	2	21	7	14
ZD - BILI BRIG	12000	15000	49	38	11	0	67	112	6	6	0	0	9	2	7
ZAGLAV	162	170	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	4	3	1
ZAPUNTEL	59	60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	1	4
ZATON	625	625	5	2	0	3	7	18	3	3	0	0	12	8	4
ZEMUNIK	1499	1500	29	27	2	0	17	0	13	13	0	0	26	7	19
ŽDRELAC	265	272	2	2	0	0	1	0	1	1	0	0	11	5	6
ŽMAN	199	211	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	11	9	2
Ukupno	149654	165629	1746	1472	135	129	1827	1818	823	767	22	34	1315	656	659

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj 3-4/2001

Reljef sv. Stošije na odru (oko pol. 15. st.), Katedrala sv. Stošije

ŽUPA	BROJ KATOLIKA	BROJ STANOVNIKA	KRŠTENI				BROJ PRIČEST	BROJ KRIZMA	VJENČANJA				CRKVENI SPROVODI		
			UKUP.	O	1.-7.	7.			UKUPNO	KATOLIČK	MJEŠOV	RAZ.BO	Ukupno	Provid.	Neprovid.
POSEDARJE	1272	1280	13	13	0	0	12	0	6	6	0	0	10	6	4
POVLJANA	590	600	9	8	0	1	0	0	3	3	0	0	7	2	5
PREKO	1235	1235	14	13	0	1	14	26	5	5	0	0	27	10	17
PREMUDA	60	68	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3
PRIDRAGA	1758	1760	38	34	3	1	14	0	11	11	0	0	13	9	4
PRISTEG	350	380	5	4	1	0	4	0	2	2	0	0	3	1	2
PRIVLAKA	2250	2300	17	14	0	3	35	0	5	5	0	0	27	14	13
RADOŠINOVAC	210	213	4	4	0	0	6	31	2	2	0	0	8	1	7
RADOVIN	560	560	7	7	0	0	14	0	4	4	0	0	5	4	1
RAŠTEVIĆ	372	379	8	8	0	0	4	0	2	1	1	0	8	0	8
RAVA	100	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3
RAŽANAC	1861	1923	18	11	5	2	28	32	8	8	0	0	32	26	6
RODALJICE	77	77	3	3	0	0	0	0	1	1	0	0	2	0	2
SALI	705	713	4	4	0	0	3	0	4	4	0	0	11	10	1
SAVAR	55	55	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	1
SELINE	350	450	4	4	0	0	5	0	0	0	0	0	7	2	5
SESTRUNJ	50	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
SILBA	290	300	7	7	0	0	0	0	0	0	0	0	11	3	8
SLIVNICA	805	805	11	11	0	0	7	24	7	7	0	0	21	20	1
SMILČIĆ	249	276	4	3	1	0	5	0	1	0	1	0	4	1	3
SOLINE	68	68	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0
STARIGRAD	1250	1400	13	12	1	0	5	0	2	2	0	0	16	9	7
SUHOVARE	584	584	6	6	0	0	6	7	2	2	0	0	5	4	1
SUKOŠAN	3410	3410	43	38	1	4	41	0	7	7	0	0	38	14	24
SUTOMIŠĆICA	628	630	7	7	0	0	8	0	2	2	0	0	20	13	7
ŠKABRNJA	1831	1835	38	37	1	0	23	56	6	6	0	0	12	6	6
TINJ	545	551	17	14	1	2	14	0	1	1	0	0	7	5	2
TKON	730	752	4	3	0	1	6	22	7	7	0	0	10	8	2
TRIBANJ-KRUŠĆICA	220	290	8	8	0	0	10	0	0	0	0	0	6	1	5
TURANJ + Sikovo	1515	1837	27	26	1	0	25	50	11	10	0	1	16	6	10

ŽUPA	BROJ KATOLIKA	BROJ STANOVNIKA	KRŠTENI UKUP.	KRŠTENI O	KRŠTENI 1.-7.	KRŠTENI 7.	VJENČANJA UKUPNO	VJENČANJA KATOLIČKI	VJENČANJA MJEŠOVITI	VJENČANJA RAZ.BO	BROJ KRIZMA	BROJ PRIČEST	CRKVENI SPROVODI Ukupno	CRKVENI SPROVODI Provid.	CRKVENI SPROVODI Neprovid.
KOLAN	712	715	6	6	0	0	7	7	0	0	8	0	7	5	2
KORLAT	277	281	3	3	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0
KOŽINO	600	600	11	11	0	0	0	0	0	0	0	8	2	1	1
KRUŠEVO	480	500	22	21	1	0	13	13	0	0	0	11	17	5	12
KUKLJICA	550	580	5	5	0	0	4	4	0	0	14	4	15	9	6
LUKA	105	107	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	4	3	1
LUKORAN	483	486	5	4	0	1	5	5	0	0	0	4	14	6	8
LJUBAČ	486	486	7	7	0	0	4	4	0	0	0	5	7	7	0
MALI IŽ	165	180	5	2	1	2	3	3	0	0	2	2	9	5	4
MEDVIĐA															
MOLAT	95	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	2
MURVICA	700	709	17	16	0	1	5	5	0	0	11	9	6	2	4
NADIN	682	704	8	8	0	0	4	4	0	0	7	7	1	1	0
NEVIĐANE	670	682	7	5	2	0	2	2	0	0	42	6	13	8	5
NIN	1484	1490	13	12	1	0	5	5	0	0	0	20	17	10	7
NOVIGRAD	743	793	14	12	2	0	3	3	0	0	0	10	15	3	12
NUNIĆ	69	100	3	2	1	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1
OBROVAC	900	1450	6	6	0	0	6	4	2	0	0	11	1	1	0
OLIB	160	162	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	10	8	2
PAG	2335	2370	25	19	4	2	11	11	0	0	0	41	34	20	14
PAKOŠTANE	2732	2755	23	19	3	1	12	12	0	0	50	43	22	9	13
PAŠMAN	370	380	10	8	2	0	3	3	0	0	32	4	6	0	6
PERUŠIĆ															
PETRIČANI	600		3	3	0	0	5	4	0	1	0	10	8	4	4
PLOČE	1584	1600	8	8	0	0	9	9	0	0	20	19	6	1	5
PODGRADINA	665	667	10	10	0	0	3	3	0	0	0	8	7	3	4
POLAČA	1040	1048	16	14	1	1	7	7	0	0	0	22	11	3	8
POLIČNIK	1785	1785	28	13	5	0	15	15	0	0	41	11	10	8	2
POLJICA	600	800	8	7	1	0	6	3	3	0	0	0	11	2	9
POPOVIĆI	172	172	7	6	0	1	1	1	0	0	0	0	2	0	2

Nadbiskupova riječ

POTREBA PASTORALNIH SMJERNICA ZA PREDSTOJEĆE DESETLJEĆE

U trećem dijelu, odmah na početku svoga Apostolskog pisma episkopatu, kleru i vjernicima na završetku Velikoga jubileja godine 2000 "Ulaskom u novo tisućljeće", Sveti Otac Ivan Pavao II., postavlja pitanje: *"Što nam je činiti, braćo?"* /usp. Dj 2,37/, sada, nakon dubokih doživljaja Kristove nazočnosti u Crkvi tijekom prebogatih događanja u Jubilejskoj godini. I na početku novoga tisućljeća, ususret svijetu i njegovim izazovima, očekivanjima i nadama. Što činiti da obnovljeni zamah u kršćanskom životu postane nadahnjujuća snaga našega hoda?

To pitanje prenosim i postavljam pred sve nas; pred samoga sebe, biskupa ove Crkve zadarske, pred naš prezbiterij, redovnike i redovnice, pred narod Božji u ovoj Crkvi: *što nam je činit da svaki čovjek bude slava Božja, da svaki bude otkupljen, da "dođe spas ovoj kući ljudskoj, na ovom prostoru i u ovom vremenu?"*/usp. Lk 19,9/. Želim, dakle, postaviti pitanje: *što nam je činiti u pastoralu?* Polazeći od definicije da je pastoral sveukupna djelatnost Crkve kojoj je cilj unijeti Božje spasenje u svakog čovjeka i ljudsko društvo, dolazimo do pitanja: što raditi, tko treba izvoditi tu djelatnost, na koji način raditi, kako je postaviti. Svi se slažu da živimo u složenom vremenu, bremenitom mnogim starim i novim nevoljama, ali i novim izazovima i novim ponudama ljudskim nadama i očekivanjima. Također je izvjesno da nema magične formule za te odgovore. Što više, Papa izrijekom reče da nas neće spasiti nikakva formula. On vidi uporište za optimizam pun pouzdanja u Osobi onoga koji reče: "I evo, ja sam s vama u sve dane, do svršetka svijeta"/Mt 28,20/. Spasit će nas sigurnost koju nam Krist ulijeva: Ja sam s vama!

Program koji će biti odgovor na pitanje, što nam je činiti, jest uvijek stari i uvijek novi. On proizlazi iz Evanđelja i žive predaje. *"On u konačnici ima središte u samome Kristu kojega treba upoznati, ljubiti, nasljedovati, kako bi se u njemu živio trojstveni život i s njime preobražavala povijest sve do njezina ispunjenja u nebeskom Jeruzalemu. To je program koji se ne mijenja s promjenama vremena i kultura, premda vodi računa o vremenu i kulturi, radi istinskog dijaloga i učinkovite komunikacije. Taj program oduvijek je naš program za treće tisućljeće"* /NMI 29/.

To je načelni stav. Jasan, čvrst, istinit! Ali čujmo dalje Petra našega vremena: *"Ipak je potrebno da se taj program prevede u pastoralne smjernice, prikladne prilikama svake zajednice"* /Isto/. Podsjeća nas kako su za vrijeme predjubilejskih triju godina bile u cijeloj Crkvi prihvaćene dobro uređene kateheze na temu Presvetog Trojstva i praćene posebnim pastoralnim zadaćama: sakramenti kršćanske inicijacije i teološke kreposti. *"Sada se pred nama,* kaže Papa, *ne nazire neposredni cilj, već šire i zahtjevnije obzorje redovitog pastorala. Unutar sveopćih i nezaobilaznih okvira, nužno je da jedinstveni program Evanđelja nastavi ulaziti, kako se to oduvijek događa, u povijest svake crkvene zbilje. U mjesnim Crkvama mogu se ostvariti ona konkretna programatska djela - ciljevi i metode rada, izgradnja i vrednovanje djelatnika, traženje potrebnih sredstava - koja Kristovu navještaju omogućuju da dođe do osoba, oblikuje zajednice, da, putem svjedočanstva, u društvo i kulturu duboko ureže evanđeoske vrijednosti" /Isto/.*

Taj poticaj je za našu mjesnu Crkvu ohrabrenje i obveza da zacrtamo s pouzdanjem korake budućega hoda, usuglašavajući izbor naše biskupijske zajednice sa susjednim Crkvama i sveopćom Crkvom.

Nadbiskup

SVETA STOLICA

Poruka pape Ivana Pavla II. Za Korizmu - 2001.

OPRAŠTANJE – JEDINI PUT MIRA

"Ljubav... ne pamti zlo" (1 Kor 13,5)

1. "Evo, uzlazimo u Jeruzalem" (*Mk* 10,33). Tim riječima Isus poziva učenike da pođu s njim putem koji od Galileje vodi do mjesta gdje će dovršiti svoje otkupiteljsko poslanje. Taj put prema Jeruzalemu, koji evanđelisti prikazuju kao krunu Isusova zemaljskog putovanja, model je života kršćanina zauzetog u nasljedovanju Učitelja na križnome putu. I današnjim muškarcima i ženama Krist upućuje poziv da "uziđu u Jeruzalem". Posebno to snažno ističe u korizmi, vremenu koje je pogodno za obraćenje i ponovno pronalaženje punoga zajedništva s njim, putem tješnjeg sudjelovanja u otajstvu njegove smrti i uskrsnuća.

Zato korizma za vjernike predstavlja povlaštenu prigodu za duboko preispitivanje dosadašnjeg življenja. U suvremenom svijetu, pored velikodušnih svjedoka evanđelja, ne nedostaje kršćenika koji prema zahtjevnom pozivu da "uziđu u Jeruzalem" zauzimaju stav ravnodušnog opiranja, a katkad čak i otvorenog protivljenja. Postoje prilike u kojima se iskustvo molitve živi vrlo površno tako da Božja riječ ne uspijeva prožeti život. Sam sakrament pomirenja mnogi smatraju nevažnim, a nedjeljno euharistijsko slavlje tek obvezom koju valja ispuniti.

Kako prihvatiti poziv na obraćenje što nam ga Isus upućuje i u ovoj korizmi? Kako ostvariti ozbiljnu promjenu života? Potrebno je prije svega otvoriti srce dubokim liturgijskim porukama. Vrijeme priprave za Uskrs predstavlja dar Gospodinove providnosti i dragocjenu priliku da mu se približimo, povlačeći se u sebe i osluškujući njegov glas u nama.

2. Neki kršćani misle da mogu i bez toga stalnog duhovnog nastojanja, jer ne zamjećuju nužnost usklađivanja svoga života s evanđeoskom istinom. Da ne bi smetale njihovu načinu življenja oni riječi poput: "Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite svojim mrziteljima" (*Lk* 6,27) nastoje obezvrijediti i učiniti nevažnim. Tim je osobama teško te riječi prihvatiti i prevesti u dosljedno životno vladanje. Doista, te riječi, ako ih se uzme za ozbiljno, zahtijevaju korjenito obraćenje. Bez toga u situaciji kada je netko uvrijeđen i nanesena mu je bol upada u iskušenje da podlegne psihološkim mehanizmima samosažaljenja i osvete, zanemarujući Isusov poziv na ljubav prema neprijatelju. Ipak, sama čovjekova svakodnevnica jasno pokazuje da su oproštenje i pomirenje nužni za stvarnu osobnu i društvenu obnovu. To vrijedi za međuljudske odnose ali i za odnose među zajednicama i narodima.

3. Brojni i tragični sukobi koji razdiru čovječanstvo i koji su izbili također iz pogrešno shvaćenih religijskih razloga ostavili su duboke tragove mržnje i nasilja među narodima. Povremeno se to događa i među skupinama i dijelovima istoga naroda. Ponekad smo, s bolnim osjećajem nemoći, svjedoci ponovnog izbijanja sukobâ za koje se vjerovalo da su definitivno okončani. To daje dojam da su neki narodi uključeni u spiralu nezaustavljiva nasilja koje nastavlja kositi

ŽUPA	BROJ KATOLIKA	BROJ STANOVNIKA	KRŠTENI UKUP.	KRŠTENI O	KRŠTENI 1.-7.	KRŠTENI 7...	BROJ PRIČEST	BROJ KRIZMA	VJENČANJA UKUPNO	VJENČANJA ATOLIČK	VJENČANJA MJEŠOV	VJENČANJA RAZ.BO	CRKVENI SPROVODI Ukupno	CRKVENI SPROVODI Provid.	CRKVENI SPROVODI Neprovid.
BANJ	174	208	0	0	0	0	4	0	1	1	0	0	4	3	1
BARBAT	651	651	3	3	0	0	0	12	3	3	0	0	10	7	3
BENKOVAC	3700	4050	43	34	9	0	65	52	17	16	0	1	20	8	12
BIBINJE	4040	4053	49	49	0	0	46	62	23	22	1	0	27	21	6
BIOGRAD Sv.IVAN	1000	1000	10	10	0	0	0	0	5	5	0	0	7	3	4
" Sv.STOŠIJA	5600	5600	39	33	3	3	78	127	39	33	1	5	30	11	19
BOKANJAC	2000	2000	12	11	1	0	29	44	3	3	0	0	13	4	9
BOŽAVA	163	163	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	3	2	1
BRBINJ	80	88	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
BRGULJE	50	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
BRIŠEVO	635	643	10	4	1	5	17	0	5	3	0	2	10	4	6
BRUŠKA	139	141	2	2	0	0	0	0	1	1	0	0	2	0	2
CRNO	378	378	2	2	0	0	0	14	0	0	0	0	3	1	2
DIKLO	1200	1200	8	7	1	0	14	0	5	5	0	0	10	5	5
DINJIŠKA	253	253	2	2	0	0	0	0	1	1	0	0	5	3	2
DOBROPOLJANA	282	282	3	3	0	0	4	0	3	3	0	0	3	3	0
DRAČEVAC NIN.	200	200	1	1	0	0	7	17	1	1	0	0	3	2	1
DRAČEVAC ZAD.	185	186	7	7	0	0	5	6	0	0	0	0	3	2	1
DRAGE	1039	1045	13	12	1	0	17	0	4	3	0	1	5	1	4
DRAGOVE	45	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	3	4
ERVENIK	4	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SV. FILIP I JAKOV	1800	1800	14	11	0	3	18	49	12	12	0	0	18	11	7
GALOVAC	1200	1200	19	18	1	0	21	52	12	12	0	0	6	1	5
GORICA-RAŠTANI	1764	1768	26	26	0	0	28	0	7	7	0	0	21	14	7
ISLAM LATINSKI	773	774	11	11	0	0	9	0	3	3	0	0	10	4	6
IST	225	234	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	8	5	3
JASENICE	1069	1070	26	26	0	0	12	0	6	5	0	1	8	0	8
KALI	2000	2150	24	20	3	1	14	1	11	11	0	0	32	17	15
KARIN	1140	1202	7	6	1	0	16	0	2	2	0	0	2	2	0
KISTANJE	1264	2570	22	16	5	1	38	25	6	6	0	0	4	2	2

SADRŽAJ

Nadbiskupova riječ - *Pastoralne smjernice za novo desetljeće,* 130
SVETA STOLICA, 131
Papina poruka za Korizmu, 131
Papina poruka za Svjetski dan mladeži, 133
Papina poruka za Svjetski dan obavijesnih sredstava, 136
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, 139
Priopćenje stalnog vijeća HBK, 139
Izjava Vijeća za obitelj HBK, 139
ZADARSKA NADBISKUPIJA, 141
Korizmena poslanica Zadarskog nadbiskupa, 141
Znanstveni skup o Bibliji - III. Predavanje "Svjetski prijevodi Biblije", 143
Svećenička rekolekcija u siječnju (Dr. Josip Delić: Sakramenat ženidbe), 146
XXX. godišnja svećenička skupština (homilija, izlaganja i izvješća), 154
ODREDBE, 167
Imenovanja, 172
Obavijesti (raspored rekolekcija, Duhovne vježbe), 172
Ususret svibnju - Svibanjska pobožnost, 174
VIJESTI I DOGAĐAJI, 175
NAŠI POKOJNICI (Don Ivo Sebastian Lončar), 179
IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA: Kali, 180
KRONIKA, 184
Nova izdanja, 190
STATISTIKA ZADARSKE NADBISKUPIJE ZA 2000. GODINU (Prilog), 192

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE - Službeni vjesnik Nadbiskupije zadarske - ISSN 1331-7016; Izdavač: Nadbiskupski ordinarijat Zadar, Zeleni trg 1, 23000 Zadar; tel. 251-712, fax: 316-299; Odgovara: mons. Ivan Prenđa, nadbiskup zadarski; Uredničko vijeće: Livio Marijan, Rozario Šutrin, Nedjeljko Zubović; Tiska: WA Graf, Nikole Tesle bb, 23000 Zadar, tel. 323-592; Datum ulaska ovog broja Vjesnika u tisak: 21. ožujka 2001.

žrtvu za žrtvom, bez konkretnog rješenja na vidiku. Nedjelotvorne su i želje za mirom koje se uzdižu iz svih dijelova svijeta, a ni nužni napor u pravcu željenoga dogovora ne uspijeva dublje pustiti korijena.

Kršćani ne smiju ostati ravnodušni prema tom uznemirujućem prizoru. Upravo zato sam, u upravo zaključenoj jubilejskoj godini, uime Crkve zatražio od Boga oproštenje za grijehe njezinih sinova. Itekako smo svjesni da su grijesi kršćana nažalost potamnili njezino bezgrešno lice. Ipak, pouzdavajući se u milosrdnu ljubav Boga koji ne uračunava zlo raskajanom grešniku, znamo da se uvijek s pouzdanjem možemo vraćati na pravi put. Božja ljubav dolazi do svoga najvišega izražaja upravo kada se čovjek, grešan i nezahvalan, ponovno vrati punome zajedništvu s njim. U tome pogledu "čišćenje spomena" prije svega predstavlja obnovljeno ispovijedanje božanskoga milosrđa. To je ispovijedanje Crkva, na svojim različitim razinama, pozvana s uvjerenjem uvijek iznova izvršiti.

4. Jedini put prema miru je opraštanje. Prihvatiti i dati oproštenje omogućuje novu kvalitetu odnosa među ljudima, prekida spiralu mržnje i osvete i raskida okove zla, kojima su okovana srca suparnika. Za narode koji traže pomirenje i one koji se nadaju mirnome suživotu među pojedincima i narodima nema drugoga puta osim primanja i davanja oproštenja. Kako su bogate spasonosnim naukom Gospodinove riječi: "Ljubite neprijatelje, molite za one koji vas progone da budete sinovi svoga oca koji je na nebesima, jer on daje da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima i da kiša pada pravednicima i nepravednicima" (*Mt* 5,44-45)! Ljubiti onoga koji nas je uvrijedio razoružava neprijatelja i može bojno polje pretvoriti u mjesto solidarne suradnje.

To je izazov koji se tiče pojedinaca ali i zajednica, naroda i cijeloga čovječanstva. No, na osobit se način tiče obitelji. Nije se lako okrenuti opraštanju i pomirenju. Pomirenje se može činiti problematičnim već kada je u pitanju vlastiti grijeh. A ako je pak drugi kriv pomirenje se može čak činiti bezrazložnim poniženjem. Da bi se takav korak učinio neophodno je iskustvo duhovnog obraćenja; potrebna je hrabrost ponizne poslušnosti Isusovoj zapovijedi. Njegova riječ ne ostavlja mjesta dvojbi: pomirenje mora tražiti ne samo onaj koji je izazvao neprijateljstvo već i onaj koji ga trpi (usp. *Mt* 5,23-24). Kršćanin mora tvoriti mir i kada se osjeća žrtvom onoga koji ga je nepravedno uvrijedio i nanio mu bol. I sam je Gospodin tako činio. On očekuje od učenika da ga slijedi i tako surađuje u bratovu otkupljenju.

U ovomu našem dobu čini se da je opraštanje dimenzija koja je nužna za izvornu obnovu društva i učvršćenje mira u svijetu. Crkva, naviještajući opraštanje i ljubav prema neprijateljima, svjesna je da u duhovnu baštinu cijeloga čovječanstva udahnjuje novi način uzajamnih odnosa; način koji je sigurno težak, no bogat nadom. Ona zna da u tome može računati na Gospodinovu pomoć koji nikada ne napušta one koji mu se utječu u nevolji.

5. "Ljubav... ne pamti zlo" (*1 Kor* 13,5). U ovome izrazu iz prve poslanice Korinćanima apostol Pavao podsjeća da je oproštenje jedan od najuzvišenijih oblika vršenja ljubavi. Korizma predstavlja povlašteno vrijeme za bolje produbljivanje značaja te istine. Po sakramentu pomirenja Otac nam u Kristu daje svoje oproštenje i to nas potiče da živimo u ljubavi, ne promatrajući drugoga kao neprijatelja već kao brata.

Neka ovo vrijeme pokore i pomirenja potakne vjernike da razmišljaju i djeluju u znaku izvorne ljubavi, otvorene svim čovjekovim dimenzijama. Taj će ih duhovni stav voditi da donose plodova Duha (usp. *Gal* 5,22), te da obnovljena srca pruže materijalnu pomoć onomu koji je u potrebi.

Srce pomireno s Bogom i bližnjim je velikodušno. U svetim danima korizme "milostinja" ima dublje značenje jer nije riječ o davanju od svoga suviška da bi se umirila vlastita savjest već o istinskom buđenju svijesti o solidarnosti prema bijedi prisutnoj u svijetu. Vidjeti izmučeno lice i patnje tolike braće i sestara mora nas potaknuti da bar djelomično dijelimo vlastita dobra s onim koji je u potrebi. Korizmeni prinos bit će još vredniji ako onaj koji ga daje bude slobodan od srdžbe i ravnodušnosti, prepreka koje udaljavaju od zajedništva s Bogom i s braćom. Svijet očekuje od kršćana dosljedno svjedočanstvo zajedništva i solidarnosti. U tom su pogledu poučne riječi apostola Ivana: "Tko ima dobra ovoga svijeta i vidi brata svoga u potrebi pa zatvori pred njim srce – kako Božja ljubav ostaje u njemu?" (*1 Iv* 3,17).

Braćo i sestre! Sveti Ivan Krizostom, komentirajući Gospodinov nauk s puta prema Jeruzalemu, podsjeća da Krist ne ostavlja učenike u neznanju glede borbi i žrtava koji ih očekuju. On ističe da je odricanje od vlastitoga "ja" teško, no, nije i nemoguće kada se može računati na Božju pomoć koja nam je dana "po zajedništvu s Kristovom osobom" (*PG* 58,619 sl.).

Eto zašto u ovoj korizmi želim pozvati sve vjernike na žarku i povjerljivu molitvu Gospodinu da svakoj osobi podari iznova iskusiti njegovo milosrđe. Jedino taj dar će nam pomoći prihvatiti i živjeti na sve radosniji i velikodušniji način Kristovu ljubav koja "nije razdražljiva, ne pamti zlo; ne raduje se nepravdi, a raduje se istini" (*1 Kor* 13,5-6).
S tim osjećajima zazivam zaštitu Majke milosrđa na korizmeni hod cijele zajednice vjernika i svakomu od vas od srca podjeljujem apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 7. siječnja 2001.

Ivan Pavao II.

Poruka pape Ivana Pavla II. za XVI. Svjetski dan mladeži, 8. travnja 2001.

KRIST PRED NAMA OTVARA "PUT ŽIVOTA"

"Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom" (Lk 9,23)

Predraga mladeži!

1. Dok vam se s radošću i ljubavlju obraćam u prigodi ovoga našeg uobičajenog godišnjeg susreta u očima i srcu čuvam divnu sliku velikih "vrata" na poljani Tor Vergati u Rimu. Te noći, 19. kolovoza protekle godine, na početku bdjenja za XV. Svjetski dan mladeži, pod pogledom raspetoga i uskrslog Krista, držeći se za ruke s petoro mladih s pet kontinenata prešao sam preko onog praga, simbolički zakoračivši tako zajedno sa svima vama u treće tisućljeće.

Želim ovdje od sveg srca zahvaliti Bogu na daru mladosti, koja po vama ostaje u Crkvi i svijetu (usp. Homilija na Tor Vergati, 20. kolovoza 2000).

NOVA IZDANJA U NADBISKUPSKOJ KNJIŽARI

1. *Polovini moje duše*, Stjepan Lice, Teovizija–Zagreb, 2001.
2. *Era vodenjaka – Izazov za kršćanstvo,* Stanko Bašić, Teovizija-Zagreb, 2001.
3. *Više od knjige*, Thomas Söding, KS – Zagreb, 2001.

NOVI TELEFONSKI BROJEVI:

Župni ured Veli Iž - 277242

Pala na glavnom oltaru sv. Lovre, Kali

Nadbiskup je primio prof. Marija Pešuta, člana Poglavarstva grada Zadra za socijalna pitanja. Razgovarali su o socijalnim problemima na ovom području i njihovim rješavanjima.

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA – 14. ožujka 2001., u sjemeništu "Zmajević", održana je redovita mjesečna svećenička rekolekcija. U duhovnom dijelu, održano je Pokorničko bogoslužje koje je predvodio o. Jakov Teklić TOR, gvardijan Samostana sv. Mihovila u Zadru. U pastoralnom dijelu, predavanje na temu *Sakramenat pomirenja između redukcije i obnove*, održao je dr. don Vladimir Dugalić, profesor na Teologiji u Đakovu. Koreferat na temu *Pokorničko bogoslužje u župnoj zajednici* izložio je don Tito Šarin, župnik Preka i Ugljana.

PRIMOPREDAJA RAVNATELJSTVA VTKŠ-e - 15. ožujka 2001., u nazočnosti g. Nadbiskupa, izvršena je primopredaja Ravnateljstva Visoke teološko-katehetske škole, između dr. Tomislava Bondulića, dosadašnjeg ravntelja i novoimenovanog ravnatelja mr. Marinka Duvnjaka.

MONOGRAFIJA UMJETNIČKE BAŠTINE NADBISKUPIJE - 16. ožujka 2001., u Nadbiskupskom domu, g. Nadbiskup je primio Odbor za projekt monografije *Umjetnička baština Nadbiskupije zadarske*: dra Pavla Keru, dra Nikolu Jakšića, dra Pavušu Vežića i dra Emila Hilju. Razmotrene su učinjene pripreme i način daljnjega rada.

SVETI JOSIP - 19. ožujka 2001., na blagdan sv. Josipa, g. Nadbiskup je predvodio Euharistiju u kapelici Svećeničkog doma "Zmajević" kao i u kapelici sjemeništa "Zmajević". Nadbiskup u miru, mons. M. Oblak, predvodio je svečanu koncelebraciju u župnoj crkvi sv. Josipa na Plovaniji u Zadru.

Glavni oltar sv. Lovre, Kali

Želim također Bogu od srca zahvaliti što mi je dao da mogu biti s mladeži svijeta u tijeku posljednja dva desetljeća upravo završenog stoljeća pokazujući im put koji vodi Kristu koji je "jučer, danas i sutra isti – i uvijeke" (Heb 13,8). No, istodobno, zahvaljujem Bogu što su mladi pratili i podupirali Papu na njegovim apostolskim hodočašćima diljem svijeta.

Što je bio XV. Svjetski dan mladeži, ako ne intenzivno vrijeme kontemplacije otajstva Riječi koja je tijelom postala za naše spasenje? Nije li to možda bila izvanredna prigoda za slavljenje i naviještaj vjere Crkve i planiranje obnovljenoga kršćanskog zauzimanja, zajednički okrenuti svijetu koji čeka da čuje spasonosnu Riječ? Istinski plodovi Jubileja mladeži nikada se neće moći izraziti statistikama već jedino djelima ljubavi i pravde u svakodnevnoj vjernosti, toliko dragocjenoj premda često nevidljivoj. Vama sam, draga mladeži, osobito onima koji su izravno sudjelovali na tome nezaboravnom susretu, povjerio zadaću da svijetu pružite to dosljedno evanđeosko svjedočenje.

2. Obogaćeni tim divnim iskustvom vratili ste se svojim domovima i svakodnevnim obvezama te se sada sa svojim pastirima spremate u svojim biskupijama proslaviti XVI. Svjetski dan mladeži.

Za tu bih vas prigodu želio pozvati na razmišljanje o uvjetima koje Isus postavlja onomu koji želi biti njegov učenik: "Hoće li tko za mnom", kaže on, "neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom" (Lk 9,23). Isus nije Mesija pobjede i moći. Doista, on nije oslobodio Izrael od rimske vladavine i nije mu osigurao političku slavu. Kao istinski Božji Sluga izvršio je svoje mesijansko poslanje u solidarnosti, služenju i poniženju smrti. On je Mesija koji se ne uklapa ni u jednu shemu i koji je došao bez buke, kojeg se ne može "shvatiti" logikom uspjeha i moći, kojom se svijet često povodi u vrednovanju vlastitih pothvata i djelovanja.

Došavši izvršiti volju Očevu Isus joj ostaje vjeran sve do kraja. On na taj način ostvaruje svoje spasenjsko poslanje prema onima koji u njega vjeruju i koji ga ljube uistinu a ne samo riječima. Ako je ljubav uvjet za njegovo nasljedovanje istinska potvrda te ljubavi je žrtva (usp. Apostolsko pismo Salvifici doloris, 17-18).

3. "Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom" (Lk 9,23). Te riječi izražavaju radikalnost odluke koja ne dopušta oklijevanje ili premišljanja. Taj je zahtjevni uvjet potresao i same učenike, a zbog njega su u tijeku stoljećâ mnogi muškarci i žene odustali od nasljedovanja Krista. No, upravo je ta radikalnost urodila i divnim plodovima svetosti i mučeništva koji su jačali i potkrepljivali hod Crkve. I danas te riječi zvuče kao ludost i sablazan (usp. 1 Kor 1,22-25). Ipak, upravo se prema njima treba ravnati, jer je put koji je Bog odredio za svoga Sina isti onaj kojim mora proći učenik koji je odlučio nasljedovati Isusa. Ne postoje dva puta, već samo jedan: onaj kojim je prošao Učitelj. Učenik ne smije iznaći neki drugi put.

Isus ide ispred svojih sljedbenika i od svakog od njih traži da čine kako je on sam činio. Kaže: nisam došao da budem služen, već služiti; tako i onaj koji želi biti poput mene mora biti svima sluga. Došao sam vama kao onaj koji ništa ne posjeduje; zato od vas mogu tražiti da ostavite sva bogatstva koja vas sprječavaju ući u Kraljevstvo Nebesko. Prihvatio sam odricanje i odbačenost od većine svoga naroda; zato od vas mogu tražiti da prihvatite odbacivanje i protivljenje odakle god da ono dolazilo.

Drugim riječima Isus traži da hrabro izaberemo taj isti put; da ga izaberemo prije svega "u srcu", jer izvanjske okolnosti ne ovise o nama. O nama ovisi volja da budemo, koliko je više moguće, poslušni kao što je on Ocu i spremni

potpuno prihvatiti naum koji on ima sa svakim od nas.

4. "Neka se odrekne samoga sebe". Odreći se samoga sebe znači odustati od vlastitih planova, koji su često ograničeni i neznatni, i prihvatiti Božji naum. To je put obraćenja, neophodan za kršćanski život, koji je naveo sv. Pavla da kaže: "Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist" (Gal 2,20).

Isus ne traži od nas da se odreknemo života već da prihvatimo novost i puninu života kojeg samo on može dati. Čovjek u dubini svoga bića ima usađenu sklonost da "misli na samoga sebe", da vlastitu osobu stavi u središte pažnje i da se postavi kao mjerilo svemu. Kristov sljedbenik, naprotiv, odbacuje tu usredotočenost na samoga sebe i ne vrednuje stvari prema vlastitim interesima. On život promatra kroz perspektivu dara i zahvaljivanja, a ne osvajanja i posjedovanja. Punina života očituje se u sebedarju i to je plod Kristove milosti: život u slobodi i u zajedništvu s Bogom i braćom (usp. Gaudium et spes, 24).

Ako živjeti kao Gospodinov učenik postane najviša vrijednost tada sve ostale vrijednosti zauzimaju svoje pravo mjesto i važnost u odnosu na nju. Onaj koji ovisi samo o zemaljskim dobrima na kraju će biti gubitnik, premda se na prvi pogled može činiti da je postigao uspjeh. Smrt će ga zateći s obiljem dobara, ali uzalud protraćena života (usp. Lk 12,13-21). Treba, dakle, izabrati između biti i imati, između punine života i ispraznog življenja, između istine i laži.

5. "Neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom". Kao što se križ može svesti na obični ures tako i "nositi križ" može postati obična fraza. U Isusovu učenju, međutim, to ne podrazumijeva u prvom redu trapljenje i odricanje. To se prvotno ne odnosi na obvezu strpljivoga podnošenja malih i velikih životnih nevolja, a još manje želi biti uzvisivanje patnje kao sredstva kojim će se omiljeti Bogu. Kršćanin ne traži patnju radi nje same već ljubav. Kada se križ prigrli tada postaje znak ljubavi i potpunog predanja. Nositi ga za Kristom znači sjediniti se s njim dajući tako najveći dokaz ljubavi.

Ne može se govoriti o križu neovisno o Božjoj ljubavi prema nama, o činjenici da nas Bog želi obasuti svojim dobrima. Svojim pozivom "slijedi me" Isus ne govori samo svojim učenicima: nasljeduj moj primjer, već također: dijeli moj život i moje odluke, zajedno sa mnom posveti život ljubavi prema Bogu i prema braći. Krist tako pred nama otvara "put života" kojemu nažalost stalno prijeti "put smrti". Grijeh je taj put koji čovjeka razdvaja od Boga i bližnjega, uzrokuje podjelu i razara društvo iznutra.

"Put života" nastavlja i ponavlja u nama Isusov stav, postaje put vjere i obraćenja. Postaje doista put križa. To je put koji pojedinca vodi pouzdanju u njega i njegov spasenjski naum, vjeri da je umro da bi očitovao Božju ljubav prema svakom čovjeku. To je put spasenja u društvu u kojem često vladaju podjele, neredi i proturječnosti. To je put radosti otkrivene u nasljedovanju Krista do kraja, u često dramatičnim prilikama svakodnevnog života. To je put na kojem se ne strahuje od neuspjeha, poteškoća, izoliranosti i samoća, jer čovjekovo srce ispunja Isusovom prisutnošću. To je put mira, samosvladavanja i duboke radosti srca.

6. Draga mladeži, neka vam ne bude čudno što vas Papa, na početku trećeg tisućljeća, ponovno usmjerava prema križu kao putu života i istinske radosti. Crkva oduvijek vjeruje i ispovijeda da je samo u Kristovu križu spasenje.

Raširena kultura prolaznosti koja smatra vrijednošću ono što je privlačno i lijepo želi nas uvjeriti da je za sreću nužno otkloniti križ. Kao ideal pokazuje se laki uspjeh, brza karijera, spolnost odijeljena od svakoga osjećaja odgovornosti i, konačno, život usredo-

pastirski pohod u župi sv. Antuna Padovanskoga, Zadar-Smiljevac. Imao brojne usrete s pojedinim zajednicama i skupinama vjernika u toj župi.: kursiljo, suradnici u župnom pastoralu, pastoralno i ekonomsko vijeće, pjevački zbor, krizmanici s roditeljima, mladež iz viših razreda srednje škole, ministranti, dječji zbor, križari. 9. žujka posjetio je Osnovnu školu "Smiljevac", gdje se susreo s upravom, učiteljima i radnicima za održavanje škole, te navečer, u kripti buduće nove župne crkve, blagoslovio postaje novoga križnog puta i predvodio pobožnost. U nedjelju, 11. ožujka, Nadbiskup je predvodio nedjeljnu sv. Misu za župnu zajednicu i osvrnuo se na pastirski pohod.

RASPRAVA O PROBLEMU DROGE U ZADRU - 7. ožujka 2001., u Nadbiskupskom domu u Zadru, g. Nadbiskup je predsjedao je raspravi o zlu ovisnosti o drogi u gradu Zadru i Županiji zadarskoj. Sudjelovali su predstavnici Županije, Grada Zadra, Filozofskog fakulteta, Policijske uprave u Zadru, Centra za socijalnu skrb, Centra za praćenje ovisnosti, te Caritasa Nadbiskupije zadarske.

NADBISKUP POSJETIO ŠKOLSKE SESTRE - 8. ožujka 2001, g. Nadbiskup je posjetio Školske sestre Franjevke u Zadru i susreo se s Č. M. Natalijom Palac, vrhovnom poglavaricom, te slavio Euharistiju u kapeli njihova samostana u Zadru.

PRIPREMA PREDSTAVLJANJA KAŠIĆEVE BIBLIJE – 8. ožujka 2001., g. Nadbiskup je primio prof. Julija Derossija i dr. Šimu Batovića, radi organizacije predstavljanja Kašićeve Biblije u Zadru.

SUSRET S VODSTVOM CARITASA – 8. ožujka 2001., u Nadbiskuposkom domu, g. Nadbiskup se susreo s vodstvom Caritasa Nadbiskupije zadarske.

SJEDNICA EKONOMSKOG VIJEĆA – 8. ožujka 2001., g. Nadbiskup je predsjedao 39. sjednici Ekonomskog vijeća Nadbiskupije zadarske radi usklađivanja unutar novog financijskog sustava.

PREDAJA BIBLIJA NEOKATEKUMENIMA – 8. ožujka 2001., u župi Bezgrešnog začeća BDM, u Zadru-Puntamika, mons. M. Oblak, nadb. u miru, predvodio je Službu riječi -predaja Biblije - polaznicima kateheza Neokatekumenskog puta.

KORIZMENI SUSRET ZAJEDNICE OBITELJI S VIŠE DJECE - 10. ožujka 2001., u župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja, u Zadru-Relja, održan je korizmeni susret Zajednice obitelji s četvero i više djece. Euharistiju je predvodio g. Nadbiskup, a predavanja su održali psiholozi Obiteljskog centra Nadbiskupijskog Caritasa, prof. Mario Bebić i prof. Mladen Klanac.

PASTIRSKI POHOD ARBANASIMA I PLOČAMA – Od 12. do 18. ožujka 2001., g. Nadbiskup je obavio pastirski pohod župi Gospe Loretske, Zadar-Arbanasi i u župi Zadar-Ploče. Imao je niz susreta: sa župnim ekonomskim i pastoralnim vijećima, sa Salezijanskim suradnicima, s voditeljima "Likovne radionice " u župi, s članovima Uprave nogometnog kluba "Arbanasi", s članovima "Društva Arbanasa", sa zborom "Vicko Zmajević", s prvopričesnicima i njihovim roditeljima, s krizmanicima i njihovim roditeljima, s članovima Molitvene zajednice, s Bratovštinom "Gospe Loretske", sa zborom ministranata, sa pastoralnom ekipom svećenika i redovnica. Posjetio je i Osnovnu školu "Dr. Kruno Krstić" u Arbanasima gdje se susreo s učenicima, upravom i učiteljima. U župi Ploče susreo se s vjeroučenicima osnovne škole, s krizmanicima, s grupom mladih, sa župnim pastoralnim i ekonomskim vijećem i s grupom obrtnika iz te župe. U nedjelju, 18- ožujka, Nadbiskup je predvodio nedjeljna euharistijska slavlja u tim župama.

SOCIJALNI PROBLEMI U ZADRU - 13. ožujka 2001., u Nadbiskupskom domu, g.

darske nadbiskupije. Voditelje i sudionike pohodio je g. Nadbiskup.

NADBISKUP PRIMIO ZASTUPNIKA KOVAČEVIĆA - 26. veljače 2001., u Nadbiskupskom domu, g. Nadbiskup je primio dra Antu Kovačevića, zastupnika Hrv. kršćanske demokratske unije u Hrvatskom državnom saboru, u pratnji dr. Dragomira Mišljenca.

BLAGOSLOV NOVE ZGRADE FILOZOFSKOG FAKULTETA - 26. veljače 2001., svečano je otvorena nova zgrada Filozofskog fakulteta u Zadru, u bivšoj vojarni, ul. dra Franje Tuđmana. Tom prigodom, g. Nadbiskup je obavio svečani blagoslov te sudjelovao u otvaranju zajedno s mons. M. Oblakom, nadb. u miru, mr. don Marinkom Duvnjakom i prof. L. Marijanom, nadb. tajnikom. U novoj zgradi smjestit će se i Visoka teološko-katehetska škola u Zadru.

PASTIRSKI POHOD SUKOŠANU – 26. veljače 2001., g. Nadbiskup je započeo pastirski pohod u župi Sukošan. Susreo se s vjeroučenicima od 1. do 4. razreda, slavio Misu i održao sastanak s Biblijskom grupom. Sutradan je posjetio Osnovnu školu i sastao se Upravom i učiteljima. U Debeljaku se susreo sa srednjoškolcima iz tog mjesta. Poslije podne susreo se s učenicima od 5. do 8. razreda u Sukošanu i Debeljaku. 20. 02. imao je susret s krizmanicima i njihovim roditeljima, a u nedjelju, 4. 03. predvodio nedjeljne svete mise u Sukošanu i Debeljaku.

PEPELNICA - 28. veljače 2001., na Čistu srijedu (Pepelnicu), u katedrali sv. Stošije, g. Nadbiskupje predvodio Euharistiju s obredom pepeljanja na početku Korizme.

OŽUJAK , 2001.

PASTIRSKI POHOD BIBINJAMA – Od 1. do 4. ožujka 2001., g. Nadbiskup je obavio pastirski pohod u župi Bibinje. U sklopu pohoda posjetio je osnovnu školu "Stjepan Radić", pohodio neke teške bolesnike, predvodio klanjanje i Misu za duhovna zvanja, te se susreo s pripravnicima za krizmu, grupom mladih koji se tjedno okupljaju na vjeronauku, s čelnicama Marijine legije, sa zborovima djece, mladih i župnim zborom, zatim s članovima Neokatekumenskog puta, Kursilja i Društva Srca Isusova te članovima župnog ekonomskog i pastoralnog vijeća. U nedjelju, 4. ožujka, slavio je sa župnom zajednicom Euharistiju, osvrnuvši se u homiliji na pastirski pohod.

MJEŠOVITA KOMISIJA HBK – KVRP-a - 5. ožujka 2001., u Zagrebu, u tajništvu HBK, g. Nadbiskup je predsjedao sjednici mješovite komisije HBK i Konferencije viših redovničkih poglavara u Hrvatskoj o novom sustavu financiranja u Crkvi u Hrvata.

STALNO VIJEĆE HBK - 6. ožujka 2001., g. Nadbiskup je sudjelovao na sjednici Stalnog vijeća HBK, u Nadbiskupskom domu, u Zagrebu, na kojoj se raspravljalo o sadašnjim prilikama u Hrvatskoj te pripremalo proljetno zasjedanje HBK.

NADBISKUP KOD MINISTRA PROSVJETE – 6. ožujka 2001., g. Nadbiskupa je primio dr. Vladimir Strugar, ministar prosvjete i športa u Vladi RH. Razgovarali su o projektu proširenja Nadbiskupske klasične gimnazije u Zadru.

DUHOVNE OBNOVA U TURNJU – Od 6. do 10. veljače 2001., u župi Turanj, održana je duhovna obnova, na kojoj su sudjelovali brojni vjernici. Obnovu je vodio mons. M. Bolobanić, gen. vikar.

PASTIRSKI POHOD SMILJEVCU – Od 7. do 11. ožujka 2001., g. Nadbiskup je obavio

točen na samopotvrđivanje, često lišen poštivanja prema drugima.

Draga mladeži, dobro otvorite oči: to nije put koji vodi istinskom životu već staza koja strmoglavljuje u smrt. Isus kaže: "Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga; a tko izgubi život svoj poradi mene, taj će ga spasiti". Isus nas ne želi zavaravati: "Ta što koristi čovjeku ako sav svijet zadobije, a sebe samoga izgubi ili sebi naudi" (Lk 9,24-25). Istinom svojih riječi koje zvuče tvrdo ali ispunjavaju srce mirom, Isus nam otkriva tajnu istinskog života (usp. Govor mladeži, 2. travnja 1998.).

Ne bojte se zato ići putom kojim je Gospodin prvi prošao. Svojom mladošću označite nadom i zanosom, karakterističnom za vašu dob, tisućljeće koje upravo započinje. Ako dopustite Gospodnjoj milosti da djeluje u vama i ozbiljno izvršavate svoje svakodnevne obveze učinit ćete od ovoga novog stoljeća bolje doba za sve.

S vama uvijek kroči Marija, Gospodinova Majka. Ona je bila prva njegova učenica i ostala vjerna podno križa s kojega nas je Krist povjerio njezinoj majčinskoj zaštiti. Neka vas prati apostolski blagoslov koji vam od svega srca podjeljujem.

Iz Vatikana, 14. veljače 2001.

Ivan Pavao II

Poruka pape Ivana Pavla II. za 35. Svjetski dan društvenih obavijesnih sredstava

'PROPOVIJEDAJTE NA KROVOVIMA': EVANĐELJE U DOBU GLOBALNE KOMUNIKACIJE

1. Tema koju sam odabrao za Svjetski dan društvenih obavijesnih sredstava 2001. godine preuzeta je iz samih Isusovih riječi. Ne može ni biti drukčije jer mi samo Krista i naviještamo. Sjetimo se njegovih riječi koje je uputio svojim prvim učenicima: "Što vam govorim u tami, recite na svjetlu; i što na uho čujete, propovijedajte na krovovima" (*Mt* 10,27). U skrovitosti svoga srca čuli smo Isusovu istinu. Sada tu istinu moramo propovijedati na krovovima.

U današnjem svijetu na krovovima se gotovo uvijek može vidjeti šuma odašiljača i antena koji šalju i primaju svakovrsne poruke prema i sa četiri strane svijeta. Od neizmjerne je važnosti zajamčiti da se među tim bezbrojnim porukama čuje i Božja Riječ. Propovijedati vjeru na krovovima znači naviještati Isusovu Riječ u dinamičnom svijetu društvenih obavijesnih sredstava i putem njega.

2. U svim uljudbama i u svim dobima, pa tako i usred današnjih društvenih promjena, osobe si postavljaju uvijek ista temeljna pitanja o smislu života: "Tko sam ja? Odakle dolazim? Kamo idem? Zašto ima zla? Što nam ostaje nakon ovoga života?" (*Fides et ratio*, br. 1). U svakome dobu Crkva nudi jedinstveni i potpuno zadovoljavajući odgovor na najdublja pitanja ljudskog srca – samoga Isusa Krista koji "potpuno otkriva i čovjeka njemu samome te mu objavljuje uzvišenost njegova poziva" (*Gaudium et spes*, 22). Stoga glas nas

kršćana ne smije nikada zanijemiti, jer nam je Gospodin povjerio riječ spasenja za kojom čezne svako ljudsko srce. Evanđelje nudi dragocjeni biser koji svi tražimo (usp. *Mt* 13,45-46).

Iz toga slijedi da Crkva ne smije propustiti sve se djelatnije uključivati u promjenjivi svijet društvenih komunikacija. Svjetska se mreža društvenih komunikacija iz dana u dan sve više širi i postaje sve složenija, a društvena obavijesna sredstva imaju sve vidljiviji učinak na kulturu i njezino prenošenje. Dok su se nekada događaji jednostavno prenosili danas se preoblikuju da bi udovoljili potrebama sredstava priopćivanja. Odnos, dakle, između istine i društvenih obavijesnih sredstava postao je sve zamršeniji a to rađa dvojakom pojavom. S jedne strane može zasjeniti razliku između istine i obmane, no s druge strane mogu se otvoriti do sada neviđene mogućnosti da se istina proširi do sve većeg broja osoba. Zadaće je Crkve zajamčiti da se ostvaruje ovo posljednje.

3. Svijet društvenih obavijesnih sredstava može se katkad činiti ravnodušnim ili čak neprijateljski raspoloženim prema kršćanskoj vjeri i moralu. To je djelomično zbog toga što je kultura društvenih obavijesnih sredstava tako duboko prožeta tipično postmodernističkim obilježjem da jedina apsolutna istina jest - da ne postoje apsolutne istine, odnosno da su, ako postoje, nedohvatljive ljudskome razumu i samim tim nevažne. S toga gledišta ono što vrijedi nije istina već "vijest". Ako je nešto vrijedno objavljivanja ili može poslužiti za zabavu korisnicima, napast da se istinitost toga ne uzme u obzir postaje gotovo neodoljiva. Kao posljedica toga svijet društvenih obavijesnih sredstava katkad izgleda ništa manje neprijateljski od poganskoga u kojem su djelovali apostoli. No, poput prvih svjedoka Radosne vijesti, ni današnji Kristovi sljedbenici ne bi smjeli uzmicati pred nevoljama. Među nama još uvijek odzvanja vapaj sv. Pavla: "Jao meni ako evanđelja ne navješćujem" (*1 Kor* 9,16).

Unatoč tomu, premda može katkad izgledati da je svijet društvenih obavijesnih sredstava u suprotnosti s kršćanskom porukom, on pruža također jedinstvene mogućnosti za naviještanje Kristove spasenjske istine čitavoj ljudskoj obitelji. Uzmimo na primjer satelitske prijenose vjerskih slavlja koji se često mogu pratiti u cijelome svijetu, ili pozitivnu mogućnost Interneta da prenosi vjerske informacije i učenje izvan svih barijera i granica. Oni koji su naviještali Evanđelje prije nas nisu mogli ni zamisliti tako široki auditorij. U našemu dobu neophodno je da Crkva djelatno i stvaralački koristi društvena obavijesna sredstva. Katolici se ne bi smjeli bojati ostaviti vrata društvenih komunikacija otvorena Kristu da bi se njegova Radosna vijest mogla čuti s krovova cijeloga svijeta!

4. Od presudne je važnosti na početku novog tisućljeća imati na umu misiju *ad gentes* koju je Krist povjerio Crkvi. Gotovo dvije trećine od šest milijardi stanovnika na svijetu uopće ne poznaju Isusa Krista, a mnogi od njih žive u zemljama s drevnim kršćanskim korijenima, gdje su cijele skupine krštenih izgubile živi osjećaj vjere i više se ne priznaju članovima Crkve, živeći život koji je daleko od Krista i njegova evanđelja (usp. *Redemptoris missio*, 33). Sigurno da djelotvorni odgovor na to stanje zahtijeva mnogo više od samoga djelovanja društvenih obavijesnih sredstava, no ipak u suočavanju s određenim izazovima kršćani ne smiju zanemariti svijet društvenih komunikacija. Doista, društvena obavijesna sredstva svih vrsta mogu odigrati bitnu ulogu u izravnoj evangelizaciji i prenošenju istina i vrijednosti koje podupiru i uvećavaju čovjekovo dostojanstvo. Prisutnost Crkve u društvenim obavijesnim sredstvima važni je vidik inkulturacije evanđelja što ga zahtijeva nova evangelizacije na koju Duh Sveti poziva Crkvu u svijetu.

MJESEČNA REKOLEKCIJA MILOSRDNICA - 18. veljače 2001., u prigodi Mjesečne rekolekcije Sesatara milosrdnica, u njihovu samostanu u Zadru, mons. M. Oblak, nadb. u miru, imao je predavanje "Liturgija - dijalog Boga i njegova naroda".

NOVA MOLITVENA ZAJEDNICA U POLIČNIKU – 18. veljače 2001., u župi Poličnik, osnovana je molitvena zajednica Predragocjene Krvi Kristove, u koju su se uključili vjernici više župa naše Nadbiskupije. U ime Nadbiskupije bio je nazočan mons. M. Bolobanić, gen. vikar.

NADBISKUP NA IŽU – 23. veljače 2001., g. Nadbiskup, u pratnji don Srećka Petrova, ekonoma, i prof. Livija Marijana, tajnika, posjetio je Mali i Veli Iž. U Malom Ižu je pregledao stanje radova na obnovi povijesne crkve sv. Marije (IX. st.) i novu električnu instalaciju za zvona. U Velom Ižu se sastao s obiteljima koji su zaposleni u Poljoprivrednoj zadruzi "Oliva more" a čija je zgrada, zajedno sa samoposlugom, uredima i skladištem te Mjesnim odborom i Matičnim uredom, uslijed kratkog spoja, do temelja izgorjela. Nadbiskup je obiteljima uručio jednokratnu novčanu pomoć, pregledao izgorjelu zgradu te pregledao novi oltar, ambon i krstionicu u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla.

PASTIRSKI POHOD VOŠTARNICI – Od 19. do 26. veljače 2001., g. Nadbiskup je obavio pastirski pohod u župi Presvetoga Srca Isusova na Voštarnici u Zadar. U okviru pohoda susreo se s više grupa vjeroučenika, molitveno-karitativnom zajednicom "Mir i dobro", katehetsko-molitvenom zajednicom, zatim s pjevačkim zborovima odraslih, mladih i djece, s ovogodišnjim krizmanicima i njihovim roditeljima, prvopričesnicima i njihovim roditeljima, te katekumenima i grupom za zaštitu i promicanje života "Pro vita". Posjetio je Dom umirovljenika, gdje je slavio za štićenike Euharistiju, zatim školu za djecu sa smetnjama "Voštarnica" gdje se susreo s Upravom i svim učenicima te Osnovnu školu "Šime Budinić" gdje je razgovarao s ravnateljem i nastavnicima te održao poseban susret-razgovor s učenicima osmih razreda. U nedjelju, 25. veljače, predvodio je nedjelje svete Mise i propovijedao.

XXX. SVEĆENIČKA GODIŠNJA SKUPŠTINA – 26. veljače 2001., u sjemeništu "Zmajević", održana je Trideseta godišnja skupština zadarskog Prezbiterija. Bitna je tema bila Pastoralni plan Nadbiskupije za iduće desetljeće. G. Nadbiskup je predvodio euharistijsku koncelebraciju.

PRIMOPREDAJA BOŽAVSKOG I SALJSKOG DEKANATA – 26. veljače 2001., u Salima, izvršena je primopredaja Božavskog i Saljskog dekanata koji se dekretom g. Nadbiskupa ujedinjuju u jedan - Dugootočki - dekanat sa sjedištem u Salima. Primopredaju je bio nazočan Generalni vikar.

NADBISKUP KOD REKTORA KBF-a - 23. veljače 2001., u Zagrebu, g. Nadbiskup je posjetio Katolički bogoslovni fakultet i razgovarao s prof. dr. Tomislavom Ivančićem, rektorom, o sponzorstvu KBF-a prema Visokoj teološko-katehetskoj školi u Zadru.

NADBISKUP KOD POTPREDSJEDNICE VLADE – 23. veljače 2001., u Zagrebu, u prostorima Hrvatske vlade, g. Nadbiskup se sastao s gđom Željkom Antunović, potpredsjednicom Vlade RH za društvena pitanja. Razgovorali su o teškom položaju prognanika i izbjeglica iz Bosne, o porodiljnom dopustu i dječjem doplatku te o nekim pitanjima s područja Nadbiskupije zadarske: Dom za hendikepiranu djecu i o ambulanti u Zemuniku Donjem koju je djelomično financirao Caritas Zadarske nadbiskupije.

SEMINAR U PAKOŠTANIMA – Od 22. do 24. veljače 2001., u Pakoštanima, održan je Seminar za evangelizaciju i nutarnje izliječenje, što ga drži skupina svećenika Za-

biskupima iz Rima i Hrvatske te s hrvatskom kolonijom u Rimu, predvodio je nadbiskup i novoimenovani kardinal iz Vijetnama Francois Ngujen van Thuan, predsjednik Papinske komisije *Iustitia et pax.*

DAN BOLESNIKA - U prigodi IX. svjetskog dana bolesnika, u kapeli Opće bolnice u Zadru, 12. veljače 2001., u 13 sati, mons. M. Oblak, nadb. u miru, predvodio je koncelebraciju. Prije početka sv. mise, u pratnji prof. Livija Marijana, nadbiskupova tajnika, posjetio je prof. dr. Mira Morovića, ravnatelja Opće bolnice u Zadru.

STALNO VIJEĆE HBK - 12. veljače 2001., u Zagrebu, g. Nadbiskup je sudjelovao na zasjedanju Stalnoga vijeća Hrvatske biskupske konferencije u povodu najnovijih događaja političkih i društvenih u Hrvatskoj. Tom prigodom izdano je Priopćenje.

REKOLEKCIJA REDOVNICA - 14. veljače 2001., u sjemeništu "Zmajević", g. Nadbiskup je predvodio Euharistiju za redovnice u Zadarskoj nadbiskupiji na njihovoj mjesečnoj rekolekciji.

LOKACIJSKA DOZVOLA ZA POLAČU - 14. veljače 2001., od nadležnih je organa dobivena lokacijska dozvola za izgradnju nove župne crkve u Polači.

DELEGACIJE POLAČE KOD NADBISKUPA - 15. veljače 2001., g. Nadbiskup je primio don Marinka Jelečevića, župnika Polače, g. Miću Ražnjevića, načelnika općine Polača te pravnika g. Mirka Silešu, radi sređivanja vlasničkih odbnosa za teren nove župne crkve u Polači.

NAČELNIK TKONA KOD NADBISKUPA – 15. veljače 2001., g. Nadbiskup je primio g. Danijela Katičina, načelnika općine Tkon, radi organiziranja 500. godišnjice Tkonskoga zbornika.

UMRO DON SEBASTIJAN LONČAR – 15. veljače 2001., u Domu umirovljenika u Zadru, u 88 godini života i 54 svećeništva, preminuo je svećenik don Ivan Sebastijan Lončar, Prečanin. Pokopan je u Preku, 17. veljače. Sv. misu zadušnicu, u župnoj crkvi u Preku, zajedno s deset svećenika, predvodio je mons. Marijan Oblak, nadb. u miru. Pokojnik je bio inkardiniran u biskupiju Venice, Florida, USA. U tri navrata bio je misionar u Tanzaniji, Afrika. Gospodin neka ga nagradi vječnim dobrima za mnoga dobra djela koja je učinio za zemaljskoga života! P. u m!

NADBISKUP KOD NUNCIJA - 17. veljače 2001., u Zagrebu, g. Nadbiskup je posjetio mons. Giulia Einaudija, Apostolskog nuncija u Hrvatskoj. Gospodin Nuncij je prihvatio poziv posjetiti izložbu "Biblija na više od 100 jezika" u Zadru.

NADBISKUP KOD UPRAVE KĆERI MILOSRĐA – 17. veljače 2001., g. Nadbiskup je posjetio Provincijalnu upravu sestara Kćeri milosrđa u Zagrebu.

NADBISKUP U KISTANJAMA – 17. veljače 2001., g. Nadbiskup je posjetio župu Kistanje i susreo se sa župnikom mons. Nikolom Dučkićem, s redovnicama Milosrdnicama i pukom Božjim u mjesnoj crkvici Marijina prikazanja te pregledao stanje izgradnje nove župne crkve.

NADBISKUP S NEOKATEKUMENIMA - 18. veljače 2001., u hotelskom naselju "Croatia" u Sv. Filipu i Jakovu, g. Nadbiskup je posjetio članove IV. zajednice Neokatekumenskog puta župe sv. Josipa u Zadru, te predsjedao krsnom skrutiniju i predvodio Euharistiju. Navečer istoga dana, u crkvi Gospe od Zdravlja, Nadbiskup je bio nazočan na ketehezama V. zajednice Neokatekumenskog puta katedralne župe sv. Stošije.

Dok cijela Crkva nastoji voditi računa o tome pozivu Duha, kršćanski izvjestitelji imaju "osobitu proročku zadaću, poziv: govoriti protiv lažnih suvremenih bogova i idola, materijalizma, hedonizma, potrošaštva, uskogrudnog nacionalizma itd." (*Etika u obavijesnim sredstvima*, 31). Nadasve im je dužnost i povlastica naviještati istinu, slavnu istinu o čovjekovu životu i sudbini objavljenoj u utjelovljenoj Riječi. Neka katolici zauzeti u svijetu društvenih obavijesnih sredstava još radosnije i još hrabrije naviještaju s krovova Isusovu istinu tako da svi muškarci i sve žene mogu upoznati ljubav koja je središte Božje objave samoga sebe u Isusu Kristu, koji je isti jučer i danas i uvijek (usp. *Heb* 13,8).

Iz Vatikana 24. siječnja 2001., na spomendan sv. Franje Saleškog

Ivan Pavao II

Kistanje, izgradnja nove crkve sv. Nikole

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

PRIOPĆENJE STALNOG VIJEĆA HBK

Pod predsjedanjem mons. Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkoga i predsjednika Hrvatske biskupske konferencije, održana je danas, 12. veljače 2001. godine, u Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu, sjednica Stalnog vijeća HBK. Sjednici su prisustvovali svi ostali članovi Stalnog vijeća HBK: mons. Ivan Prenđa, nadbiskup zadarski i potpredsjednik HBK, mons. Želimir Puljić, biskup dubrovački i mons. Mile Bogović, biskup gospićko-senjski.

Na sjednici je razmotreno sadašnje stanje izazvano nedavnim događajima u zemlji. Članovi Stalnog vijeća HBK, shvaćajući tjeskobu, negodovanje i zabrinutost ljudi, pozivaju sve, pojedince, organizirane skupine i vlasti, da u okvirima svojih odgovornosti i ovlasti doprinesu miru i redu te da se nastale poteškoće rješavaju u duhu dijaloga i na principima pravne države. Vjernike pak pozivaju u ovom ozbiljnom času da osobno, u vjerničkim zajednicama i župama mole za Domovinu, njezin napredak, mir i slogu.

U Zagrebu, 12. veljače 2001.

Tajništvo HBK

IZJAVA PREDSJEDNIKA VIJEĆA HBK ZA OBITELJ KRČKOG BISKUPA VALTERA ŽUPANA O PORODNIM NAKNADAMA

Donošenjem zakona o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2001. godinu došlo je do promjena koje se tiču zaposlenih žena, koje su na porodnom dopustu od 6 do 12 mjeseci. Tim je ženama smanjena naknada na 1.600,00 kuna u odnosu na prošlogodišnju, kojom su zaposlene žene primale naknadu od 1.600,00 do 2.500,00 kuna, zavisno od prosječne plaće koje su imale prije porodnog dopusta.

Istovremeno je smanjena naknada za zaposlene žene koje koriste porodni dopust nakon godine dana života djeteta do navršene treće godine života djeteta s 1.600,00 na 1.100,00 kuna.

Nezaposlenim majkama koje su imale pravo na naknadu na ime trećega i svakog daljnjeg djeteta te stoga koriste trogodišnji porodni dopust, smanjena je naknada s 1.600,00 na 900,00 kuna.

Nadalje, u proceduri je i prijedlog i promjena Zakona o radu kojim bi se poslodavcima dopustilo izvanredni otkaz ugovora o radu dati i trudnicama.

U potpunosti uvažavam tešku financijsku situaciji u državi. No, smatram da je skrb o ženama trudnicama i porodiljama, a s time i skrb o obitelji i djeci, prioritetni zadatak svakoga demokratskog društva. Zabrinjava-

K R O N I K A

VELJAČA 2001.

PREMIJERA FILMA O ZADARSKOJ ŽUPANIJI - 1. veljače 2001., g. Nadbiskup, zajedno s Nadbiskupom u miru, bio je nazočan premijeri poetsko-dokumentarnog filma o Zadarskoj županiji "Dan pod suncem", u novoj kino dvorani "Gotham". Autor je g. Vlado Zrnić-Marinović.

NADBISKUP PRIMIO MINISTRA ČAČIĆA - 2. veljače 2001., g. Nadbiskup je primio g. Radimira Čačića, ministra za obnovu i izgradnju te javne radove Vlade RH. Razgovarali su o obnovi nekih porušenih crkava i nastavku izgradnje crkve u Škabrnji.

SVJEĆNICA – 2. veljače 2001., na blagdan Svjećnice, kada Crkva slavi Dan posvećenog života, g. Nadbiskup je predvodio blagoslov svijeća, procesiju i euharistijsko slavlje u crkvi sv. Šime. Sudjelovali su brojni redovnici i redovnice. Pjevao je Središnji crkveni gradski zbor pod vodstvom mons. Pavla Kera.

PASTIRSKI POHOD GORICI- RAŠTANIMA I TINJU - 3. i 4. veljače 2001., g. Nadbiskup je obavio pastirski pohod župama Gorica-Raštane i Tinju. U subotu, 3. 02., imao je susrete s vjeroučenicima u tim župama i s krizmanicima te s članovima Župnih vijeća. U nedjelju, 4. 02., slavio je Euharistiju s brojnim vjernicima u Gorici-Raštanima, u Donjim Raštanima i Tinju.

POHOD OSNOVACA - 3. veljače 2001., u Nadbiskupskom dvoru, g. Nadbiskup je primio učenike osmih razreda osnovnih škola s područja naše Nadbiskupije koji su se okupili u sjemeništu "Zmajević" na jednodnevnom susretu.

SEMINAR ZA VJEROUČITELJE – 3. veljače 2001., u kripti župne crkve Uznesenja Marijina, Zadar-Belafuža, održan je seminar za vjeroučitelje Zadarske nadbiskupije. Seminar je pohodio i g. Nadbiskup.

PRIPREMA ZAKONA O VJERSKIM ZAJEDNICAMA - 5. veljače 2001., u Zagrebu, g. Nadbiskup je u svojstvu potpretsjednika Hrvatske biskupske konferencije, zajedno s mons. Marinom Srakićem, đakovačkim biskupom i mons. Vladom Košićem, pom. zagrebačkim biskupom, predsjedao skupu predstavnika Baptista, Evangelika, Reformiranih kršćana, Židova i Muslimana iz Hrvatske. Zajednički su razmotrili nacrt Zakona o vjerskim zajednicama u Republici Hrvatskoj.

SUSRET SERRA CLUBA – 5. veljače 2001., u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Stošije u Zadru, održan je mjesečni molitveni susret članova Serra Cluba u Zadru, na kojem je sudjelovao mons. Marijan Oblak, nadbiskup u miru, i svjedočio o svome svećeničkom zvanju.

NADBISKUP U RIMU – Od 5. do 11. veljače 2001., g. Nadbiskup je boravio u Rimu, gdje je u svojstvu člana Vijeća HBK za Hrvatski Papinski zavod sv. Jeronima u Rimu, od 6. do 9. veljače, obavio službenu vizitaciju tog zavoda za akademsku godinu 2000/2001. Posjetio je također i više tijela Svete Stolice u Rimu: Vijeće za laike, Kongregaciju za sakramente i božanski kult, Kongregaciju za katolički odgoj te Kongregaciju za kler – po poslovima Nadbiskupije.

STEPINČEVO U SV. JERONIMA U RIMU – 10. veljače 2001., g. Nadbiskup je sudjelovao u proslavi blagdana bl. Alojzija Stepinca u hrvatskoj crkvi sv. Jeronima u Rimu. Euharistiju s brojnim koncelebrantima svećenicima,

biskup V. Zmajević bilježi da Kali 1714. imaju 334 stanovnika, a nadb. M. Karaman je 1760. god. našao 360 st. Nadb. Novak je u svojoj vizitaciji zapisao 1826. g. da Kali imaju 71 obitelj, 120 djece i 462 stanovnika.

God. 1876. imale su 759 st. God. 1939. – prema Draganovićevu Šematizmu, Sarajevo 1939. – Kali su imale 2408 + 20 odsutnih osoba. Opći Šematizam Kat. Crkve iz 1974. god. bilježi da Kali imaju 2650 ' 153 odsutnih. Danas, prema Godišnjaku Zadarske nadb., iz 2000. god., Kali imaju 2150 st., katolika 2000.

U župi djeluju č. sestre Kćeri milosrđa. Njihov novi samostan s kapelom blagoslovio je mons. M. Oblak 1969. godine.

God. 1892. bila je podignuta stara školska zgrada. Nova je škola izgrađena 1982. god.

***

Poput mnogih naših glagoljaških župa i Kali imaju izvjestan umjetnički inventar. Među vrijednim izlošcima moramo istaknuti šest procesijskih križeva, od kojih dva gotička potječu iz 14. st. stoljeća. K tome imamo srebrnu pokaznicu, kadionicu i lađicu za tamjan (navikula) i posudicu za blagoslovljenu vodu, škropionicu i škropilo-aspergil, tri posudice za sv. ulja, moćnik sv. Lovre, i šest srebrnih visećih svijećnjaka (kandela).

Akad. kipar fra Joakim Jaki Gregov izradio je za župnu crkvu 1993. god. oveće raspelo od drva. Zapadno od mjesta na brdu *Uorjak* ponovno je podignut 1999. god. veći kameni križ na mjestu iz mržnje porušenog pedesetih godina.

Kaljski župnici 20. stoljeća

Bakija don Srećko, iz Pakoštana, 1888.-1902.
Eškinja don Ivan, iz Sv. Filipa i Jakova, 1902.
Dunatov don Joso, iz Preka, 1902.-1904.
Vukić don Krsto, iz Arbanasa, 1904.-1936.
Barulić don Ivan, iz Oliba, 1936.-1969.
Šešan don Ratko, iz Sv. Filipa i Jakova, 1969.-1981.
Hrg don Franjo, iz Ivanca (Varaždin), 1981.-1985.
Perić don Šime, iz Poljane, 1985.-1992.
Bilaver don Emil, iz Škabrnje, 1992.-1999.
Lončar don Marko, iz Otoka (Slavonija), 1999.-

* * *

U povodu 700. obljetnice prvog spomena mjesta održan je u Kalima okrugli stol, znanstveni skup o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti mjesta. Referate je izložilo 20-tak govornika, naših stručnjaka. Tom je prigodom predloženo da se njihovi radovi tiskaju u posebnom zborniku.

Pri kraju napominjem da je malo ribarsko mjesto Kali iznjedrilo, uz druge, i dvije već pokojne plemenite, biserne duše: fra Josipa dra Ljubina i *"neugasivi plamen"*, pjesnikinju Milenu Rakvin Mišlov. A još?

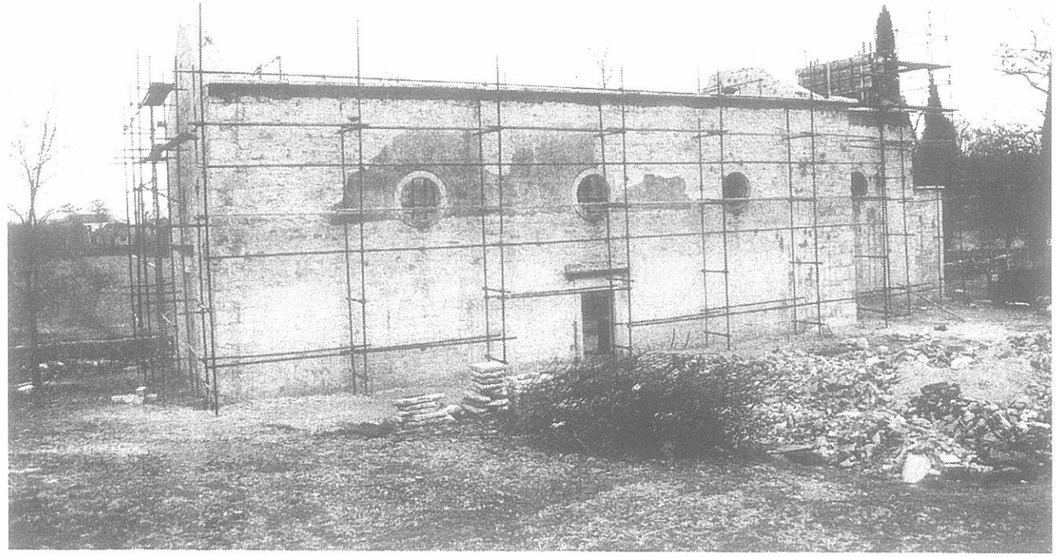
A mi smo tu:
život kamena,
u njedrima knjiga,
u temeljima gradova
tisućtrista godina..."

(Milena R. Mišlov)

Rozario Šutrin

jući postotak siromašnih kao i demografska slika u našoj državi čini taj zadatak još hitnijim. *"Društvo koje štedi na djeci zatvara se pred budućnošću"* riječi su nadbiskupa Josipa Bozanića upućene predsjedniku Stjepanu Mesiću. Stoga izražavam svoju zabrinutost zbog spomenutih odluka Vlade i Hrvatskog Sabora. Pozivam zastupnike Hrvatskog sabora i članove Vlade Republike Hrvatske da s najvećom odgovornošću razmotre dalekosežne negativne posljedice koje će ti zakoni imati za hrvatsko društvo.
Predlažem i tražim u ime vijeća Hrvatske biskupske konferencije za obitelj da Zakon o radu koji govori o zaposlenim ženama koje su trudnice ostane na snazi nepromijenjen, a naknade za porodni dopust neka se vrate na prošlogodišnju razinu.

Mons. Valter Župan,
krčki biskup i predsjednik Vijeća HBK za obitelj

Medviđa - obnova župne crkve

ZADARSKA NADBISKUPIJA

KORIZMENA POSLANICA ZADARSKOG NADBISKUPA

Broj: 650/2001.
Zadar, 20. veljače 2001. godine

POMOĆ PROGNANOJ I DOSELJENOJ BRAĆI
"Što god učiniste jednom od ove moje najmanje braće, meni učiniste" (Mt 25,40)

Draga braćo i sestre u Kristu!

Ponovo smo stigli do korizme, svetog vremena jake duhovne priprave za godišnju proslavu Kristova vazmenog otajstva: muke, smrti i uskrsnuća. Kroz ovo vrijeme ćemo pokušavati molitvom, postom i dobrim djelima još više uroniti u tajnu Božje ljubavi prema nama, kako bismo i mi mogli ljubiti svoga bližnjega kao što je Isus nas ljubio (usp. Iv 13.34).

Korizmu započinjemo obredom pepeljanja uz riječi "*Obrati se i vjeruj Evanđelju!*" (usp. Mk 1,15) Te nas riječi pozivaju da vrijeme korizme provedemo u ozbiljnosti i odgovornosti kako prema sebi tako i prema drugome.

Odmah na početku korizme liturgija nam želi posvijestiti nešto što svaki trenutak prožvljavamo, nešto što je vrlo važno u našem životu, a možda vrlo rijetko na to mislimo. To je, s jedne strane, prolaznost ovoga svijeta, njegovih dobara i samoga života, a s druge strane neprolazna vrijednost naše privremenosti na ovome svijetu. Na kraju života stati nam je pred Gospodinom. U vjeri, očekujemo nagradu od njega. Što nam je dakle činiti, kako živjeti, da bismo na kraju dobili vječnu nagradu? U Evanđelju čitamo kako se Isus poistovjećuje s čovjekom u potrebi: " *Jer ogladnjeh... ožednjeh... stranac bijah... obolјeh... u tamnici bijah ... Zaista, kažem vam, što god učiniste jednom od ove moje najmanje braće, meni učiniste!*" (usp. Mt 25,34-40). Krist je jasan. Neće nas pitati o diplomama, karijeri, uspjesima, pa ni o nacionalnoj pripadnosti, nego o ljubavi, konkretnoj ljubavi, koju smo pružili onima kojima smo dali jesti kad su bili gladni i kad su pokucali na naša vrata; onima koji su bili žedni, a mi smo im pružili čašu hladne vode; onima koje smo ugostili kad su bili bez stana ili bez krova nad glavom; onima koje smo zaogrnuli svojom odjećom; onima koje smo pohodili u bolnici ili zatvoru. Krist, Gospodar povijesti, ponovno ističe vrijednost svakog čovjeka, a posebno onoga koji je u potrebi, koji je obespravljen i gurnut na rub društva. On se sa svakim takvim čovjekom izjednačava i poistovjećuje: *"Jer ogladnjeh... ožednjeh... stranac bijah..." (usp. Mt 25, 34sl.)*

Draga braćo i sestre, u ovogodišnjem korizmenom vremenu, promatrajući *znakove vremena* oko sebe i potaknuti Kristovim riječima, prepoznajemo u našoj Nadbiskupiji zadarskoj, doseljenu braću i setre koji su, zbog ratnih strahota i razaranja u našoj Domovini kao i u susjednim zemljama, morali napustiti svoja stoljetna ognjišta. Oni sa svojom djecom i starcima žive na rubu ljudskog dostojanstva. Bore se za preživljavanje. Nedostaju im najosnovnije stvari za život. Svaki dan čitamo, gledamo, čujemo o teškom životu doseljenih ljudi. Oskudijevaju u svemu. Ni sigurnoga krova nad glavom nemaju.

O povijesti kaljskih zvona čitamo veoma mnogo zanimljivih podataka u župnoj Kronici. Spomen-ploču u povodu 100. obljetnice izgradnje zvonika otkrio je u župnoj crkvi 26. prosinca 1992., msgr. Ivan Prenđa, nadbiskup koadjutor.

Mjesno groblje do francuske uprave u Dalmaciji bilo je isprva u crkvi, a potom oko crkve. Novo, suvremeno groblje izvan mjesta izgrađeno je u Dočiću god. 1942. Kasnije produživano 1975. i 1982. god.

Glagoljica

Kali su vjekovima glagoljska župa pa se u njoj do 2. vatik. sabora uvijek glagoljalo, tj. sveto se bogoslužje vršilo na starohrvatskom ili starocrkvenoslavenskom jeziku. Staru glagoljašku pučku pjevanu misu, snimio je 10. kolovoza 1963. godine, uživo za svečane mise na blagdan sv. Lovre, akademik Jerko Bezić i notno je zapisao i objavio u svom radu *Razvoj glagoljaškog pjevanja na zadarskom području (JAZU u Zadru, 1970. godine).*

Župne matice i sve druge crkvene knjige vodile su se glagoljicom. Poznati naš istraživač glagoljaš don Vladislav Cvitanović je zapisao da se u Kalima sačuvala *"najmlađa pisana glagoljica na zadarskim otocima" (Zadar. otočje, 142. str.).*

Glagoljske ž. matice vode se od 1623. god. Sačuvano je osam kodeksa. Obradio ih je don Vl. Cvitanović (Starine, 32, 33, Zagreb 1951.).
- Glagoljska matica krštenih – od 1683.-1825. Ima 323 stranice.
- Glag. matica vjenčanih – od 1623.-1711. Ima 92 stranice.
- Glag. matica umrlih – od 1698.-1755. Ima 104 stranice.
- Glag. madrikula S. Sakramenta – od 1676. do danas. Ima 130 str. Vlasništvo je istoimene bratovštine, skule u Kalima.
- Glag. madrikula sv. Trojstva – od 1683. do danas. Ima 140 str.
- Glag. madrikula Sv. Križa – od 1717. do danas.
- Glag. madrikula Gospe od 7 žalosti – od 1729. – 1807. Ima 96 str.
- Glag. libar godov – od 1740. – 1873. Taj je Godovnjak jedan od najstarijih na našim otocima. On je ujedno i posljednji u domovini i svijetu sa zadnjim zapisima na glagoljici naših preminulih.

Francuske vlasti u Dalmaciji bile su 1807. god. ukinule djelovanje bratovština, ali su kasnije bile opet obnovljene, npr. 1858. u Kalima.
Don Vladislav Cvitanović navodi da je *"utrošio dosta vremena i ztruda"* odgonetajući podatke iz gronjih glagoljskih rukopisa. Od 17. st. do danas Kali su dale 85 svećenika glagoljaša. Don Vlade ih navodi abecednim redom s osnovnim biografskim podacima.

Crkva u Kalima posjeduje četiri starija glag. tiskana misala i brevijara. K tome, i više knjiga pisanih bosančicom (hrv. ćirilicom) i latinicom (na više jezika). Župa čuva i 1. izdanje Kašićeva *Rituala Rimskoga* iz 1640. i hrv. prijevod Sv. Pisma fra Matije P. Katančića. To je prvi hrv. prijevod Sv. Pisma, izdan u Budimu 1831.
Na trima grobnim pločama u ž. crkvi sačuvani su glag. natpisi, kao i na trima srebrnim posudicama za sv. ulja (B. Fučić, Glag. natpisi, str. 203).

Broj stanovništva

Godine 1598. Kali su imale 136 duša od pričesti, a svih skupa 250 (*Epitome sinodorum, Arhiv u Zadru, str. 29*). Oktavijan Mocenigo, gradski knez zadarski bilježi 1608. god. da Kali imaju 136 stanovnika (50 muških, sposobnih za rad). Priulijeva vizitacija iz 1603. g. bilježi da Kali imaju 25 ognjišta i 120 osoba od pričesti. God. 1707. oko 250 osoba (Glag. Madrikula presv. Sakramenta). Nad-

umjetnosti prof. R. Tomić pridaje i već spomenute slike na glavnom oltaru i na oltaru Žalosne Gospe.

Oltar Gospe od Ružarija nalazi se na toj strani do prezbiterija. U niši vidimo kip Gospin s Djetetom u krilu, a pala s ovog oltara nalazi se u sakristiji. Uz Kraljicu sv. krunice prikazuje dvojicu donatora. U zatvorenim nišama s obje strane glavnog stoje gipsani kipovi Presv. Srca Isusa i Marije. Ispod kora nalazi se zatvorena mramorna krstionica, a uz pokrajna vrata dvije veoma umjetnički vrijedne škropionice.

Crkva sv. Pelegrina , biskupa i mučenika, potječe iz 14. st. U današnjem obliku iz 16. st. Nalazi se na istoimenom brdu jugo-istočno od mjesta. Prozor u apsidi sačuvao je tragove gotičkog stila. Zvono je saliveno u mariborskoj ljevaonici i nabavljeno 1934. godine.

Na novom groblju je 1942. god. podignuta neoromanička ***crkva sv. Mihovila.***

Kaljska zvona

Zvonik, kampanel kaljski, od tesanog je kamena, rustične obrade. Monumentalan, elegantan, skladan. Iznutra ima veoma čvrste kamene stepenice sve do vrha. Sagrađen je 1898. godine, a podigao ga je župnik don Srećko Bakija. Pri vrhu drugoga kata ističe se sat, a treći kat sa sve četiri strane krase otvori bifora s ogradom (balaustrom). Četvrti kat čini osmerokuti tambur sa manjim okruglim prozorima. Na njemu počiva kupola u obliku osmerostrane piramide nad kojom dominira križ.

U predjelu bifora smještena su tri zvona koja svojim skladnim zvukom pozivlju mještane na molitvu i pozdrav Gospi.

Najveće, ujedno i najnovije ***zvono***, "sv. Marije", teško je 740 kg, promjera 108 cm. Saliveno je u poznatoj talijanskoj ljevaonici Ing. Francesco De Poli, Vittorio Veneto. Nosi natpis: *NA SLAVU BOŽJU DARUJU KALJANI OVDJE I PO SVIJETU – AD 1987.* Uz reljefe Gospe i svetaca stoje i natpisi: *Gospo od Ružarija, moli za nas! Sveta Stošijo, moli za nas! Sveti Šime, moli za nas! Sveti Pelegrine, moli za nas!* Elektrifikaciju zvona izvršila je tvrtka Grossmayer iz Innsbrucka, Austrija. Troškove za nabavu i elektrifikaciju pomirili su uglavnom kaljski iseljenici, a carinske troškove župljani. Zvono je blagoslovio 27. srpnja 1987. nadbiskup M. Oblak.

Srednje zvono, "sv. Lovrinca", na južnoj strani, teško je 550 kg, promjera 97 cm, intonirano u "Sol" naturale. Nabavljeno je 1921. god. Čitavo je iskićeno ukrasnim viticama, figurama i medaljonima. Krstio ga je 24. lipnja 1921. nadbiskup zadarski Vinko Pulišić. U donjem dijelu vidimo medaljon s nazivom ljevaonice: *PREMIATA FONDERIA DE POLI IN VITTORIO.* S druge je strane po sredini natpis: *NA POČETKU NARODNOG JEDINSTVA – KALJANI SVOME ZAŠTITNIKU.* Poviše natpisa su likovi nebeskih zaštitnika. U gornjem dijelu vidimo s desne strane Božju Majku na prijestolju s bož. Djetetom u naručju. S druge strane veliki lik mjesnog zaštitnika sv. Lovre s gradelama u ruci.

Malo zvono, "sv. Stipana", veliko je gotovo kao i ono sv. Lovre (350 kg, promjera 87 cm). Ima na gornjem dijelu ukrasne vijence, a na podnožju lik. sv. Lovrinca, mučenika, i u medaljonu natpis: *SOLI DEO HONOR ET GLORIA – A FULGURE ET TEMPESTALE LIBERA NOS DOMINE – OPERA DI PIETRO COLBANINI DI BASANO (Samomu Bogu čast i slava – Od ognja i nevremena, oslobodi nas, Gospode).* Još se na zvonu nalaze figure Gospe od Ružarija, sv. Ante Pad. s Djetetom Isusom u naručju, sv. Mihovila i sv. Sebastijana. Na istom je zvonu ugravirana godina postanka: MDCCCLXIII (1863).

Tko će im pomoći? Država? Crveni križ? Caritas? Neka strana humanitarna organizacija ili nevladina udruga? Moram konstatirati, na žalost, da ih je država iz koje su morali otići zaboravila, a da su ovdje gotovo zaboravljeni zbog zbunjenosti hrvatske vlade pred vanjskim političkim čimbenicima.

Zbog njezine neodlučnosti i sporosti, oni su u velikim nevoljama. Međunarodne pak dobrotvorne organizacije pomažu selektivno druge, a njih, neopravdano, zaobilaze. Mi smo već do sada preko Caritasa, donacijama dobrih ljudi i djelom sredstava koje Crkva dobiva od države, ublažavali križ i patnju naših potrebnika. To je još malo za njihove potrebe.

Stoga sam kao pastir ove Crkve, odlučio pokrenuti, s klerom i sa svima Vama ovogodišnju korizmenu akciju "Pomoć prognanoj i doseljenoj braći". Potičem Vas sve u našoj Nadbiskupiji zadarskoj da budete aktivni sudionici u toj korizmenoj akciji.

Krist nas poziva da na križnom putu doseljene braće ne budemo samo puki promatrači, koji plaču nad njihovim sudbinama, kao što su to bile jeruzalemske žene na Kristovom križnom putu. Budimo *Veronika*, koja briše Isusovo oznojeno i krvavo lice. Budimo *Šimun Cirenac,* koji podmeće svoja leđa da pomogne Isusu nositi križ, da mu olakša tegobe njegova križnoga puta. Plod našeg korizmenog odricanja neka bude znak ljubavi doseljenom bratu i sestri.

Svoje darove, u novcu ili hrani (obiteljskim paketima), možete predati Vašim župnim uredima ili u Caritasu Zadarske nadbiskupije. Oni će ih proslijediti našoj braći i sestrama u potrebi.

Provodeći, u duhu Evanđelja, ovo korizmeno vrijeme neka nam ovogodišnji Uskrsni blagdani osvanu radosni i duhovno bogati jer smo u patnji doseljene braće prepoznali Krista koji će jednoga dana prepoznati nas svojim obećanjem: *"Dođite blagoslovljeni Oca mojega! Primite u baštinu Kraljevstvo pripravljeno za vas od postanke svijeta!"* (Mt 25,34).

Sve Vas u ljubavi Božjoj blagoslivljam i pozdravljam.

Vaš nadbiskup
+ Ivan, v. r.

ZNANSTVENI SKUP O BIBLIJI – 6. 12. 2001. *(nastavak)*

Predavanje:
Don Mario Sikirić

SVJETSKI PRIJEVODI BIBLIJA

Prije samog osvrta na svjetske prijevode Biblije trebalo bi reći nekoliko riječi o samom kanonu Starog i Novog Zavjeta. Kanon Svetog Pisma je popis svetih knjiga koje služe kao pravilo ili norma kršćanske vjere i života.

KANON STAROGA ZAVJETA

Teško je zbog nedostatka podataka nazrijeti povijest nastanka i oblikovanja "kanona" Staroga Zavjeta. Postoji čvrsta utemeljena židovska tradicija prema kojoj je Ezra, književnik, stvorio kanon premda je zbirka Petoknjižja i nekih proročkih spisa postojala još davno prije njegova doba.

Knjige hebrejskog kanona svrstane su u tri skupine – Zakon, Proroci i Pisci: *Torah, Nebim, Ketubim – skraćeno TaNaK* (u što spadaju mudrosne knjige, neka povijesna djela kao što je Ezra, Nehemija, Ljetopisi i jedna proročka knjiga, Daniel). Josip Flavije, povjesničar iz prvoga stoljeća, prihvatio je 22 knjige, a Ezrina apokalipsa (oko 100. god. po Kr.) prihvaća 24. Budući da je Josip Flavije spojio knjigu o Ruti zajedno sa Sucima, a plač Jeremijin (Tužaljke) s knjigom proroka Jeremije, ta se dva navoda slažu. Dvadeset i četiri knjige hebrejskog kanona istovjetne su s 39 knjiga grčkog kanona (jer se Samuelove knjige, Kraljevi, Ljetopisi, Ezra i Nehemija i dvanaest manjih proroka računaju u hebrejskom popisu uvijek kao samo jedna knjiga).

KANON NOVOG ZAVJETA

Zanimljivo je tragati za počecima Novoga Zavjeta koji danas poznajemo. Postoji malo starih svjedočanstava, ali nije preteško shvatiti što se sve dogodilo.

Poruka o Isusu i njegovu nauku u početku se prenosila usmeno. Zemljopisna i vremenska udaljenost, smrt očevidaca - potaklo je kršćane da prijeđu s usmene predaje na zapisivanje onoga što su čuli i znali o Isusu.

Prve knjige koje su bile skupljene bile su Pavlove poslanice. Uzrok tome je zato što su i bile prve napisane (prvo evanđelje je bilo napisano skoro 20 godina poslije nego je napisana prva Pavlova poslanica). Dokaz o tome nalazimo u prvoj Klementovoj poslanici (najstariji kršćanski dokument izvan NZ-a) koja citira poslanicu Rimljanima, 1 Korinćanima, Hebrejima. Postavlja se pitanje tko je prvi počeo sakupljanje Pavlovih poslanica: pojedinac (sam Pavao, Timotej, Onesim...) ili zajednica (Korint, Efes...).

Prije same redakcije Evanđelja postojala je stara priča – kerigma Muke koja je nastala za potrebe liturgije. Evanđelja su bila napisana za posebne zajednice (Mk za crkvu u Rimu; Mt za crkvu u Siriji; Lk za crkvu u Grčkoj ili u Maloj Aziji; Iv za crkvu u Efezu). Za pretpostaviti je da su zajednice izmjenjivale među sobom evanđelja koja su posjedovala. (Ujedno ova pojava uzrokuje nastajanje *apokrifnih* evanđelja.)

IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA

ŽUPA KALI

Volim tvoje more plavo
i brodove što ih ono nosi,
obalu i kamen goli
što vjekovima tu prkosi.

Milena Rakvin Mišlov

Kali su najbrojnije naselje na o. Ugljanu. Smješteno je na njegovu jugoistočnom dijelu i nadaleko je poznato mjesto izvrsnih pomoraca i ribara. Ispred mjesta nalazi se otočić Ošljak, a na drugoj strani otoka dvije šljunkovite uvale: Veliko i Mala Lamljana.

Najstariji spomen mjesta potječe iz 1300. god. u spisu zadarskoga bilježnika Ivana Analiza Nikole (Zadar. drž. arhiv, spisi II, 1296…). Ime mjesta susrećemo spočetka u obliku *Cali* (Kali), a kasnije *Cale* (Kale) kako ga narod i danas zove .

Kali su samostalna župa koja je orije bila ovisna o župi Kukljici. Prvi se župnik kaljski Mišić don Grgo iz Sutomišćice spominje god. 1623. Mjesto je dobilo ime po keltskoj riječi *Cale* – luka, jer je *"između Kali i otočića Ošljaka odlično sidrište" (A. R. Filipi).* Ne može se stoga prihvatiti mišljenje prof. P. Skoka da su Kali plural od imenice *Kal* – blato, jer u Kalima i okolici nema nigdje blata.

Crkve

Već u srednjem vijeku Kali su imale dvije crkve. Danas tri.

Župna crkva sv. Lovre (Lovrinca) , mučenika, prvi se put spominje 15. 5. 1355. (Hilje), zatim 1404. (Bianchi) kao građevina skromnih dimenzija. Pretpostavlja se da joj je prethodila starokršćanska crkva iz 6. st. Crkva je kasnije proširena, tj. *"prenovljena od svega komuna pod parohijanom don Mate Longino miseca luja 1698."* – kako glasi natpis nad istočnim ulaznim vratima. Poslije je bila proširena 1777. i iznova posvećena od zadar. nadbiskupa Ivana Carsana – natpis nad sjevernim glavnim vratima. Obnovljena je još 1923., 1973. iznutra a 1986. izvana.

Glavni, *veli* oltar ima barokno mramorno svetohranište i oltarnu palu koja prikazuje Gospu od Karmela s Djetetom u krilu. Okružuju je anđeli. Niže od nje su s jedne strane sv. Josip a s druge sv. Ivan Krstitelj. Još niže se nalaze sv. Lovre i sv. Stjepan. Između njih panorama Kali iz 18. st.

Oltar Presv. Trojstva nalazi se s desne strane glavnog oltara. I na njemu je mramono svetohranište. Oltarna pala prikazuje Boga Oca, i Sina, i Duha Svetoga. Niže stoje arkanđeo Mihovil i sv. Ante. Do tog oltara je niša sv. Lovre sa svečevim drvenim kipom koji je nabavljen u Tirolu 1907. godine.

Oltar Gospe Sedam Žalosti je blizu te niše a prema dnu crkve. Oltarna pala prikazuje Gospu kojoj grudi probija sedam mačeva.

Sučelice tom Gospinu oltaru stoji oltar sv. Križa. Na oltarnoj pali vidimo Raspetoga a pod križem dvije Marije i apostola Ivana. Sliku je potpisao G. B. Pitteri, poznati slikar 18 st. u Zadru i Dalmaciji. Njemu povjesničar

NAŠI POKOJNICI

Don Ivo Sebastian Lončar

Dana 15. veljače 2000. godine u Domu umirovljenika u Zadru, u 87. godini života i 63. svećeništva, preminuo je u Gospodinu svećenik Ivo Sebastijan Lončar, rodom iz Preka.

Rođen je 18. lipnja 1913. u Preku, kao deseto od dvanaestoro djece koliko su ih Luka i Gašpa rođ. Mihatov podarili Crkvi i hrvatskom narodu. Nakon osnovne škole, školuje se kod o. Trećoredaca u gimnaziji na Školjiću, od 1925. do 1929. U novicijatu je u Krku, od 1929. do 1930. i dobiva redovničko ime Sebastijan. Nakon novicijata ide u Rim na Gregorijanu, na studij Filozofije, od 1930. do 1933. U Zagrebu studira na teološkom fakultetu od 1933. do 1937. godine. Za svećenika ga je zaredio zagrebački nadbiskup blaženi Alojzije kard. Stepinac, 27. lipnja 1937.

Župnik je u Prvić Luci od 1937. do 1939. god. U svibnju, 1940., odlazi u Ameriku gdje je župnik u Pittsburghu (Pennsylvania), do 1956. godine. U Washingtonu je kod Franjevaca trećoredaca do 1960., a odatle ide na Floridu, gdje se 1963. inkardinira u biskupiju Venice.

Kao misionar je u tri navrata djelovao u Tanzaniji (1977-1978, 1979-1982; u Preku 1987. slavi 50. obljetnicu svećeništva, i po treći put ide u Tanzaniju gdje odtaje do 1991.) Nakon toga živi kao umirovljenik na Floridi, u Englewoodu. Godine 1997., u Preku slavi 60. obljetnicu misništva te se na kratko vraća na Floridu. 1999. se vraća u domovinu te posljednje dane provodi u Domu umirovljenika u Zadru, navraćajući se često u rodno Preko. Još dok je bio na Floridi, zajedno s župljanima župa sv. Franje u Englewoodu, novčano je pomagao ponovnu izgradnju u ratu porušene crkve sv. Jeronima u Jasenicama.

Pogrebne obrede i Misu zadušnicu, 17. veljače 2001., god., u Preku, predvodio je mons. Marijan Oblsak, nadbiskup zadarski u miru. U ime rodne župe Preko, od pokojnog se svećenika oprostio don Tito Šarin, župnik i dekan: *"Dragi naš oče Sebastijane! Danas kad se opraštamo od Vas, zahvaljujemo Gospodinu Bogu za sve milosti koje je udijelio Vama, a preko Vas i svojoj svetoj Crkvi. Životni put Vas je vodio od rodne grude preko Amerike do Tanzanije gdje ste kao misionar sigurno s uživanjem ispunjavali Kristovu zapovijed koju je dao apostolima prije svoga Uzašašća na nebo: 'Idite po svem svijetu i propovijedajte evanđelje svakom stvorenju.' Neka Vam na Gospodin bude vječna nagrada! Svim našim župljanima veoma je poznata Vaša velikodušnost za svaki dar koji ste poslali za našu crkvu i napredak vjerskog života u Preku. Bog neka Vam višestruko naplati!*

Od pokojnika su se oprostili o. Grgo Sikirić TOR, u ime Franjevaca trećoredaca i don Mladen Kačan, u ime Povjerenstva za misije Zadarske nadbiskupije.

Da počijet v mire!

Prvi popisi kanonskih knjiga počinju nastajati kada su se počeli pojavljivati apokrifni spisi i pobožne knjige.

Da bi izišla na kraj s ne kanonskim spisima, Crkva je odredila kriterije po kojima se knjiga proglašavala kanonska. Crkva je prihvatila pojedinu knjigu kao nadahnutu i kanonsku kada je bila sigurna da u njoj postoji uspomena na Isusa Krista, na njegovo naučavanje i autentično prenošenje Crkve. Zahtjevalo se da knjiga ima:
- apostolsko podrijetlo (nije Isus to pisao već apostolska Crkva);
- slaganje s naukom vjere (npr. Uključivanje knjige Apokalipse u kanon je zakasnilo zato što su milenaristi na citatima iz Apokalipse temeljili svoju herezu).
- stalno korištenje na skupovima i liturgiji. U svim kršćanskim tradicijama spis koji se čitao na liturgijskim sastancima bio je proglašen kanonskim i nadahnutim. Imamo i svjedočanstva prvih krćanskih vremena.
- Ćiril Jeruzalemski piše oko 380. god. po Kr.: "Četrnaest je poslanica sv. Pavla u NZ. Sve ostalo metni u drugi plan i ono *što nije čitano u Crkvi,* ne čitaj ni privatno."
- Koncil u Laocideji oko 360. god. po Kr. zaključuje: "Ne trebaju se čitati javno psalmi i nekanonske knjige, već samo one koje su u kanonu (ovdje se prvi put upotrebljava riječ *kanonikos* – za popis inspiriranh knjiga).

Do god. 200. došlo je do općeg prihvaćanja u Crkvama "ključnih" knjiga NZ: 4 evanđelja, Djela, Pavlovske poslanice, 1 Pt i 1 Iv. Do kraja 4 st. grčka i latinska Crkva prihvatile su 27 knjiga NZ. Nastanak kanona NZ bio je olakšan s jedne strane suprotstavljanjem Marcionu sredinom 2 st., jer je odbacio cjelokupni kanon SZ te prihvaćao jedino 10 Pavlovih poslanica te Evanđelje po Luki, a s druge strane suprotstavljanjem gnostičkim i montanističkim pokušajima da se proširi "kanon" uključivanjem i drugih spisa. Usprkos nekim nejasnoćama, može se reći da je oko god. 400. 27 knjiga našeg današnjeg kanona NZ (Jak, Heb, Otk). Tridentinski sabor u dekretu god. 1546. naveo je popis od 27 kanonskih knjiga NZ zato što se one u Crkvi stoljećima prihvaćaju.

Najstariji popis kanonskih i nekanonskih knjiga je tzv. Muratorijev kanon. Taj popis je otkriven u Ambrozijanskoj biblioteci u Milanu od Ludovica A. Muratoria 1740. godine.

NAJPOZNATIJI SVJETSKI PRIJEVODI BIBLIJE

Izvornici (autografi) pojedinih biblijskih knjiga su izgubljeni: bili su napisani na trošnu materijalu (papir, pergament) a od njih nas razdvajaju i tisućljeća. Ono što mi posjedujemo i što je sačuvano to su kasniji prijepisi (apografi). Hebrejska izdanja Biblije temeljila su se uglavnom na prijepisu iz 9. st.: Codex Leningradensis. Ono što nas je približilo izvornom tekstu bilo je otkriće godine 1947. Pronađen je u Kumranu kraj Mrtvog mora – *Mrtvomorski rukopisi* – bogati biblijski materijal iz II. – I. st. pr. Krista i I. – II. st. poslije Krista.

Najvažniji biblijski rukopisi su:
- na hebrejskom: *Papirus Nash, Izaijin rukopis, Samuelov rukopis, Lenjingradski kodeks.*
- na grčkom: *Papirus Rylands, Papirus Bodmer, Vatikanski kodeks, Sinajski kodeks.*

Najvažniji prijevod starine je *Spetuaginta* ili prijevod Sedamdesetorice. Septuaginta je nastala negdje između III. i II. stoljeća pr. Krista. Legenda kaže da je Ptolomej Filaret na molbu knjižničara glasovite knjižnice u Aleksandriji pozvao iz Palestine 72 Židova, vješta grčkom jeziku, koji su preveli Stari zavjet s hebrejskog na grčki.

Uz Septuagintu, i drugi su grčki tekstovi kružili u prvim stoljećima kršćanskog doba. Origen Aleksandrijski sastavio je knjigu poznatu kao *Hexalpa* u kojoj je postavio hebrejski tekst i tekst iz LXXX usporedo u

stupcima. Nakon Origena i drugi su kršćanski pisci (Lucijan, Hesihije) objavili biblijska izdanja.

Drugi važan prijevod starine je latinski prijevod *Vulgata*. Sv. Jerolim je na poziv pape Damaza pristupio temeljitoj reviziji dotadašnjeg starog latinskog prijevoda *Vetus latina*. Preveo je većinu starozavjetnih knjiga, dok je neke preuzeo iz staroga latinskog prijevoda, a neke je samo ispravio, naročito Evanđelja. Sv. Jerolim je to učinio između 383. i 406. Važnost ovoga prijevoda je u tome što je po njemu Biblija bila pristupačna čitavoj tadašnjoj Europi koja je govorila i služila se latinskim jezikom. Također, svi se europski prijevodi temelje na tekstovima Vulgate.

Spomenuli smo dva najpoznatija prijevoda Biblije koji su bili temelj prevoditeljskog rada. Da ne bi nabrajali jednu po jednu verziju Biblija na svjetskim jezicima, prikazat ćemo kronološki na koje se jezike i kojim ritmom prevodila Biblija.

- između 300. i 200. god. pr. Krista: prijevod na grčki jezik
- između 100. i 200. god. poslije Krista: prijevodi na latinski i sirski jezik
- između 200. i 300. god. poslije Krista: prijevod na koptski jezik
- između 300. i 400. god.: gotski, gruzijski i etiopski
- između 400. i 500. god.: armenski
- između 500. i 600. god.: nubijski
- između 700. i 800. god.: prvi arapski i anglosaksonski prijevodi
- između 800. i 900. god.: prvi prijevodi na njemački, staroslavenski i franački
- između 1100. i 1200. god.: francuski
- između 1200. i 1300. god.: islandski, nizozemski, španjolski, talijanski i poljski
- između 1300. i 1400. god.: engleski, danski, češki i perzijski
- između 1400. i 1500. god.: talijanski i njemački
- između 1500. i 1600. god.: prijevodi na engleski, islandski, švedski, nizozemski, danski, francuski i španjolski
- između 1600. i 1700. god.: finski i arapski
- između 1700. i 1800. god.: portugalski i tamilski
- između 1800. i 1900. god.: norveški, ruski, swahili, hindu, kurdu, bengalski, kineski i japanski
- od 1900. god.: prijevodi na hauski, afrički i preko 1000 drugih jezika.

Danas je Biblija prevedena djelomično na 2,123 jezika i cjelovito na 349 jezika.

Što posjeduje Zadarska nadbiskupija?

U veljači godine 1983., mons. Marijan Oblak, nadbiskup ordinarij Zadarske nadbiskupije, uputio je psimo nunciju mons. Michele Cecchiniju, u kojemu iznosi kratko povijest same nadbiskupije i njezino crkveno značenje u ovom kraju, objašnjavajući mu da u Nadbiskupiji već postoje različiti prijevodi Biblija na svjetskim jezicima. Zamolio ga je da u Nadbiskupiju pošalje razne prijevode Biblija do kojih kao apostolski nuncij može doći. Odgovor na ovo nadbiskupovo pismo nije trebalo mnogo čekati. Već 27. kolovoza 1983. stiže prva Biblija i to na irskom jeziku. Zatim pristižu Biblije na sango jeziku koji se govorio u Srednjoafričkoj republici, beti jeziku (središnji i južni Kamerun, ekvatorijalni dio Gvineje i sjev. Gabon) te na madagaskarskom i bengalskom jeziku.

Nuncijatura u Beogradu šalje 12. rujna 1983. Bibliju na nso jeziku koji se koristi u Kamerunu. Da nas ne ograničava vrijeme, mogli bismo za svaku Bibliju reći kada je kupljena ili darovana, tko ju je poklonio i kada i gdje jer to je na njima napisano. Iz samog ovog uvoda može se zaključiti da je prvi počeo skupljati Biblije u Zadarskoj nadbiskupiji, mons. Marijan Oblak, tadašnji ordinarij, a sada nadbiskup u miru. Uz nadbiskupa Oblaka, moramo spomenuti i druge koji su

Sjemeništa, gdje je temeljno predavanje na temu "*Sakramenat pomirenja između redukcije i obnove*" održao mr. Vladimir Dugalić, profesor moralne teologije u Đakovu. Predavač je u svojem izlaganu među ostalim naglasio da sakramenat pomirenja oduvijek zauzima posebno mjesto u crkvenoj praksi, jer pomiruje kršćanina grešnika s Bogom i s Crkvom. Riječ je o sakramentu koji ima svoj korijen, s jedne strane u iskustvu realnosti grijeha unutar kršćanske zajednice, a s druge strane u svijesti vjernika da grijeh kojeg je počinio uvijek može biti nadvladan, ukoliko postoji iskrena želja za obraćenjem, kao preduvjetom Božjoj snazi oproštanja, objavljene u osobi Isusa Krista i potom predane Crkvi. Da sakramenat pomirenja ima posebno mjesto u Crkvi govori nam i činjenica da je tijekom povijesti, a i danas, zadržao različite naslove kao štro su: sakramenat obraćenja, pokore, ispovijedi, oproštenja i pomirenja. Katekizam katoličke Crkve ubraja ga, zajedno s sakramentom bolesničkog pomazanja, u sakramente ozdravljenja. Međutim, unatoč svom bogatstvu duhovnog sadržaja, sakramenat pomirenja doživljava danas duboku krizu, koja ima svoje raznovrsne uzroke. Jedan od temeljnih uzroka današnje krize je nedovljna kršćanska svijest o vlastitom pozivu na svetost i o sakramentu pomirenja kao sredstvu i pomoći u tom rastu. Mnogi se još uvijek pozivaju na staru crkvenu zapovijed koja nalaže da se vjernik-kršćanin mora barem jednom u godini ispovijediti i o Uskrsu pričestiti. Postojeća sociološka istraživanje pokazuju da se najmanje ispovijedaju vjernici u starosnoj dobi između 20. i 50. godine života. Razlozi suvremene krize sakramenta pomirenja nisu samo crkvenog porijekla, već su i odraz društvenog stanja. U sredini gdje se izgubio osjećaj grijeha i krivnje sigurno je nestao i osjećaj za pomirenjem, jer prenaglašena sloboda vodi u individualizam koji gubi osjećaj za darovanost i potrebu Božje milosti. Potom je predavač govorio o sakramentu pomirenja na putu prema svetosti svakog vjernika, u koje spadaju: pastoral i slavljenje sakramenta pomirenja, zatim kateheza o pomirenju i sakramentu euharistije; duhovno vodstvo sakramenta pomirenja; liturgijsko slavljenje pomirenja i pokorničko bogoslužje te prostor i vrijeme slavljenja pomirenja. Predavač je svoje predavanje zaključio govorom o osobnoj izgradnji i liku svećenika ispovijednika koja neizostavno podrazumijeva svećeničku intelektualnu, ljudsku i duhovnu izgradnu, te pastoralnu razboritost.

Koreferat na temu *"Pokorničkom bogoslužju u župnoj zajednici"* razlagao je don Tito Šarin, župnik Preka i Ugljana, i dekan ugljanskog dekanata, ističući pastoralnu praksu na terenu u kojoj nije lako mijenjati mentalitet ljudi odgajanih u drugačijem duhu, i koji se ispovijedaju čitavog života na način kako su to u djetinjstvu naučili. Poslije izlaganja razvila se plodna diskusija, u kojoj je sudjelovalo četrnaest diskutanata, a na pitanja su vrsno odgovarali predavač prof. Vladimir Dugalić i nadbiskup Ivan Prenđa, koji je informacijama u budućim pastoralnim događajima u dijecezi zaključio tu svećeničku rekolekciju.

Nedjeljko Zubović

Don Gaetano je bio nazočan skupu sa skupinom članova talijanske crkvene udruge AVSI. Nadbiskup je u homiliji naglasio važnost i značaj obitelji u suvremenom društvu, a na poseban način onih obitelji koje imaju više djece. *"Vrijeme korizme, nažalost, nerijetko se krivo shvaća kao žaljenje nad samim sobom. Ova je korizma, međutim, put naše duhovnosti i oprosta, te molitve koja rađa bratskom ljubavlju. Živjeti brak s tolikim brojem djece u našem društvu nije uvijek lako, ponekad je čak takva obitelj izvrgnuta ruglu i podsmjehu. Stoga neka Gospodin blagoslovi svojom milošću ono što čine naše obitelji s brojnom djecom, svakodnevni trud i zalaganje na njihovom obrazovanju i duhovnom odgoju. Ne govori se bez razloga kako je upravo obitelj temelj opstanka svakog društva i civilizacije, što bi trebali shvatiti ljudi na važnim mjestima u društvu, posebno oni koji rade na socijalnim pitanjima* – kazao je nadbiskup Prenđa. Na moralnoj i materijalnoj pomoći Zajednici obitelji s četvero i više djece nadbiskupu Prenđi se zahvalio njezin predsjednik prof. Josip Markulin.

Nakon misnog slavlja, prof. Mario Bebić i prof.. Mladen Klanac, psiholozi pri Obiteljskom savjetovalištu Caritasa Zadarske nadbiskupije, održali su članovima Zajednice predavanje o shvaćanju obitelji nekad i danas. Istaknuto je kako je obitelj je slika Presvetoga Trojstva u kojoj su muž, žena i djeca. Slika obitelji danas, međutim, otkriva razdijeljenost i sve manje zajedništva…Raspadom obitelji kao temeljne zajednice svako se društvo počinje raspadati iznutra i iz tog se razloga rastave u kršćanstvu gledaju kao nešto tragično. *"Današnja politika nije učinila ništa da se podrži obitelj već je, naprotiv, usmjerena prema njenom uništenju. Središte u našem društvu je pojedinac, a ne obitelj ili nacija, što stvara međusobno otuđenje svih dobnih kategorija. Kršćanska obitelj može svoj opstanak temeljiti jedino na zajedničkoj molitvi. Stoga su u tom smislu dvije glavne funkcije obitelji apostolat, odnosno prenošenje vjere na djecu, te odgoj u okruženju i vremenu kad se djeci već u najranijoj dobi nude tisuće stvari protivnih kršćanskom načinu odgoja djece i mladeži"* – istaknuli su predavači.

Livio Marijan

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA U OŽUJKU 2001.

U Nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević" u Zadru održana je, u srijedu 14. ožujka, redovna mjesečna rekolekcija prezbiterija Zadarske nadbiskupije. Na tom susretu uz nadbiskupa mons. Ivana Prenđu, sudjelovao je nadbiskup u miru mons. Marijan Oblak i većina pastoralno angažiranog klera u dijecezi. Korizmeno pokorničko slavlje u sjemenišnoj kapelici predvodio je o. Jakov Teklić, TOR, gvardijam samostana sv. Mihovila u Zadru, koji je u svojoj riječi, nadahnut odlomkom Lukina evanđelja (Lk 19, 1-10) - *Isusov susret s nadcarinikom Zakejem u Jerihonu* - razmišljao o svećeničkom osobnom obraćenju. Susret s Isusom donosi nam spasenje. Danas se trebamo se spašavati od raznih *demona*, ponajprije od samih sebe, jer smo u opasnosti da se ostvarujemo više u riječima a manje u djelima. Živimo u svijetu koji svoje ostvarenje pronalazi suprotno od Kristova križa. Zato je i nama svećenicima danas potrebno *"sići žurno iz svojih umišljenih uzvisina i veličina, te radosno primiti Gospodina u svoj dom, u svoj život"*, naglasio je predvoditelj slavlja. Nakon duhovne priprave uslijedila je pojedinačna ispovijed prisutnih svećenika.

Poslije kraće stanke započeo je *pastoralni* dio rekolekcije koji se odvijao u dvorani

sudjelovali u tom radu. Mons. dr. Pavao Kero je također donosio i prikupljao Biblije, ali ujedno je bio i njihov čuvar. Ima i nekoliko Biblija koje su poklonili i drugi naši svećenici, a tu su također i Biblije koje su bile u posjedu umrlih svećenika Zadarske nadbiskupije. Također, tu su i laici koji, na poticaj pojedinih svećenika, donose i poklanjaju Biblije. Posebno bih istaknuo gosp. Ivu Šindiju, koji je poklonio nekoliko Biblija na afričkim jezicima. Sadašnji ordinarij, mons. Ivan Prenđa, nastavlja ono što je započeo nadbiskup Oblak.

Možemo reći da naša Nadbiskupija danas posjeduje oko 382 Biblije, od toga je njih 108 na različitim jezicima. S ponosom možemo zaključiti da smo mi jedina biskupija u Hrvatskoj koja posjeduje ovakvu zbirku Biblija na stranim jezicima.

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA U SIJEČNJU, 2001.

Predavanje
Mons. dr. Josip Delić

SAKRAMENAT ŽENIDBE BITNI DOGAĐAJ LJUDSKE I KRŠĆANSKE ZAJEDNICE
Duhovno značenje sakramenta u životu vjernika

Pozdravljam oca nadbiskupa mons. Ivana Prenđu, kao i nadbiskupa u miru mons. Marijana Oblaka i zahvaljujem na pozivu da danas budem s Vama.

Svaki naš sastanak po sebi usmjeren na naše usavršavanje da bismo mogli druge odgajati u vjeri. Može se odgajati one koji su nam povjereni: za biti, za znati, za djelovati i za zajedništvo.

Prema uvjerenju cijele Crkve, pape, biskupa, a i svih nas, danas je najugroženija obitelj, ta bitna zajednica za odgoj ljudske i kršćanske osobe pa za biti u obitelji trebamo govoriti o vrijednostima koje moramo znati da bi članovima obitelji pomagali u djelovanju i rastu u crkvenom i ljudskom zajedništvu.

Znam da ćete mi priznati da ljudi koje susrećemo, a posebno vjernici, traže često od nas smisao i uporište za život i djelovanje u braku i obitelji. Traži ga pojedinac, a naročito traže ga supruzi u zajednici obiteljskog i bračnog života, jer je on prvo i najvažnije ishodište moralnog formiranja čovjeka. Tu je prva škola u kojoj počinje intelektualno oblikovanje ljudske osobe i u kojoj se postavljaju čvrsti temelji osobnosti čovjeka. Nema izgrađene osobe bez obitelji iz koje je izrasla i koja je podržava. Nema ni zajednice, društva, pa ni naroda koji bi bio bez obitelji kao temeljne stanice. Društvo i narod koji nije prije svega zajednica obitelji i nema vrijednosnih temelja obiteljske zajednice, može biti povezan ekonomskim ili političkim interesima, koji se vrelo brzo izrađaju u svađe i nasilja, ali nema sigurnog opstanka.

«Danas, kada se razvija takozvano « novo otvoreno društvo» na idejama liberalizma, feminizma, praktičnog ateizma, indiferen-

tizma i antropocentričnog humanizma, sve silovitije dolazi do razaranja tradicionalnih obiteljskih vrijednosti».

U dekristijaniziranom svijetu «permisivnog društva», krize svih kršćanskih vrijednosti u obiteljskoj zajednici, egzistencijalističe «proširene svijesti» dvolična moralnost razara obitelj. Odsutnost moralnih načela i podcjenjivanje duhovnih vrijednosti urušava jedinstvo i nerazrješivost braka, podriva odgoj i svijest o odgovornom očinstvu i majčinstvu i udara na najslabije u obitelji djecu i starce kao neproduktivne članove ili prijetnju brzom razvitku prema visokom standardu[1].

Dovoljno se sjetiti da u Hrvatskoj 1950. godine bilo 38.094 sklopljena braka, a 1997. 24.499. ili smanjenje za 36 %. 1950. godine razvedeno je 3.407 ili 8,9%, a 1997.3.916 ili 15,9% ili povećanje za 92%, sa svim posljedicama koje slijede za bračne drugove i posebno za djecu.

Neposredni i s ljubavlju protkani obiteljski odgoj preuzeli su psiholozi, psihijatri i sociolozi, pa su mnogi oblici ljudske odgojne topline, nježnosti i razumijevanja postali rutinski, hladni i programirani tipološki postupci odgoja. Moralno odgojne vrijednosti obiteljskog života pretaču se u vrijednosti potrošne civilizacije, a odbacuju istinske životne vrijednosti.

Vitalna statistika Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske donosi da je 1948. živorođeno 92.954 ili 24,4 na 1000 stanovnika, a 1997. 55.501 ili 12,1 na 1000 stanovnika, dok je broj umrlih 50.576 1948. godine, a 1997. 51.964. Prirodni prirast je bio 1948. 11,2, a 1997. 0,8 .[2]

Broj legalnih pobačaja je smanjen od 44.567 u 1979. na 10.036 u 1997. godini[3]. A ilegalnih? Sve se prekriva velom ljudskih prava i osobnnih sloboda. U ime tih prava i pune slobode u ime humanosti postignuta je dehumanizacija i masovno ubijanje neružne djece još prije rođenja. Takve su posljedice apsolutbne slobode, hedonističkog i utilitarističkog shvaćanja života, etičkog kliberalizma i anarhizma.

Zar se pred ovim brojkama ne moramo zamisliti i upitati što činiti da ožive zdrave i plemenite vrijednosti braka i obitelji i kako vratiti prokušanim mjerilima životnih vrijednosti novu snagu ljubavi majčinstva i očinstva, jer «Spas osobe, ljudskog i kršćanskog društva usko je povezan sa sretnim stanjem u bračnoj i obiteljskoj zajednici»(GS 47).

Nažalost oni koji se srame patrijarhalne obitelji i njenih vrijednosti napadaju i sam pojam ženidbe kao zajednice muške i ženske osobe po svojoj naravi usmjeren k dobru supruga i rađanju i odgoju djece. Nude se novi modeli braka i obiteljskog života priznati zakonima pojedinih država. Tako se izjednačuje s brakom zajednički život raznospolnih na duže ili kraće vrijeme a da uopće nisu vjenčani; zajednice homoseksualaca. Poseban su problem u Crkvi rastavljeni pa ponovno i nekoliko puta opet vjenčanih itd.

Kako o obitelji ovisi Crkva i narodi Ivan Pavao II. ne prestaje opominjati, upozoravati i davati upute kako vratiti svetost braku, dostojanstvo obitelji, a supruzima odgovornost i djeci radost. Dovoljno se sjetiti: Godine obitelji, godine djeteta, velikih crkvenih dokumenta: Familiaris consortio, Mulieris dignitatem, Pismo obiteljima, Povelja djeteta, Donum vitae itd i nedavne Jubilejske proslave s obiteljima u Rimu, Povelja o pravima obitelji iz 1983., Obitelji, brak i «faktične zajednice»[4].

Pastoral sakramenta ženidbe

Crkva, tijelo Kristovo, vidljiva Božanska Ustanova brojnim propisima uređuje svoje vanjsko djelovanje kao i djelovanje svojih članova.

svečanog zatvaranje Svete jubilejske godine - 2000. od utjelovljenja Sina Božjega. S cijelom Crkvom živjeli smo na izmaku stoljeća i milenija vrlo intenzivnu pastoralnu godinu. Naše je bilo učiniti "ono što smo bili dužni učiniti". Više ništa ne možemo ni dodati niti oduzeti onome što smo ostvarili, stoga se na razmeđu vremena okrećemo budućnosti. S nama je "Onaj koji jest, koji bijaše i koji dolazi - Živi". To je neporeciva zbilja i to je konstanta naših razmišljanja i naših pastoralnih poduhvata i napora, naglasio je zadarski nadbiskup, te nadodao da je druga zbilja koja je pred nama - narod Božji, Crkva Božja, i onaj narod koji to još uvijek nije. Potom je Nadbiskup izrekao neke bitne pretpostavke onoga što treba oblikovati pastoral zadarske nadbiskupije u godinama koje nadolaze. To je u prvom redu Katehetski ured, koji je nositelj i koordinator svih evangelizacijskih zadataka u Nadbiskupiji. Zatim to je sjemenište "Zmajević", jedno od uporišnih točaka naše budućnosti. To je također i Caritas nadbiskupije zadarske – institucija kroz koju prosijava nastojanje ove mjesne Crkve da se odjelotvori vjera pojedinaca i skupina. Tu su još i ostale središnje ustanove ove dijeceze, koje, makar, krhke nose uz dijecezanskog biskupa vidljivu strukturu Nadbiskupije. Ovdje treba svakao istaknuti i značajan poduhvat *Nacrt za pastoralni plan u desetljeću* koje je pred nama. Sve naše programe izvlačit ćemo iz Evanđelja, rekao je nadbiskup Prenđa, koje treba spustiti u sve crkvene zajednice. I nema ništa hitnijeg ovoga časa od zauzetog i savjesnog redovitog pastorala u svakoj župi. Tamo gdje se sa žarom ne navješta Riječ Božja, gdje se ne događaju sakramentalna slavlja, sa svojim srcem – presvetom Euharistijom, i gdje nema istinskog vodstva zajednice, ništa nije moguće ostvariti. Na tronoščU: Riječi, Sakramenata i pastirskog vodstva, Gospodin može ostvariti nove perspektive pastorala i dubokih brazda apostolata koji niče iz dara Duha Svetoga u novim karizmama i pokretima u Crkvi, zaključio je svoje izlaganje zadarski nadbiskup.

Poslije Nadbiskupove uvodne riječi uslijedili su izvještaji pojedinih pastoralnih tijela u Nadbiskupije. Najprije je kancelar don Nedjeljko Zubović iznio prikaz Zapisnika s prethodne skupštine. Predstojnik katehetskog ureda don Gašpar Dodić govorio o radu i ulozi tog Ureda u evangelizaciji Zadarske nadbiskupije. Pastoralni plan za desetljeće (2000-2001.) predstavio je osobno zadarski nadbiskup, a ravnatelj sjemeništa "Zmajević" don Joso Kokić govorio je o djelovanju Sjemeništa u protekloj godini., dok je o radu Caritasa Nadbiskupije u prethodnojoj godini izvjestio njegov ravnatelj don Čedomil Šupraha. Izvještaj iz Ekonomata o župnim i osobnim obvezama, te izvještaj o izgradnji i obnovi u prošloj godini na skupštini je podnio ekonom don Srećko Peterov ml., uz osvrt na upustva o novom sustavu financiranja u Zadarskoj nadbiskupiji. Poslije izvješća uslijedila je dugotrajna, konstruktivna i plodna diskusija u kojoj je sudjelovalo dvadeset i petorica diskutanata. Ovaj dan bio je plodan i blagoslovljen za naš prezbiterij i za našu Crkvu rekao je nadbiskup Prenđa, te zaključio 30. Svećeničku skupštinu.

Nedjeljko Zubović

OBITELJ JE TEMELJ OPSTANKA DRUŠTVA

U subotu, 10. ožujka 2001., u župi sv. Ivana Krstitelja u Zadru, održan je susret Zajednice obitelji s četvero i više djece. Svetu misu za članove i nazočne vjernike predvodio je mons. Ivan Prenđa, nadbiskup zadarski, zajedno s don Grgom Sikirićem i don Gaetanom Tortella iz Italije (iz zajednice *Communione e liberazione*).

VIJESTI I DOGAĐAJI

SEMINAR U PAKOŠTANIMA

U žušnoj crkvi Uzašašća Gospodinova, u Pakoštanima, održan je seminar pod nazivom *Seminar za nutarnje iscjeljenje i oslobođenje.* Održavao se tri dana, od 22. do 24. veljače 2001., uglavnom u večernjim satima.

U seminar su bili uključeni gotovo svi svećenici Biogradskog dekanata, na čelu s dekanom don Tomislavom Sikirićem. Sudjelovali su: don Marinko Jelečecić, župnik Polače, Pristega i Radošinovaca; don Krešo Ćirak, župnik Kolana i Barbata, don Mario Soljačić, župnik Sv. Šime-Zadar i Crnoga; don Zdenko Dundović, župnik Sutomišćice i Lukorana; don Jerolim Lenkić, župnik Turnja; don Pave Zubčić, župnik Sukošana; don Damir Juričin, župnik Gorice, Tinja i Raštana; don Elvis Ražov, župnik sv. Filipa i Jakova i don Ivica Jurišić, domaći župnik.

Uz ove svećenike, povremeno su bili nazočni i drugi. Trećeg dana seminara, u poslijepodnevnim satima, seminar je na kratko posjetio i otac nadbiskup Ivan Prenđa, što je kod vjernika izazvalo veliku radost i oduševljanje.

Sam seminar je prihvaćen jako dobro i ozbiljno, što svjedoči i dupkom puna crkva kroz sva tri dana, a to je plod priprave vjernika gdje se stalno naglašavalo da je seminar jedna cjelina i da se neće puno postići ukoliko se bude dolazilo povremeno.

Gospodin je htio da se seminar dogodi. On ga je vodio i neka ono što je ostalo nakon seminara vodi i dalje.

Don Ivica Jurišić, župnik

XXX. GODIŠNJA SVEĆENIČKA SKUPŠTINA

U prostorijama Nadbiskupskog sjemeništa "Zmajević" u Zadru održana je 21. veljače 2001., u prijepodnevnim satima, 30. godišnja skupština prezbiterija zadarske nadbiskupije. U radu skupštine uz nadbiskupa mons. Ivana Prenđu i nadbiskupa u miru mons. Marijana Oblaka sudjelovali su gotovo svi svećenici (87) koji pastoralno djeluju u Nadbiskupiji zadarskoj. *Duhovni* dio skupštine održan je u sjemenišnoj kapelici gdje je koncelebriranu svetu misu predvodio nadbiskup ordinarij, a slavio se obrazac mise za Mjesnu crkvu. U svojoj riječi Nadbiskup je potaknut navještenom Božjom riječi iz knjige Otkrivenja (3,7-22) istaknuo svećenicima važnu značajku njihove službe da Bog uvijek za svoje pastire traži kvalitetne ljude. Bog je zahtjevan i sam sebe obvezuje da će trajno biti s njima, što isto od njih očekuje. On svoje pastire želi učvrstiti u vjernosti, želi ih osvjestiti u razdobljima neodlučne vjernosti i lutanja. Riječ iz knjige Otkrivenja je paradigma svih naših života i osobnih položaja pred Bogom, ona ima prvenstvo u našem životu, ali i izaziva pitanja našoj savjesti: što mogu reći sam o sebi, o svjedočenju Imena Isusova, o svojoj postojanosti i odlučnosti prema zlu u sebi, u svijetu, i u zajednici koja mi je povjerena...

Nakon kraćeg odmora uslijedio je *pastoralno-radni* dio svećeničke skupštine. Svojom uvodnom riječju nadbiskup Prenđa obratio se svećenicima, svojim najbližim suradnicima u pastoralu ove mjesne Crkve. Naša 30. skupština održava se mjesec i pol dana od

Duhovnost obiteljskog života imaju svoj izvor u ženidbenom savezu kao sakramentu. Ženidba je sakrament, jednak drugim sakramentima, ustanovljen od Isusa Krista kao vidljivi znak nevidljive Božje milosti. Svakome čovjeku u različitim životnim okolnostima potrebna je posebna Božja pomoć ili milosti da bi mogao ostati vjeran Bogu i svom ljudskom dostojanstvu. Bog je ženidbeni život - zajednički život muške i ženske osobe, koje tvore obitelj, opskrbio posebnom sakramentalnom milošću. Bračni drugovi su nesavršene osobe, pa ih milost Božja i Božja pomoć usavršava i omogućuje im da izrastu u zrele osobe da jedna može nositi terete drugoga da bi postali svjedoci Božje ljubavi u svijetu. Sakrament ženidbe primljen javno u župnoj zajednici potiče cijelu zajednicu da ih prati svojim molitvama i poticajima da se ostvare kao kršćanska obitelj.

Milost se daje u izobilju gdje supruzi, osobe, žive svoj poslanje. Ženidbena duhovnost, t. j. način sveukupnog obiteljskog života, življena u ljubavi, kakvom je Krist ljubio Crkvu, izvor je sreće za cijelu obitelj. Sjetimo se da je neraskidivo jedinstvo Krista i Crkve zasnovano na muci, križu, smrti, ali i njegovu uskrsnuću. Onaj koji ljubi spreman je umrijeti za ljubljenu osobu.

Priprava za vjenčanje

ZKP-a među deset poglavlja koja rade o ženidbi posebno mjesto daje pastoralnoj brizi i pripravi za vjenčanje.

Ženidba je veliki, vrlo važni i sveti čin, koji se odnosi na cijeli život supruga, djece, obitelji kojoj je obećana Božja milost i zaštita da bi bračna zajednica mogla postojati i dobro postojati. Zato se za vjenčanje treba posebno pripraviti, jer « dostojanstvo te ustanove ipak ne sja svugdje istom jasnoćom, jer je potamnjuje poligamija i pošast rastave, tzv. slobodna ljubav i druge deformacije. Pored toga bračna se ljubav vrlo često oskvrnjuje sebičnošću, hedonizmom i nedopuštenim postupcima kojima se sprečava rađanje»(GS 47).

Papinsko vijeće za obitelj 13. svibnja 1996. godine izdalo je nakon konsultacija s Biskupskim konferencijama dokument pod naslovom *«Priprava za sakramenat ženidbe»*, nazivajući vrijeme priprave za vjenčanje kairosom za evangelizaciju, za pouke i rast u vjeri, za poticaje u sazrijevanju ljudske osobnosti i i prigodom za produbljivanje sveukupnog vjerskog života.

1
Dr. Nedjeljko Mihanović, NA NAČELIMA LJUBAVI, KREPOSTI I ŽRTVE, u *OBITELJ U SUVREMENOM DRUŠTVU,*Zbornik radova, Zagreb 1999. str. 13.
2.A. Vukasović, OBITELJ VRELO I NOSITELJICA ŽIVOTA, Zagreb 1994, 78.
2
Dr. A. Akrap, DEMOGRAFSKO OBILJEŽJE HRVATSKE OBITELJI, u *Obitelj u svuremenom društvu,*Zbornik, Zagreb 1999.str. 38 i 42.
3
A. Vukasović, OBITELJ VRELO I NOSITELJICA ŽIVOTA, Zagreb 1994, 78.

4
Pontificio consigliio per la famiglia, FAMIGLIA, MATRIMONIO E «UNIONI DI FATTO» ed. Paoline, Milano 2000.

Zakonik kanonskoga prava ostavio je svakoj Biskupskoj konferenciji da izda svoje odredbe za pripravu mladenaca za ulazak u ženidbenu životnu zajednicu (kan. 1067). HBK je izdala odredbe o pripravi 1994. godine[5].
Tako su općecrkvenim i odredbama naših biskupa predviđeni su razni oblici priprave: daljnja, bliža i neposredna.

Prva priprava počinje davno prije rođenja, prema poslovici *Kakav otac takav sin, kakva majka takva kći*., a odnosi se na djetinjstvo, mladenaštvo sve do vjenčanja. Najbolja priprava za vjenčanje je osobno iskustvo koje dobiju mladi ljudi u vlastitoj obitelji. Primjer uzorna kršćanskog ženidbenog života u roditeljskoj kući je najbolja priprava za njihovo vjenčanje.

Zakonik traži u kan. 1063. da i crkvena zajednica mora pružiti primjer i pomoć vjernicima da uđu i budu u ženidbenom staležu ispunjeni kršćanskim duhom u nastojanju da ostvare savršenstvo.

Pastiri duša (dijecezanski biskup kan. 369, župnik kan. 529. i drugi s njima izjednačeni) obvezni su propovijedanjem, katehezom u osnovnoj i srednjoj školi, upotrebom sredstava društvenog priopćavanja, organiziranjem tečajeva, predavanja, obnova, susreta i drugim sredstvima prilagođenim mladima i odraslima poučavati vjernike o smislu kršćanske ženidbe i o međusobnim pravima i obvezama supruga i roditelj[6].

Bliža priprava se odvija za vrijeme zaruka. Na poseban način dužan je vlastiti župnik osobnom pripravom zaručnika i istraživanjem utvrditi da li su zaručnici vjernici koji poznaju svoju vjeru i da su sposobni sklopiti ženidbu. U pripravi se susreću angažirani vjernici ali i «daleki», mladi koji žele da ih se uputi u život i oni koji sve shvaćaju površno, oni koji žele što je moguće više saznati da bi to i ostvarili u životu i drugi koji ne vide naročitu potrebu priprave itd.[6] Papinsko vijeće za obitelj zahtjeva da se usprkos svemu priprave za ženidbu svuda po svijetu obavljaju jer su možda i posljednja prigoda da Bog pozove zaručnike da upoznaju vjeru i odluče se za život po vjeri i prihvate kršćanske vrijednosti braka i obitelji.[7]

U ovom razdoblju treba poučiti zaručnike o naravnim i vrhunaravnim svojstvima ženidbe, društvenim i eklezialnim obvezama koje proizlaze iz ženidbe. Svećenik ili onaj koji vodi ovaj oblik priprave ne mora sam sve znati zato neka zatraži pomoć stručnjaka na području pedagogije, psihologije, liječnika, pedijatara i drugih, posebno bračnih drugova koji žive u uzornom kršćanskom braku. Ove pouke, jer se događaju onima koji su već zaručeni i pripremaju se za vjenčanje obično se odvijaju na tečajevima, susretima, izletima zaručnika, hodočašćima zaručnika itd.

Neposredna priprava, kad su već mladenci bili kod matičara onoga mjesta gdje se žele vjenčati i on utvrdio da nema nikakve smetnje njihovu vjenčanju prema Obiteljskom Zakonu[8] i donijeli propisani obrazac župniku.

5
SLUŽBENE VIJESTI, 1994, 1, str. 7.
6
CEI, DIRETTORIO DI PASTORALE FAMILIARE, Roma 1993, 51 ss
7
Pontificio consiglio per la famniglia, PREPARAZIONE AL SACRAMENTO DEL MATRIMONIO,EV 15, br 811;
8
Narodne Novine br. 162/98. od 11. prosinca 1998. a počeo se primjenjivati od 1. srpnja 1999. godine.

USUSRET SVIBNJU

SVIBANJSKA POBOŽNOST

Ljepota mjeseca svibnja nije samo u mirisnom cvijeću i u proljetom raspjevanoj i probuđenoj prirodi, nego za nas vjernike ljepota svibnja očituje se i u štovanju, koje u tom mjesecu, iskazujemo Blaženoj Djevici Mariji, Majki Crkve. Oko okićenih oltara okupljaju se brojni vjernici, Marijini štovatelji, svakoga dana da joj s krunicom u ruci iskažu svoju duboku odanost, ljubav i zahvalnost, potrebe i zahvalu. U svibnju nam je Gospa najbliža, jer je ona znak vedrine i duhovne snage kršćanstva. Moleći otajstva svete krunice povezujemo se i ujedinjujemo s Isusom Kristom koji je središte i cilj svake naše molitve. Prebirući zrnca svete krunice najuže se povezujemo sa svojom nebeskom Majkom, Zagovornicom i Posrednicom svih milosti. Svoje srce, misli i osjećaje povezujemo s Isusovim i Marijinim srcem.
"Krunica je moja najomiljenija molitva", rekao je jednom prilikom Sv. Otac papa Ivan Pavao II. To je predivna molitva u svojoj jednostavnosti i dubini. U toj molitvi često ponavljamo riječi koje je Djevica Marija u Nazaretu čula od arhanđela Gabrijela i od svoje rođakinje Elizabete u Ain Karimu. Tim riječima, na poseban način u svibnju, pridružuje joj se cijela Crkva. Možemo reći da je krunica, na neki način, molitveni komentar o divnoj prisutnosti Marije, Majke Božje, u misteriju Krista i Crkve. Zapravo, na podlozi riječi: *"Zdravo Marijo"* defiliraju pred očima duše koja se moli, glavni događaji iz Kristova života. Ostvaruju se u misteriju vjere svi ti događaji u sveukupnosti radosnih, bolnih i uzvišenih tajni, i uvode nas u zajedništvo s Isusom preko srca njegove Majke. Istodobno naše srce može sabrati u krunici sve događaje koji predstavljaju život neke osobe, obitelji, naroda, Crkve i čovječanstva. U molitvi krunice sabiremo osobne, bliske i daleke događaje, posebno one koji su nam prirasli srcu. I tako se u molitvi krunice slijedi ritam našeg ljudskog života i misterijem našeg otkupljenja, s Kristovim životom.

Osokoljena tom Kristovom prisutnošću Crkva korača vremenom prema kraju vjekova i propovijeda svijetu susret s Gospodinom koji dolazi, ali na tom putu ide nezaustavno naprijed, tragovima stopa Djevice Marije, koja je *"uznapredovala u hodočašću vjere i ponosno održavala svoju vezu sa svojim Sinom sve do križa"* (LG, 5). Marija je aktivno surađivala u razvoju Isusova poslanja, darujući ga na svijet, čuvajući ga, živeći s njim u njegovim skrovitim godinama, ali i kasnije, tijekom njegova javnog djelovanja, podržavajući diskretno njegov rad, od početka u Kani, gdje je dao prvo očitovanje svoje čudesne moći Spasitelja. Marija je, nadalje, bila ta koja je *"svojim posredovanjem potakla Isusa, Mesiju, da započne svoja čudesa"* (LG,58). Marija je, iznad svega, surađivala s Kristom u njegovu otkupiteljskom djelu, ne samo tako što ga je pripremala za njegovo poslanje, već pridruživši se njegovoj žrtvi za spas svih ljudi (MD, 3-5). Marija tako i danas, u novom tisućljeću, na isti način vodi novi narod Božji, Crkvu, ususret Isusu Mesiji, za ostverenje novog svijeta, kome je ona najblistaviji predznak. Kroz sva ta otajstva vjere i spasenja prolazimo moleći svetu krunicu.
Krunica je jednostavna molitva, usmena i mislena, svakome moguća, a tako sadržajna i teološka. Podloga joj je nizanje zdravomarija. Otajstva koja razmišljamo temelj su apostolskog propovijedanja. Papa Pavao VI. nazvao je krunicu sažetkom evanđelja, jer na jednostavan način kroz naše misli i naše srce prostruji Evanđelje – Radosna vijest spasenja. Krunica se može moliti u svako doba dana i noći. Na svakome mjestu: u crkvi, u domu, na putu... Može se moliti pojedinačno i zajednički, u obiteljskoj ili župnoj zajednici. Moliti krunicu jednostavno znači živjeti u Bogu!
Neka ta molitva ispuni i naš ovogodišnji svibanj.

Nedjeljko Zubović

PROGRAM MJESEČNIH REKOLEKCIJA ZA REDOVNICE ZADARSKE NADBISKUPIJE OD SIJEČNJA DO LIPNJA 2001. GODINE

Siječanj (17. 01. 2001.)
Pokorničko bogoslužje – don Josip Radojica Pinčić
Euharistija – mons. Milivoj Bolobanić
Predavanje: Redovnica - što nakon Jubileja – o. Nadbiskup

Veljača (14. 02. 2001.)
Pokorničko bogoslužje – don Josip Radojica Pinčić
Euharistija – o. Nadbiskup
Predavanje: Pashalna dimentija posvećenog života, fra Andrija Bilokapić

Ožujak (21. 03. 2001.)
Pokorničko bogoslužje – don Šime Perić
Euharistija – o. Nadbiskup
Predavanje: Biblija i zajednica – mons. Marijan Oblak, nadbiskup u miru

Travanj (18. 04. 2001.)
Pokorničko bogoslužje – don Ivan Mustać
Euharistija – o. Nadbiskup
Predavanje: Sjemenište i gimnazija – zajednička blagodat i briga svih svećenika – don Joso Kokić

Svibanj (16. 05. 2001.)
Pokorničko bogoslužje – don Marinko Duvnjak
Euharistija – o. Nadbiskup
Predavanje: Liturgija – dijalog Boga i njegova naroda – mons. marijan Oblak, nadbiskup u miru

Lipanj (20. 06 2001.)
DAN REDOVNICA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Napomena: Program rekolekcija za pastoralnu godinu 2001/2002. donijet ćemo u *Vjeniku zadarske nadbiskupije*, broj: 9-10/2001.

* * *

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE U 2001. GODINI

U našoj Nadbiskupiji, tijekom 2001. godine, bit će dva kruga duhovnih vježbi:

1. **Prvi krug** bit će u Samostanu sv. Pavla na Školjiću - **3., 4. i 5. srpnja 2001.** Voditelj: don Andrija Vrane

2. **Drugi krug**, također u Samostanu sv. Pavla na Školjić – **3., 4. i 5. rujna 2001.** Voditelj: O. dr. Anđelko Domazet OFM.

Svećenici neka se prijave u Nadbiskupski ordinarijat u kojem će krugu obaviti duhovne vježbe.

Posebna župnikova pouka i ispit o vjerskim istinama je sastavni dio priprave za vjenčanje i ne smije ih se ispuštati. Zaručnici katolici moraju znati bar osnovne molitve.

Župnik treba prikupiti potrebne isprave za vjenčanje kao što su na pr.: krsni, slobodni, smrtni list, potvrdnica da su primili sakrament potvrde, ispovijedi i pričesti, oprost od možebitnih smetnja, potvrda liječnika ili drugih stručnih osoba o sposobnosti za ženidbu, izjave stranaka da će sačuvati vjeru i odgajati djecu u katoličkoj Crkvi itd.

Što s onima koji su samo kršteni, a nakon krštenja nisu primili nikakvu pouku u vjeri, a ipak se smatraju vjernicima? Što je s onima koji se izjašnjavaju kao nevjernici?

Za ove posljednje je jasno da su izjednačeni s nevjernicima iako su kršteni ili bar s onima koji nisu obvezni na ženidbeni oblik, pa treba postupiti kao u mješovitim ženidbama. Dok od prvih treba zatražiti da se priprave ili bar ozbiljno obećaju da će se pripraviti za primanje svetih sakramenata potvrde i pričesti. Vlastiti župnik ne smije u ime Crkve prisustvovati ili dati dozvolu prisustvovanja vjenčanju dok ne ustanovi da se ništa ne protivi valjanom i dopuštenom sklapanju ženidbe (kan. 1066). Župnik ne smije bez dozvole mjesnog ordinarija prisustvovati vjenčanju lutalica, onih koji po svjetovnom pravu ne mogu sklopiti ženidbu, vjenčanju u kojem jedna ili obje stranke imaju naravne obveze prema drugoj stranci ili djeci iz prijašnje spolne veze, vjenčanju onih koji su opće poznato odbacili katoličku vjeru, vjenčanju maloljetnika bez znanja roditelja, vjenčanju preko zastupnika (kan. 1071). Ukoliko bi to učinio bez dozvole vjenčanje bi bilo valjano, ali nedopušteno.

Župnik ili onaj tko obavlja pripravu na poseban način treba utvrditi da možda ne postoji neka zapreka koja vjenčanje čini nevaljanim ili čak nepostojećim. Vjenčanje je nevaljano ukoliko postoji zapreka dobi pa jedna ili obje stranke nemaju potrebnu dob od 14 odnosno 16 godina; zapreka nemoći, ukoliko su jedna ili obje nesposobne izvršiti ženidbu, zapreka razlike vjere kad jedna stranka nije kršena, ženidbenog veza jer je jedna stranka vezana valjanom ženidbom, zapreka svetog reda ili redovničkih zavjeta. Nevaljano sklapaju ženidbu i oni koji su ubili ženidbenog druga ili ukoliko je muškarac oteo žensku osobu s nakanom da s njome sklopi ženidbu. Radi zapreke rodbinskih odnosa krvni srodnici ne smiju sklopiti ženidbe nikada u pravoj liniji, a u pobočnoj do četvrtog stupnja uključivo, računajući prema rimskom računanja srodstva. Zapreka tazbine priječi valjanost ženidbe samo u pravoj liniji, dok zapreka javne ćudorednosti to smeta samo do prvog stupnja prave linije. Zapreka građanskog srodstva smeta da međusobno sklope ženidbu vezani zakonskim srodstvom nastalim iz posvojenja u pravoj liniji ili u drugom stupnju pobočne linije (usp. kann. 1083 – 1094.).

Bitna svojstva ženidbe:

Kan. 1056. govori da su bitna svojstva ženidbe jedinost i nerazrješivost voljom Kristovom i Isusovim riječima u sv. Pismu. Nedvosmislen Isusovu odredbu donose evanđelisti Marko 10,11 i Luka 16,18 *Tko otpusti svoju ženu pa se oženi drugom, čini preljub. I tko se god oženi otpuštenom, čini preljub*. Isto ima i sv. Pavao u 1 Kor 7,10 redak. Sv. Matej u 5,32 i 19,9 u gornju rečenicu umeće riječi *osim zbog bludništva*, a da time ne dokida Isusovu odredbu o nerazrješivosti ženidbe. Matej piše za judeokršćane, pa je morao ovo dodati da bi upozorio na nevaljanost ženidbe koja je bila sklapana protiv odredaba Levitskog zakonika 18,6-18.

Sv. Pavao naređuje da muž ljubi ženu kao samoga sebe, jer smo svi udovi tijela Kristova (Ef 5,33). Na takvoj ljubavi gradi se sretna budućnost obitelji i sretan brak.

Danas u Crkvi najveći i najteži problemi nastaju upravo radi ove odredbe kojom je Gospodin uspostavio savršenu jednakost muške i ženske osobe obzirom na prava i obveze u braku.

Odnosi među supruzima

Privola, kao čin razuma i volje, je bitna za ženidbu i bez nje ne može nastati ženidbeni ugovor(kan. 1057). Ženidbu mogu sklopiti jedino zrele i sposobne osobe. Osoba može biti fizički, vjerski, intelektualno i društveno zrela, ali ako nije moralno ili psihološki zrela, tj. ukoliko nije odgovorna za svoje čine, uz sve ove zrelosti ona nije sposobna za vjenčanje. Kan. 1095. određuje da su nesposobni ludi i suludi, oni koji nisu sposobni shvatiti bitna prava i dužnosti koje uzajamno treba da predaju i prime, kao ni oni koji nisu zbog razloga psihičke naravi sposobni prihvatiti bitne ženidbene obveze. Nisu sposobni za ženidbu oni koji nisu dovoljno psihički zreli i odgovorni ili su radi droge, bolesti ovisnosti, homoseksulanosti, lezbijstva, nimfomanije itd. nesposobni prihvatiti zajedništvo života i ljubavi u jedinstvenoj i nerazrješivoj ženidbi. Prijevara radi zadobivanja privole čini ženidbu nevaljanom. Prisila nanešena od vanjskog slobodnoga uzroka čini ženidbu uvijek nevaljanom, ali strah izazvan od istih uzroka, čini ženidbu poništivom. Treba dokazati onaj tko smatra da je imao jedinu mogućnost da se oslobodi prisile ili straha sklopiti ženidbu, da je doista njegova ženidba nevaljana. Po sebi neznanje ili zabluda ne moraju činiti ženidbu nevaljanom(usp. kann. 1096 - 1103).

Kakvi trebaju biti odnosi u braku i obitelj napisano je bezbroj knjiga i izgovoreno bezbroj predavanja, a zajednički nazivnik svih je nema pravila koje bi se moglo dati kao ključ prema kojemu bi se moglo urediti međusobne odnose. Svaki čovjek je jedinstvena osoba, tako je i svaki brak jedinstvena i neponovljiva zajednica dviju osoba. A osobe imaju svoja specifična svojstva, žive, rade, odmaraju se u određenim okolnostima, koje su različite od svih drugih. Prema tome nema formule koja se može ponuditi[9].

Katolička Crkva uz naravna sredstva nudi duhovna sredstva, na prvom mjestu sakramente, molitvu, zapravo prihvaćanje duhovnosti ženidbenog poziva, tj. čitavi ženidbeni život prožeti evanđeoskim vrijednostima života, ljubavi, mira. Jasno se vidi da u onim katoličkim pokretima koji u svojoj duhovnosti insistiraju na ispovijedi i pričesti nema pobačaja, prihvaćaju iz ljubavi brojnu djecu, a činjenica je gdje su djeca tu nema rastava ili su vrlo rijetke. Gdje se svagdano moli, ide na nedjeljnu misu, živi vjera rijetki su razvodi ili druge anomalije.

Katolička Crkva poštuje slobodu svakog pojedinca, osobito slobodu u izboru vjere. Zato kad se radi o mješovitim ženidbama katolička strana mora dati izjavu da će sačuvati svoju vjeru i da će djecu krstiti i odgajati u katoličkoj vjeri, a o tome se samo obavještava nekatolička stranka. Mjesni ordinarij daje dozvolu za vjenčanje (kan. 1124 - 1129).

Tek onda kada je utvrđeno da ništa ne priječi valjano i dopušteno vjenčanje može se stranke pripustiti vjenčanju prema propisanom obliku koji obvezuje sve članove Crkve. Katolik kada sklopa ženidbu treba to za valjanost učiniti pred župnikom ili ordinarijem, ili od njih ovlaštenim svećenikom i dvojicom svjedoka. Onaj tko je istupio formalnim činom iz katoličke Crkve prema kan. 1117. nije obvezan na crkveno vjenčanje.

9
I. Koprek, ŽIVOT, o obitelji za godinu obitelji, Zagreb 1994.; A. Vukasović, OBITELJ, vrelo i nositeljica života, Zagreb 1994; Zbornik, USPJELI BRAK-SRETNA OBITELJ, Đakovo 1989.

IMENOVANJA

1. Dr. don Tomislav Bondulić, s danom 12. oižujka 2001. godine, razrješen je službe ravnatelja Visoke teološko-katehetske škole u Zadru iz zdravstvenih razloga.
2. Mr. don Marinko Duvnjak, s danom 12. ožujka 2001. godine, imenovan je ravnateljem Visoke teološko-ketehetske škole.

OBAVIJESTI

PROGRAM MJESEČNIH REKOLEKCIJA ZA PREZBITERIJ ZADARSKE NADBISKUPIJE OD SIJEČNJA DO LIPNJA 2001. GODINE

Siječanj (10. 01. 2001.)
Koncelebracija u kapelici Sjemeništa – predvodi o. Nadbiskup
Predavanje: Sakramenat ženidbe bitni događaj ljudske i kršćanske zajednice;
Duhovno značenje sakramenta u životu vjernika – dr. Josip Delić, Split

Veljača (21. 02. 2001.)
Koncelebracija u kapelici Sjemeništa – predvodi o. Nadbiskup
Godišnja skupština prezbiterija Zadarske nadbiskupije
Uvodna riječ: Nadbiskup, Izvještaji pojedinih tijela Nadbiskupije

Ožujak (14. 03. 2001.)
Korizmeno pokorničko slavlje – predvodi o. Jakov Teklić, TOR
Predavanje: Pastoral sakramenta pomirenja - mr. Vladimir Dugalić, Đakovo
Neka pitanja sakramenta pokore – Ugljanski dekanat

Travanj (04. 04. 2001.)
Euharistijsko klanjanje – predvodi Sjemenište
Predavanje: Sjemenište i gimnazija – zajednička blagodat i briga svih svećenika – don Joso Kokić

Svibanj (09. 05. 2001.)
Meditativna krunica – don Pavao Šindija
Predavanje: Rad s odraslima za duhovna zvanja – mr. Janez Obrstar, Pula

Lipanj (13. 06. 2001.)
SVEĆENIČKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE

Napomena: Program rekolekcija za pastoralnu godinu 2001/2002. donijet ćemo u *Vjesniku zadarske nadbiskupije*, broj: 9-10/2001.

Za obilježavanje Svjetskog dana molitve za duhovna zvanja predlažemo nekoliko oblika:

1) Susreti, nagovori, konferencije na temmu zvanja i duhovnih poziva, redovničkih karizmi, potrebi nove evangelizacije i slično. U sklopu tjedna se mogu održati i molitveno-liturgijski susreti: molitva časoslova, krunice, klanjanje.

2) Trodnevnica je prikladan način za animaciju molitve za duhovna zvanja. Đakovo je tiskalo knjižicu *Prve subote 2001.* U njoj su obrasci Mise za sve subote i trodnevnica za Nedjelju Dobrog Pastira (IV. vazmenu), od 3. do 5. svibnja. Doneseni su na stranicama 24-61 program Klanjanja (1. dan), Križni put (2. dan) i Krunica za zvanja (3. dan).

3) Molitveno bdjenje uoči Nedjelje Dobrog Pasitira. U pripremi i sudjelovanju vrijedno je angažirati članove duhovnih pokreta u župi.

4) Svečano euharistijsko slavlje Nedjelje Dobrog Pastira s homilijom i molitvom vjernika za temu zvanja, uz eventualno klanjanje ili zasebno poslijepodnevno bogoslužje (Večernja) ili pobožnost (Krunica, Euharistijski blagoslov) s nakanom molitve zajednice za duhovna zvanja.

Sve župnike na području grada Zadra pozivam na sudjelovanje sa svojim vjernicima, osobito mladima i članovima duhovnih pokreta, u **bdjenju uoči Svjetskog molitvenog dana** za duhovna zvanja u našoj katedrali, o čemu ću ih još izvjestiti posebnim dopisom.

Poruka sv. Oca za ovogodišnji XXXVIII. svjetski molitveni dan za duhovna još nije pristigla. Ukoliko ne bude objavljena u ovom broju našega *Vjesnika*, dostavit ćemo vam je zasebno...

Nadbiskup:
+ Ivan, v. r.

DOPRINOS DIJECEZANSKIH POVJERENSTAVA U PASTORALNOM PLANU NADBISKUPIJE

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 760/2001., 12. ožujka 2001.

Svim Pročelnicima Dijecezanskih povjerenstava

Budući da u Nadbiskupiji započinje rasprava o pastoralnom planu naše Nadbiskupije za prvo desetljeće započetog stoljeća, potrebno je da se sastanu Povjerenstva i da se osvrnu na proteklo razdoblje svoga rada. Ujedno pozivam sva Povjerenstva da razmotre svoj doprinos u stvaranju pastoralnog plana. Svoje zaključke i prijedloge treba dostaviti u Nadbiskupski ordinarijat.
Neka Povjerenstva što prije, a najkasnije do Uskrsa, to učine kako bismo moglu sazvati i druga tijela s istim ciljem.
Svima pozdrav i blagoslov!

Nadbiskup:
+ Ivan, v. r.

Vjenčanje se vrši u župi prebivališta ili boravišta u župnoj crkvi, ali stranke mogu izabrati mjesto i župnika gdje se žele vjenčati uz dozvolu vlastitog župnika. Vlastiti župnik daje drugima dozvolu kada to oni traže (kan. 1115). Otpusnicu župnik daje kad ustanovi da ništa ne smeta valjano i dopušteno vjenčanje dotičnih stranaka (usp. kann. 1108 - 1123).

Učinci ženidbe:

Po vjenčanju među supruzima nastaje trajna i isključiva ženidbena veza i potpuna jednakost u svim pravima i obvezama bračnog života, na poseban način zajedničkog života i brige za rađanje i odgoj djece[10]. Tako ZKP-a određuje da supruzi kao roditelji imaju roditeljska prava i obveze na tjelesni, društveni, kulturni, ćudoredni i vjerski odgoj svoje djece.(kk. 1134 ss).
Valjano sklopljena ženidba krštenih osoba i izvršena ne može se rastaviti nikakvom ljudskom vlašću, ni zbog ikakva razloga, osim smrću.(kan. 1141.).

Iako su supruzi dužni čuvati zajedništvo ženidbenog života, kada se dogodi da ne mogu živjeti zajedno radi preljuba ili drugog opravdana razloga Crkva im dozvoljava da žive odvojeno, iako ostaje na snazi ženidbeni vez, pa ne mogu sklopiti druge ženidbe (kann. 1151 - 1155). Primanje sakramenata takvima, iako ne stupe u drugi civilni brak, nije dozvoljeno dok mjesni ordinarij službenim dokumentom nakon istraživanja to ne dozvoli nevinoj strani.

Rastava:

ZKP-a daje odredbe kako se mogu rastaviti sve vrste ženidbe osim sakramentalne izvršene ženidbe. Tvrda ili sakramenatlna, a neizvršena ženidba rastavlja se oprostom Svetog Oca; (kan. 1142). Zakonska ženidba onih koji se nakon vjenčanja krste, a da druga stranka ne želi više živjeti s nekrštenom rastavlja se Pavlovskom povlasticom (kann. 1143-1147).

Oprostom in favorem fidei rastavljaju se ženidbe katolika i nekrštenog sklopljene uz oprost od zapreke; ženidbe nekrštenih ukoliko rastavljeni, a ostajući nekršteni, žele sklopiti ženidbu s katolicima; kada u ropstvu ili progonstvu netko primi krštenje, a ne zna što je s njegovim bračnim drugom iz nevjerništva (kan. 1148-1149). U svim ovim slučajevima treba provesti postupak prema *Uputi o razrješenju ženidbe in favorem fidei* koju je 6. prosinca 1973. godine izdala Kongregacija za nauk vjere i zatražiti odluku Svete Stolice.

Kako pomoći onima u nevolji?

Nakon svih mogućih provjera i istraživanja može se dogoditi da ženidba ipak bude nevaljana. Što onda?

Ženidba može biti nevaljana radi manjka u osobi, u privoli ili u obliku. ZKP-a kann. 1156 - 1165. daje propise kako se jednostavnim ukrepljenjem ili obnovom privole, ili ozdravljenjem u korjenu tj. oprostom od ženidbenog oblika koji daje dijecezanski biskup može ženidba učiniti valjanom i potiče one koji se nalaze u tom stanju da čim prije srede svoju ženidbu da bi za supruge i njihovo potomstvo bila izvor milosti i života.

10 vidi: J. Baloban i G. Črpić, BITNE VREDNOTE ZA USPJEŠAN BRAK U HRVATSKOJ, BS 70 (2000) br. 2, 313-341

U slučajevima kada su se rastavili civilno ili traže poništenje svoga nevaljanog braka Crkva pomože preko Crkvenih sudova, koje mora imati svaka biskupija. Crkveni sudovi redovitim postupkom, često dugotrajnim, treba dokazati ili da stranke nisu bile sposobne u času sklapanja ženidbe, ili da nisu dale privole ili da je bio neki manjak u obliku. Redoviti postupak zahtjeva sudjelovanje stranaka u postupku, svjedoka, perita i drugog što sudac smatra da je potrebno da bi se dokazala nevaljanost ženidbe, jer je pravna pretpostavka da je svaka ženidba valjana dok se ne dokaže protivno (kan. 1060).

Nažalost individualizam, hedonizam, ateizam, utjecaj modernih sredstava priopćavanja, civilna mogućnost rastave svake ženidbe, nespremnost na žrtvu, nezrelost u bračnim odnosima, itd. čine da se valjane kršćanske ženidbe rastavljaju civilno pa supružnici, iako su vezani sakramentom ženidbe, sklapaju civilne ženidbe. Neki od ovih traže primanje sakramenata ispovijedi i pričesti iako znanju da su u nevaljanoj i grešnoj ženidbi. Taj problem osjeća Crkva u mnogim svojim dijelovima, ali ostaje kod Gospodinove odredbe o nerazrješivosti ženidbe, jer je ne može promjeniti.[11]

Završetak:

Zakonik i dokumenti Svete Stolice traže da se mlade obitelji prati posebnom pastoralnom brigom i da im se pruža sva potrebna pomoć. Mladi bračni parovi će se radovati ukoliko župa dobro organizira susret ili susrete onih obitelji koje slave prvu, drugu, petu ili desetu godišnjicu braka. Svakako posebnom svečanošću treba proslaviti srebreni ili zlatni jubilej braka i tom prigodom okupiti tu Malu crkvu na molitvu i zahvalu Gospodinu za sve milosti koje su primili.

Završio bih početnim riječima da se moramo bez prestanka izgrađivati u biti i znati da bi drugima omogućili da oni mogu živjeti u zajedništvu Crkve i djelovati kao djeca Božja. Svećenik je postavljen za druge da drugima, vjernicima a često i nevjernicima pokazuje put koji vodi u život, sreću i bračnih drugova a posebno znači sreću njihove djece. Zato se isplati živjeti i žrtvovati da se u pastoralnoj brizi učini sve da se sklapaju samo one ženidbe koje će biti valjane i pružati vjerojatnost uspjeha odnosno sreće za supruge i djecu.

11
Usporedi: Die Bischöfe der Oberrheinischen Kirchenprovinz, ZUR SEELSORGLICHEN BEGLEITUNG...,Freiburg im Br. 1993. i
P. Aračić, CRKVENO DJELOVANUJE ZA BRAK I OBITELJ u *OBITELJ U HRVATSKOJ,* Zbornik, Đakovo 1995. 129 ss.
Congregatio pro doctrina fidei, DE COMMUNIONE EUCHARISTICA FIDELIBUS QUI POST DIVORTIUM NOVAS NUPTIAS INIERUNT, Enchiridion Vaticanum 14, br 1451 ss.

Vrhovni Svećenik – na ovaj da ustanovio. Toga dana bit ćemo svi zajedno – biskup, prezbiteri, bogoslovi i sjemeništarci, u našoj katedrali.
Pozivam ujedno braću župnike s područja grada Zadra da na Misu posvete ulja dovedu svoje ovogodišnje katekumene i krizmanika.
Sveta ulja dijelit će don Dario Tičić i don Kreš Ćirak. Naknada za sveta ulja je 50,00 kuna.
Nakon Mise, pozivam sve na objed u Sjemenište.

Nadbiskup:
+ Ivan, v.r.

MILOSTINJA VELIKOG PETKA

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 756/2001., 12. ožujka 2001.

Odredbom Svete Stolice milostinja Velikog petka namijenjena je uzdržavanju svetih mjesta u Isusovoj domovini. Milostinja Velikog petka je, dakle, namjenska i treba je dostaviti Ekonomatu na naznakom za "Božji grob". Budući da neke župe nemaju "Božji grob" ili ne postoji običaj ostavljati prilog ispred "Božjeg groba", pod milostinjom Velikog petka podrazumijeva se skupljeni novac za vrijeme klanjanja križu, sve što župe imaju za vrijeme Bogoslužja Muke i Smrti Gospodnje.

Nadbiskup:
+ Ivan, v.r.

SVJETSKI MOLITVENI DAN ZA DUHOVNA ZVANJA

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 757/2001., 12. ožujka 2001.

Ovogodišnji XXXVII. svjetksi dan molitve za duhovna zvanja obilježit ćemo IV. vazmene nedjelje, 6. svibnja 2001. godine. Svijest o potrebi snažnijeg i prikladnijeg pastorala na tom području sve više ulazi u našu spoznaju i brigu o duhovnim zvanjima. Crkvi novogog tisućljeća potrebna su nova zvanja koji će biti nosioci svete zadaće navješćivanja Evanđelja ljudima novog vremena i koji će biti radnici velike žetve koju Gospodin povjerava svojim učenicima. Čini se da mladi naraštaj ima osjećaja i čuje Gospodnji glas! Imamo li mi hrabrosti pozivati i ukazivati na potrebu da se taj glas čuje i posluša?

Žetva koja je pred nama jest novi svijet, novo hrvatsko društvo, mladi naraštaji koji tek dolaze. Budući će žeteoci također biti ljudi novog vremena, što jednako vrijedi i za svećenička i za redovnička zvanja. Međutim, poslanje koje je Crkva primila od Gospodina ostaje uvijek isto. Svećeničke i redovničke karizme oduvijek su bile Božji odgovor i odgovor Crkve na duhovni izazov određenog vremena, a Duh je taj koji poziva, šalje i nadahnjuje. Zato imamo neizostavnu zadaću prvenstveno moliti i svjedočiti, a onda promatrati, pozivati i usmjeravati. Gospodin je prolazio Crkvom po brojnim duhovnim pokretima koji na novi način potiču življenje Evanđelja. Članovi tih pokreta također su svojevrsni kvasac za rast duhovnih zvanja i stoga je važno i među njima gajiti duh odgovornosti za poziv i poslanje.

MISNA TABLICA

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 753/2001., 12. ožujka 2001.

S danom 31. ožujka 2001. godine potrebno je zaključiti popunjenu Misnu tablicu za I. tromjesečje 2001. godine i dostaviti Ekonomatu do 15. travnja 2001.

Nadbiskup:
+ Ivan, v.r.

VELIKI TJEDAN – SVETO VAZMENO TRODNEVLJE

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 754/2001., 12. ožujka 2001.

Sveto vazmeno trodnevlje je vrhunac liturgijske godine. S najvećom pažnjom i doličnošću neka se tih dana pristupi pripremi i slavljenju svetih bogoslužnih čina. S obzirom na neke važne pojedinosti koje je potrebno znati i kojih se valja držati, upućujem sve na odredbu: Veliki tjedan – bogoslužje svetog vazmenog trodnevlja, broj: 507/1998., *Vjesnik Zadarske nadbiskupije*, br. 3-4/1998, str. 103.

Neka svi naši vjernici tih dana uistinu dožive Sveto trodnevlje s najvećim duhovnim intenzitetom, aktivno sudjelujući na svetim obredima. Neka im se jasno protumači i objavi da su to središnji dani u liturgijskoj godini i da u njima na jedinstven način slavimo bitno otajstvo naše vjere – Vazmeno otajstvo Muke, Smrti i Uskrsnuća – koji je temelj našega spasenja. Ne može se zamisliti duhovna obnova niti bilo kakva druga vjerska aktivnost u našim župama a da nije usredotočena na zajedništvo Crkve, Euharistije i proslavu Kristove smrti i uskrnuća. Nijedna redovna ili izvanredna pastoralna aktivnost ne može zasjeniti ova Sveta tri povlaštena dana. Zato nijedan vjernik ne smije i ne može ostati tih dana pasivan i ravnodušan s obzirom na sudjelovanje u bogoslužju i sakramentima. To treba izričito naglasiti vjernicima u crkvi, vjeroučenicima u školi i župi, članovima duhovnih pokreta i svim članovima naših župnih zajednica s kojima redovito ili neredovito dolazimo u kontakt.

Nadbiskup:
+ Ivan, v.r.

VELIKI ČETVRTAK – MISA POSVETE ULJA

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 755/2001., 12. ožujka 2001.

Svu braću prezbitere u Zadarskoj nadbiskupiji pozivam na Misu posvete ulja na Veliki četvrtak, u 9 sati, u katedrali svete Stošije. Okupimo se, braćo, oko Stola Gospodnjega i posvjedočimo ljubav i privrženost našem životnom pozivu i sakramentu svetoga reda koji je Krist – naš

XXX. GODIŠNJA SVEĆENIČKA SKUPŠTINA

Naglasci iz Nadbiskupove homilije na euharistijskoj koncelebraciji Tridesete godišnje skupštine Zadarske nadbiskupije

Čitanja: Otkr. 3,7-22; Ps. 86; Ev, Mk 9,38-40

1.... Kršćani prve Crkve su u posebnoj cijeni držali knjigu Otkrivenja. Ona ih je stalno podsjećala na Gospodinovo obećanje da može svaki čas doći ka svojima, ali i na sigurnost da su zapravo njegova, posljednja vremena već započela. "Neka vam bokovi budu opasani i svjetiljke upaljene , a vi slični ljudima što čekaju gospodara kad se vraća sa svadbe, da mu odmah otvore čim stigne i pokuca.."/Usp. Lk 12,35-36..slij—/. Matej o tome govori u 24. poglavlju. A cijela Knjiga Otkrivenja samo o tome. I završava s Maran tha, Dođi Gospodine Isuse!

2. Do dolaska na kraju života svakoga od nas Gospodin neprestano šalje svoje poruke, od presudnog značenja za nas. Čitamo ih u Govoru anđelima crkava u Maloj Aziji. Riječ je o starješinama Crkve, o biskupima tamošnjih mladih zajednica. Gospodin ih želi učvrstiti u vjernosti, želi ih osvjestiti u razdobljima neodlučne vjernosti i lutanja. Zato im se obraća On, Gospodin, Svevladar, Živi, koji jest, koji bijaše, i koji dolazi.
No biskup u Filadelfiji i biskup u Laodiceji jesu paradigma svih naših života i osobnih položaja pred Bogom. Kakvi su dakle?
Onaj u Filadelfiji ima visoko mjesto vjernosti u očimas Kristovim: ON ima djela pred Bogom. Poznaje mu trud i postojanost i odlučnost prema zlu. Biskup Crkve u Filadelfiji prokušava himbene i prokazuje njihovu laž. Zbog toga je dosta podnio u životu za ime Kristovo, ali nije čovjek klonuća. Očuvao je Riječ i nije zatajio Imena Kristova. Pod zaštitom je njegovom što više otvoreno svjedoči i pred drugima, pred protivnicima da ga ljubi. Potiče ga na postojanost u zauzetom stavu vjernosti. Sjajne riječi iz usta Suca vječnoga.

Onaj pastir u Laodiceji ne stoji dobro pred Bogom: prvi mu je prigovor neodređenost prema Bogu i prema ljudima. "Nisi ni studen ni vruć: O da si studen ili vruć. ALi jer si mlak, povratit ću te iz usta." Zar je moguća tolika Božja distanca od njegova izabranika? Ostvaruje li se i u primjeru pastira iz Laodiceje paradoksalna situacije Božje nemoći pred čovjekovom slobodom?. Kristov govor eskalira: "Živiš u zabludama: misliš da si bogat i da ti ništa ne treba. A ne znaš da si nevolja i bijeda, i ubog i slijep i gol." Gospodin mu nudi zlato, bijele haljine da zaodjene svoju golotinju i da namaže oči te progleda.

Ipak ljubav stoji iza tih teških riječi. Ljubav stoji i iza karanja. Bog je upran u svojim poticajima: " Revan budi i obrati se."

3. Što znači taj govor Božji anđelima crkava u Filadelfiji i Laodiceji nama danas?

Voljeli bismo zasigurno biti u koži onog pastira iz Filadelfije. ALi i to izaziva pitanja našoj savjesti: što mogu reći sebi o svojoj postojanosti i odluččnosti prema zlu, u sebi, i u zajednici ili zajednicama koje su mi povjerene? A Riječ Božja, ima li mjesto prvenstva u našem životu, kao i svjedočenje Imena Isusova i trpljenje za nj.

Ili, drugi opori govor o nemoći, ili bolje o duhovnoj neutralnosti koja je nepodnošljiva u Božjim očima. Možda previše gospodari u našem biću neodređenost koja nikamo ne vodi i koja ničemu ne vrijedi u izgradnji Grada Božeja među ljudimas. Zato ih Gospodin vidi kao promašenost i zapreku njegovim planovima i nakanama u svijetu ljudskih osoba.

4. Na početku novoga stoljeća i milenija pozvani smo među izabranicima Božjim premisliti i svoj osobni odnos s Bogom. Iznad svega stati nam je pred likom Dobroga Pastira. On ljubi svoje: i stado i pastire. Od nas očekuje žar u služenju. Uvijek se osjećamo pogođeni njegovim riječima: "Tako i vi, kad izvršite sve što vam je naređeno, recite: Sluge smo bezkorisne! Učinismo što smo bili dužni učiniti!"/Lk 17,10/.

Sveti Otac je u Splitu, prilikom pastoralnog posjeta Hrvatskoj upitao sve nas: "A jesmo li učinili sve što smo bili dužni učiniti", posebno na vlastitoj izgradnji u svetosti koja je temelj svakog ozbiljnog poslanja i izgradnje Crkve Kristove.
(...)

BITNE UPORIŠNE TOČKE NAŠEG PASTORALA NA POČETKU 21 STOLJEĆA
Iz Nadbiskupova izlaganja na XXX. godišnjoj svećeničkoj skupštini Nadbiskupije zadarske, 21. veljače 2001.

Uvod

Naša XXX. godišnja skupština održava se mjesec i po dana od svečanog zatvaranja Svete jubilejske godine, 2000. od Utjelovljenja Sina Božjega. S cijelom Crkvom, živjeli smo na izmaku stoljeća i milenija vrlo intenzivnu pastoralnu godinu. Naše je bilo učiniti "što smo bili dužni učiniti". Više ništa onome što smo ostvarili ne možemo niti oduzeti niti dodati. Na razmeđu vremena okrećemo se budućnosti.

S nama je "Živi" /Otk 1,18/, "Onaj koji jest i koji bijaše i koji dolazi"/Otk 1,4/. To je neporeciva zbilja. To je konstanta naših razmišljanja i naših pastoralnih poduhvata i napora. I druga je zbilja pred nama: narod Božji, Crkva Božja, i onaj narod koji to još nije. Nošen tim mislima, odredio sam da ovogodišnja Svećenička skupština bude uređena tako da dobijete sve potrebne materijale za osobna razmatranja i razmišljanja o našoj dijecezanskoj sadašnjosti i našoj budućnosti. Mogli ste primjetiti da ćemo u središte današnjega dana staviti neke bitne točke, ne dakle, sve bitne točke života naše Nadbiskupije, nego samo neke: nazvao bih ih pretpostavkama onoga što treba oblikovati za godine koje dolaze: to je nositelj i kordinator naših evangelizacijskih zadataka:
- Katehetski ured; to je naše Sjemenište, jedno od uporišnih točaka naše budućnosti; to je Caritas naše Nadbiskupije - institucija kroz koju prosijava nastojanje ove mjesne Crkve da se odjelotvori vjera pojedinaca i skupina; to su naše središnje ustanove u Nadbiskupiji koje, makar krhe, nose uz dijecezanskog biskupa vidljivu strukturu Nadbiskupije; to je, ovoga puta, nacrt ili natuknica za pastoralni plan u desetljeću pred nama.

Danas ćemo se zaustaviti u razgovoru o novom koraku unutarnjeg života Crkve u Hrvatskoj koji obuhvaća materijalna pomagala za naš rad, a to su pokretna i nepokretna dobra potrebna Crtkvi za njezino bogoslužje, za apostolat, za Caritas i za osoblje u pastoralu.

Članak 8.
Umirovljeni svećenik koji je smješten u Svećeničkom domu «Zmajević» u Zadru mjesečno doprinosi za hranu i stan prema određenom mjesečnom iznosu koji na prijedlog Ravnatelja Doma odobrava Ekonomsko vijeće Nadbiskupije zadarske.

Članak 9
Umirovljeni svećenici koji s nekog drugog naslova ostvaruju neku mirovinu, uračunava se u mirovinu prema Pravilniku BOMF-a. Ako je manja od rečene razlika se isplaćuje iz BOMF-a.

Članak 10.
Mjesečni iznos koji župa doprinosi u BOMF određuje Ekonomsko vijeće.
Kada prihodi BOMF-a ne mogu pokriti mjesečnu nagradu za umirovljene svećenike, Ekonomsko vijeće predlože izvor za podmirenje godišnjeg rashoda.

Članak 11.
BOMF se financira:

1. Iz sredstava prema Ugovoru čl. 9.
2. Iz mjesečnog doprinosa župa
3. 4% ad brutto prihoda koji se u Nadbiskupiji šalje za središnje ustanove.
4. Takse sprovoda i vjenčanja
5. Od prodaje crkvenih nekretnina 10%

Član 12.
BOMF prima dobrovoljni prihod kao i polog novca na štednju. Taj se polog može u svako doba pridignuti, a u slučaju smrti isplatit će se prema oporučnoj želji.

Član 13.
BOMF podmiruje sve pogrebne troškove za svoje članove i brine se za zajedničke grobnice u Zadru.

Član 14.
Ekonomsko vijeće pregledava stanje BOMF i o tome daje izvještaj na godišnjoj skupštini.

Član 15.
Ovaj pravilnik je «ad experimentum» na 1 godinu.

U Zadru, 8. ožujka 2001.

Nadbiskup:
+ Ivan, v. R.

ODREDBE

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 730/2001.

PRAVILNIK BOMF-a

Na temelju Odluke o provođenju novog financijskog sustava u Nadbiskupiji zadarskoj 2081/2000. od 12. prosinca 2000. i Odluke Ekonomskog vijeća donesene na 39. sjednici, od 8. ožujka 2001. godine, o rješavanju mjesečne naknade umirovljenih svećenika (vidi: Zapisnik br.: 729/2001., točka 3), određujem slijedeće:

S danom 8. ožujka 2001. godine stavlja se van snage Pravilnik BOMF-a, br. 650/1999., od 5. svibnja 1999. godine (vidi: Vjesnik Zadarske nadbiskupije br. 5-6/1999., str. 187-188).

Također u skladu s Odlukom br. 2081/2000. do 12. prosinca, točka br. 23., proglašavam i potvrđujem novi Pravilnik bolesničko - mirovinskog fonda Nadbiskupije zadarske, koji stupa na snagu s danom objave u Vjesniku Nadbiskupije zadarske:

PRAVILNIK BOLESNIČKO - MIROVINSKOG FONDA U NADBIKSUPIJI ZADARSKOJ

Član 1.
BOLESNIČKO - MIROVINSKI FOND (u daljnjem tekstu BOMF) naziv je za nadbiskupska ustanova za rješavanje mjesečne nagrade svećenika koji su umirovljeni.

Član 2.
Svaki svećenik Nadbiksupije zadarske je član BOMF-a.

Član 3.
Svećenici redovnici i svećenici iz drugih biskupija u pastoralu Nadbiskupije zadarske na službi svoje pravo na mjesečnu nagradu nakon umirovljenja ostvaruju prema Ugovoru između redovničke zajednice ili nad-biskupskih ordinarijata i Nadbiskupije zadarske.

Članak 4.
Svećenici na bolovanju i liječenju mjesečnu nagradu primaju u iznosu osnovice i prema godinama svećeništva

Članak 5.
Svi umirovljeni svećenici zdravstveno će biti osigurani na teret BOMF-a.

Članak 6.
Mjesečne nagrade umirovljenog svećenika je osnovica mjesečne nagrade prema Odredbi br. 2081/2000. točka 13.

Članak 7.
U mjesečnu nagradu umirovljenih svećenika ne ulazi misni stipendij.

I. Koje je uporište naših pastoralnih planova za novo vrijeme?

Prvo, glavno i najveće uporište jest Evanđelje Božje. U dinamici nedovršenog zadatka objave Spasenja ljudskome rodu vraćamo se neprestano tajni Utjelovljenja i Otkupljenja koje se ostvarilo u muci, smrti, uskrsnuću, uzašašću i slanju Duha Svetoga Crkvi. Ta

stvarnost je trajni zadatak Crkve. To je njezin poziv. To je razlog njezine dramatične borbe za svetost u svojim članovima, od Vrhovnog Svećenika do zadnjega vjernika. "Kršćanstvo je vjera spuštena u stvarnost i povijest" /NMI 5/. Krist je u svojoj ljudskoj i božanskoj dimenziji temelj i središte povijesti, njezin smisao i njezin konačni cilj. Njegovo pashalno otajstvo je pulsirajuće srce svijeta, otajstveni čas "U kojem je Kraljevstvo Božje postalo blizu"/NMI 5/.

U Kristu utemeljeno, naše poslanje živi u nama i položeno je u nas. Baš zato možemo se uvijek pitati što smo učinili i što nam je činiti. Baš zato možemo priznati i grešnost Crkve i sebi i njoj za neostvarene Božje naume, ali i prepoznati mnoge divne polodove svetosti čiji su plodovi trajanje Kristove slave u srcima ljudi i ove Crkve koja nam je u ovaj čas povjerena.

Druga uporišta za naše pastoralne planove jesu konstitucije, dekreti i deklaracije Drugog vatikanskog sabora i dokumenti sinoda od njega do danas, posebno *Evangelii nuntiandi* Pavla VI, 1975. godine, koji izviru iz vizija toga Koncila. I ovaj Sveti Otac nam je ponavljao u pripremi Jubileja da će ona biti najbolja" u obnovljenom zalaganju za što vjerniju primjenu Drugog vatikanskog koncila u životu svakoga pojedinca i čitave Crkve."/TMAS 20/.

Kada bismo se svi u Crkvi upitali koliko nam je poznavanje i kolika je primjena II vatikanskog sabora, što bismo mogli odgovoriti? U njima zaista vidim silno uporište za naše djelovanje u vremenu koje nam dolazi. Pa ako se ponekad govori o nekom novom crkvenom saboru, teško je vidjeti što bi mogao Crkvi reći naročitoga, osim nekih naglasaka koje vrijeme požuruje. Evo našem prezbiteriju domaće zadaće iz koje ćemo graditi Crkvu Božju u vremenu koje je pred nama.

II. "Ja sam s Vama u sve dane do svršetka svijeta" /Mt 28,20/

To je nadahniteljska snaga za novi uzlet evangelizacije. Iz sigurnosti Krista uskrsloga među nama postavljamo danas pitanje koje je Petru upućeno odmah poslije Duhova: "Što nam je činiti?"/Dj 2,37/

Izvlačit ćemo naše programe iz Evanđelja. Treba ga spustiti u sve zajednice Crkve. I nema ništa hitnije od toga da najprije zahvatimo zauzeto i savjesno puteve redovitog pastorala. Ono što je najpotrebnije, izložio sam u brojevima našega Vjesnika 7-8, 9-10 i 11-12 u protekloj godini. Tamo gdje se ne bi sa žarom naviještala Riječ Božja, gdje se ne bi događala sakramentalna slavlja sa svojim srcem - Euharistijom i gdje ne bi bilo istinskog vodstva zajednice, ništa nije moguće ostvariti. Na tronošcu Riječi, Sakramenata i pastirskog vodstva, Gospodin može otvarati nove perspektive pastorala i dubokih brazda apostolata što ničiu iz dara Duha Svetoga u novim karizmama i pokretima u Crkvi.

III. Svetost

U svom po-jubilejskom dokumentu *Novo millennio ineunte*, Ivan Pavao II. od svih pastoralnih prioriteta stavlja svetost. Ona je više nego ikada hitnost za istinski pastoral. Papa upućuje na V. poglavlje konstitucije Lumen gentium koje govori o općem pozivu na svetost. Poziva se na Pavla: "Božja je volja Vaše posvećenje"/1 Sol 4,3/. "Svi su vjernici, bilo kojeg staleža…, pozvani na potpuni kršćanski život i na savršenu ljubav"/LG 40/.

IV. Molitva

Svatko od nas je potreban vapaja: "Gospodine, nauči nas moliti"/Lk 11,1/. U molitvi se razvija dijalog koji nas intimno povezuje s Kristom. "Ostanite u meni i ja u vama"/Iv 15,4/. Ta recipročnost je bit i duša kršćanskog života i uvjet svakog autentičnog pastorala. U svijetu novih znakova pojačane sekularizacije pokazuje se raširena potreba duhovnosti koja se očituje naraslom potrebom molitve.

Zajednice mnoraju postati autentične škole molitve. Ovdje se posebno misli i na one kojima je poziv baviti se Bogom. To su putovi kontemplativnog života i dakako apostolskog života. U pastoralne programe trebat će unijeti odgoj u molitvi ili uvod u molitvu.

V. Program za našu Nadbiskupiju zacrtan na kraju Jubileja

On je poznat svima Vama. Spomenimo ga i ovdje za naš razgovor. Svi su pozvani: Svećeničko vijeće, Ekonomsko vijeće, Zbor savjetnika, Pastoralno vijeće Nadbiskupije, Zbor dekana, Stolni kaptol, Ravnateljstvo VTKŠ, Ravnateljstvo Nadbiskupskog sjemeništa "Zmajević", Franjevci Provincije sv. Jeronima, Franjevci-Trećoreci, o. Benediktinci da dadu svoj doprinos stvaranju pastoralnog plana i, naravno, njegovu ostvarenju.

Podsjetimo se tih pet točaka:

1. ***Evangelizacija,*** nova žarom i govorom i metodama. Nju treba zauzeto unijeti u sve strukture Crkve i sve slojeve našega društva. Ali što je zapravo evangelizacija, pojam toliko rabljen u naše vrijeme? Glagol "evangelizirati" znači u Starom zavjetu: proglasiti dobre vijesti ili navijestiti spasenjske čine: na primjer pobjedu u jednoj bitci, smrt strašnog neprijatelja ili spasenje koje će Bog izvesti.

Prema Novom zavjetu evangelizirati znači navijestiti i nositi naprijed Kristov navještaj o Kraljevstvu Božjem. To znači navijestiti kerigmu: to je navještaj Evanđelja ili Muke, Smrti i Uskrsnuća Isusova. Evangelizirati je isto što i otkriti i obznaniti spasenjski Božji plan očitovan u Kristu. Stoga evangelizacija je središnje poslanje Crkve i svih vjernika.

Termin evangelizacija se nalazi 31 put u koncilskim dokumentima, glagol *evangelizirati* 18 puta. Posebno je značajan postkoncilski dokumenat Pavla VI *Evangelii nuntiandi* u kojem su opisani temeljni elementi evangelizacije: navještaj evanđelja još nevjerujućima, pastoralno djelovanje među raskršćanjenima ali i među vjernicima koji traže ojačanje i učvršćenje svoje vjere.

2. ***Izgrađivati zajedništvo naše mjesne Crkve*** na svim razinama: biskup-prezbiterij-redovničke karizme-vjernici: u liturgijskom apostolskom i karitativnom služenju kao svjedočanstvo naše vjere u Isusa Krista.

3. Hitnost u organiziranoj brizi, molitvi i radu u ***pastoralu mladeži*** i u okviru toga pastorala za ***duhovna zvanja***, svećenička i redovnička, jer su uvjet bez kojega nema rasta Crkve, uključujući i uvođenje stalnog đakonata u našoj mjesnoj Crkvi.

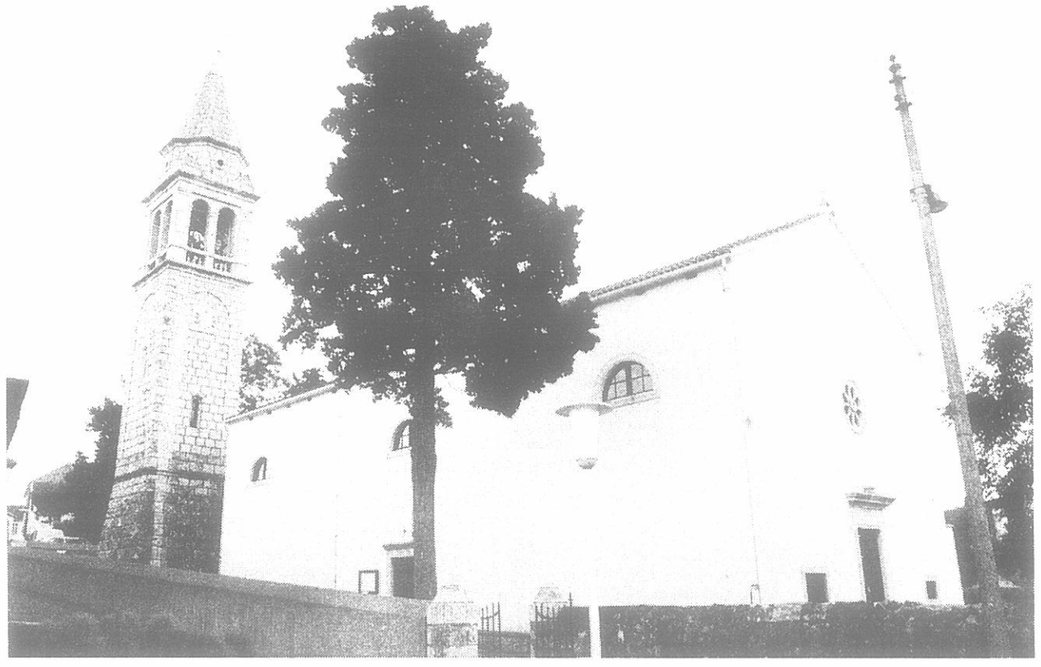
4. ***Odgoj laikata*** u Nadbiskupiji zadarskoj. To znači odgoj osvjedočenih i osposobljenih Kristovih vjernika laika koji trebaju postupno preuzimati svoj dio odgovornosti za nošenje Evanđelja i za život i rast Crkve. Ta odgovornost proizlazi iz sv. krštenja i sv. potvrde za nošenje Evanđelja u svijet ljudskih ustanova, od obitelji do parlamenta.

Na toj crti vjerničke zauzetosti u Crkvi, crkveni pokreti, stari i novi, ukazuju se kao dar Duha Svetoga i nezaobilazna duhovna snaga i pastoralni čimbenik u Nadbiskupiji zadarskoj.

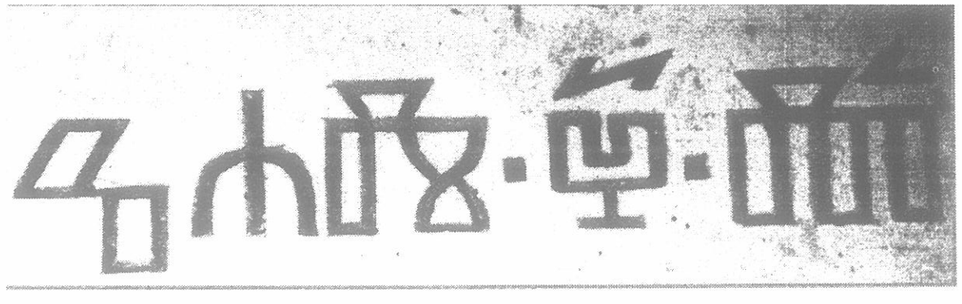
5. ***Zauzimanje za siromašne i ugrožene djelotvornom ljubavlju***, s posebnim naglaskom

13. SESTRUNJ – Promjenjeno nekoliko dotrajali drvenih grilja. Financirala župa.
14. TURANJ – Ptomjenjeni prozori i grilje na župnoj kući. Financira župa.
15. VISOČANE – Nastavljeno uređenje vjeronaučne dvorane. Financirala župa.

Don Srećko Petrov, ml.,
ekonom

Župna crkva sv. Lovre, Kali

Kali 700. l(e)t
Oblikovao Dario Tikulin

27. SUHOVARE – Završena temeljita obnova župne crkve. Financirala Nadbiskupija uz sudjelovanje župe.
28. SUKOŠAN – Sv. Martin – vršena arheološka istraživanja lokaliteta.
29. STARIGRAD – PAKLENICA – Izvršene pripreme za uređenje fasade na župnoj crkvi te započeto obijanje stare žbuke. Financira župa.
30. ŠKABRNJA – Započeli radovi izgradnje nove župne crkve. Radovi su prekinuti 1. 12. 2000. sa strane izvođača koji financijski nije mogao izdržati. Cijeli projekt financira Ministarstvo obnove RH.
31. ŠKABRNJA – AMBARI – Nastavljeni radovi obnove stare crkve. Financira Minstarstvo kulture RH.
32. TURANJ – Izrađena projektna dokumentacija za sanaciju zvonika. Financira župa.
33. VELI IŽ – Obnovljena crkva sv. Roka na brdu Pelovcu. U župnoj crkvi postavljen novi kameni oltar prema puku, nabavljen drveni ambon – ukrašen u tehnici intarzija, te odlijev Višeslavove krstionice na kamenom postelju – sve to je dar don Eugena Konatića, svećenika rodom iz Velog Iža.
34. VELI RAT – VERUNIĆ – Uređen novi krov i sanirana oštećena preslica.
35. VIR – Završena temeljita obnova župne crkve. Sve radove financira župa uz potporu Općine Vir i Turističke zajednice Vir.
36. VRANA – Nastavljeno uređenje okoliša svetišta sv. Nedjeljice. Financirala župa.
37. ZADAR – BEZGRJEŠNO ZAČEĆE – Uređenje krova iznad ulaza u crkvu. Postavljen bakreni pokrov. Financira župa.
38. ZADAR – BL. ALOJZIJE STEPINAC – kupljeno zemljište ispred ctkve u površini 1717 m2. Financirala Nadbiskupija
39. ZADAR – SV. STOŠIJA – nastavljena arheološka iskapanja iza zvonika, gdje bi trebalo graditi vjeronaučnu dvoranu za župu sv. Stošije. Financira Nadbiskupija uz potporu Grada Zadra.
40. ZADAR – SV. ANTE PAD. – Nastavljena izgradnja pastoralnog centra. Sve je pod krovom. Radovi su i dalje u tijeku. Financira mons. Simeone Duca.
41. ZEMUNIK – ZEMUNIK GORNJI – Započeti građevinski radovi na novoj filijalnoj crkvu.

B) ŽUPNE KUĆE I DRUGI CRKVENI OBJEKTI

1. BENKOVAC – Nastavljeno uređenje katoličkog doma – stan za časne sestare, kao i prostorije pučke kuhinje.
2. BIBINJE – Započeta izgradnja Katoličkog doma "Don Marko Sikirić". Završena prva faza – grubi radovi. Financira župa.
3. BOKANJAC – Izgrađena nova garaža. Financira župa.
4. BOŽAVA – Nastavljeni i završeni radovi na unutrašnjem uređenju župne kuće.
5. GALOVAC – Započeta gradnja nove župne kuće na novoj lokaciji. Financira župa.
6. ISLAM LATINSKI – Nastavljeno unutrašnje uređenje župne kuće. Financirala župa.
7. IST – Započeto temeljito uređenje župne kuće: krov, fasada, unutrašnjost. Financira župa uz pozajmicu Nadbiskupije.
8. KISTANJE – Završena obnova župne kuće sa apartmanima za svećenike, stan za časne sestre, kuhinja s dvije blagovaonice, prostorije za župen urede i vjeronaučna dvorana. Nabavljen novi namještaj i potrebna oprema. Uvedeno centralno grijanje. Financirala Nadbiskupija zajendo s Janjevčanima diljem Hrvatske.
9. LJUBAČ – Nastavljeno unutrašnje uređenje župne kuće. Financirala župa.
10. MOLAT – Obnova župne kuće – Financira župa.
11. PERUŠIĆ – Nastavljeno unutrašnje uređenje župne kuće. Izgrađena gusterna i crna jama. Financira Nadbiskupija uz sredstva župe i rad domaćih majstora.
12. POVLJANA – Započeta izgradnja nove župne kuće. Završeni su grubi radovi. Financira Nadbiskupija, Općina Povljana i župa.

na obitelj s brojnom djecom i na mlade koji su ugroženi zlom ovisnosti.

VI. Materijalni prihodi u službi Evanđelja i Crkve

Da bismo mogli izvesti zamišljeno i programirano, potrebna su ljudska materijalna sredstva. Ona su uvijek bila ona logistika koja je olakšavala provođenje određenih nauma u životu Crkve. Tako je i sada. Upravo zato se išlo i u sređivanje, u određenom smislu, materijalnih uvjeta za rad kako nas ne bi potreban minimum zaokupljao i plijenio vrijeme i energije i kako nas na pogrešnim osnovama ne bi sprječavao u raspoloživosti. Zato beneficij više nije mjerilo i polazište djelovanja, nego je valoriziran rad, to jest poslanje na njivi Crkve.

Crkva u Hrvatskoj i prema tome i naša Nadbiskupija od 1. siječnja 2001 godine u novom je sustavu nagrađivanja u Crkvi i upotrebe materijalnih sredstava za život župe i Nadbiskupije.

No to će tražiti još jedan korak: bolje raspoređivanje snaga u Nadbiskupiji. Ne može biti mjerilo gola pokrivenost župe, bez obzira na veličinu ili neznatnost župe. Već sada se ukazuje potreba da oni prezbiteri koji nisu dovoljno angažirani u župi, da preuzmu na drugom mjestu određenu zadaću koju je moguće povezati s temeljnim zaduženjem. Da budem jasniji: Ne može se jedan broj svećenika daviti od posla, a jedan broj komodno statirati na krilu. Tako konkretno grad Zadar ima 60% vjernika a 20% svećenika. To je ozbiljan nesrazmjer koji se mora postupno uklanjati. Ili, druga činjenica koja je i do sada bila prisutna sa svećenicima u središnji ustanovama: posvuda, pa i Rimskoj kuriji pastoralna usmjerenost tamošnjih dužnosnika je dostignuće pokoncilske Crkve. Kod nas je isto tako. Trebat će biti i još više. Ali i raspored na terenu će imati jedino polazište - ono pastoralno.
U eklezijalnoj otvorenosti priznajem da sam trebao više dijaloga o tome voditi i s predstavnicima karizmi u našoj Nadbiskupiji, s Franjevcima - jednima i drugima, te s našim Benediktincima. Poštujući izvornu karizmu i usmjerenje, Papa je u provedbenom dokumentu *Ecclesiae suae* /Pavao VI/, otvorio novi pogled o mjestu redovnika u pastoralu mjesne Crkve.

Eto, to su neki naglasci za razgovor, danas i u vremenu koji je pred nama u raznim tijelima i na različitim razinama našega dijecezanskog života. Hvala na pozornosti.

IZVJEŠĆA S GODIŠNJE SKUPŠTINE

I. IZVJEŠĆE PREDSTOJNIKA NADBISKUPIJSKOG KATEHETSKOG UREDA

Uvod

Uzimajući u obzir uskladiti dva glavna zahtjeva: s jedne strane - na razini opće Crkve - poimanje keteheze kao evangelizacijsko djelovanje na polju velikoga poslanja Crkve – to jest *katehetsko djelovanje kao misionarski nalog za naše doba* i s druge strane u tom kontekstu - na razini mjesne Crkve – važni zadaci na pastoralnom planu u ovom desetljeću – *sustavniji i organiziraniji katehetski rad za uspješni rast zadarske Crkve i društva*, - KU, kojega je otac Nadbiksup utemeljio dana 21. kolovoza 2000. godine (dekretom br. 1437/2000.) ima vrlo važnu ulogu i odgovornu zadaću.

II. IZVJEŠĆE O RADU CARITASA NADBISKUPIJE ZADAR U 2000. GODINI

Caritas Nadbiskupije zadarske osnovan je od nadbiskupa msgr. Oblaka u proljeće 1990. G., a u kolovozu 1991. počeo je djelovati u ratnim uvjetima - deseta godina djelovanja.

Mogućnosti i napori Caritasa uz sve skromnija sredstva ne mogu amortizirati narasle probleme osiromašenog društva niti mogu nadomjestiti državnu socijalnu skrb. Naše napore usmjerili smo kako bi obuhvatili što veći broj ljudi kroz savjetodavnu i materijalnu pomoć te posredovanjem u ostvarivanju prava ublažiti njihove narasle probleme.

Caritas zapošljava 12 djelatnika i u novonastalim prilikama nastoji odgovoriti na brojne probleme kroz službe i projekte koji su u njemu nastali.

Obiteljsko savjetovalište

- Savjetovanje za razne vrste problema (obiteljski, bračni, problemi sazrijevanja kod djece i mladih, razna krizna stanja, psihoze, neuroze, poremećaji ličnosti, ovisnost.

- Grupe roditelja poginulih branitelja (46 roditelja)

- Grupa osoba s kroničnim psihičkim problemima

- Telefon za pružanje psihološke pmoći Slamka

-Pripreme za brak (svaki mjesec u Pastoralnom centru na Boriku)

Socijalna služba

Tijekom protekle godine pomogli smo materijalno, savjetodavno te posredovanjem u ostvarivanju prava:

- Privremene novčane pomoći: 51 osoba

- Stalne novčane pomoći: 15 osoba

- Jednokrat nenovčane pomoći: 241 osoba

- Pomoć za školovanje: 8 osoba

- Materijalna pomoć: 500 obitelji

- Bolesna djeca: 8 obitelji

- Posredovanje u ostvarivanju prava: 169 osoba

Socijalna služba Caritasa posredovanjem brojnih donacija preko programa "Usvajanje na daljinu" u ovoj godini obuhvatila je 148 djece ili 141 obitelj.
U programu Pro vita uključeno je 56 obitelji.

Komuna

U komuni Sveti Ante Padovanski u Nuniću u prosjeku je 11 osoba, te još 10 u Italiji. Kroz prošlu godinu 62 osobe ušle su u komunu, što znači da 1/3 ipak ostane trajnije na liječenju. Također se radi s grupom roditelja ovisnika. Cilj grupe je pomoć roditeljima čija djeca su ovisnici. Rad s ovisnicima odvija se individualno i to najčešće u cilju upućivanja na liječenje i rehabilitaciju u komunama u zemlji i inozemstvu.

Boravak za djecu

U boravak je uključeno 26 djece iz gradskih osnovnih škola i jedne seoske. S djecom rade dva prosvjetna djelatnika i psiholog. Djecu se dovozi i odvozi doma. 9 djece živi u nepotpunim obiteljima, 21 dijete je korisnik jednog od oblika socijalne zaštite a 5 djece kao i njihove obitelji nisu u tretmanu Centra.

Pučka kuhinja
Tijekom prošle godine u Pučkoj kuhinji "Sv. Vinko" pripremljeno je 67.225 obroka, prosječno dnevno 220 osoba. Dvije su kategorije korisnika: korisnici čiji trošak prehrane pada na teret Caritasa i korisnici čiji trošak pada na teret Ministarstva rada i soc. skrbi. Za 20 starih i nemoćnih osoba hranu dostavljamo svaki dan u kuću.

Program "Kreditiranje malih poduzetnika"

Kroz ovaj program podijeljeno je cca 20 kredita u ukupnom iznosu od DM 200.000,00.
Distribucija humanitarne pomoći

Primljena humanitarna pomoć u ovoj godini je za 90% manja u odnosu na prethodnu. Kroz godinu imali smo 45 donacija iz Italije, Njemaeke i Austrije, 27 donacija direktno za Caritas, a kod 18 smo posredovali za druge korisnike. Ukupna težina 187.154 kg od čega samo 36.310 kg hrane.

Župni Caritas
U jubilejskoj godini smo razmišljali o mjestu i ulozi Caritasa u patoralu Biskupije i pojedinih župnih zajednica. S tim ciljem smo organizirali s predstavnicima župnih Caritasa pet susreta, a jedna s vjeroučiteljima. Oni su nas upoznali s načinom i mogućnostima rada župnih Caritasa. Pitanje je kako ćemo dalje i kako možemo organizirati župni Caritas, jer bez rada Caritasa u župi nedostaje temeljna dimenzija župne zajednice. Ova godina je bila godina animiranja župnih Caritasa. Uviđama da je to proces i da će trebati više vremena i suradnje. Za sada imamo formirane male grupe gotovo u svim župama zadarskog dekanata i u svim većim župama izvan Zadra kao što su Pag, Benkovac, Obrovac, Sali i Preko.

Udruzi "svjetlo" (Udruga roditelja djece s mentalnom retardacijom i autizmom) pružili smo "krov nad glavom" i njihovom klubu "Tim" koji svakodnevno okuplja svoje članove u našim prostorijama.
Ovim izvješćem obuhvatili smo najvažnije vidove rada Caritasa u protekloj godini.

Ravnatelj:
don Čedomil Šupraha

III.
IZVJEŠĆE O NADBISKUPSKOM SJEMENIŠTU "ZMAJEVIĆ" I NADBISKUPSKOJ KLASIČNOJ GIMNAZIJI

1. NADBISKUPSKO SJEMENIŠTE *ZMAJEVIĆ*

U 2000. Nadbiskupsko sjemenište *Zmajević* imalo je završetak školske godine 1999./2000. i početak 2000./2001.

Na Završetku školske godine 1999./2000. u Sjemeništu je bilo 50 sjemeništaraca, od 52 koliko ih je bilo na početku školske godine.
Pripadnost sjemeništaraca po nad/biskupijama je slijedeći: Zadarska nadbiskupija 24 sjemeništarca (jedan otpušten tijekom šk. god.), Vrhbosanska nadbiskupija 9 (jedan otpušten tijekom šk. god.). Inače, to je posljednja generacija sjemeništaraca Vrhbosanske nadbiskupije u našem Sjemeništu. Krčka biskupija 6, Riječko-Senjska nadbiskupija 5, Skopska biskupija 4, Porečko-Pulska 2, Banjalučka biskupija 1, te Franjevačka provincija sv. Jeronima iz Zadra 1 sjemeništarca.
Na početku školske godine 2000./2001. u Sjemeništu je bilo 44 sjemeništarca. Njihova pripadnost po Nad/biskupijama izgleda ovako: Zadarska nadbiskupija ima 19 sjemeništaraca, Skopska biskupija 11, Krčka biskupija 8, Gospićko-Senjska biskupija 3,

Msgr. Ivan Prenđa
nadbiskup zadarski

USKRSNA VJERA – VJERA KOJA PREOBRAŽAVA

Draga braćo svećenici, redovnici, redovnice
i Kristovi vjernici laici!

Vjerujem da ćemo svi s radošću u uskrsnoj noći i na uskrsno jutro slušati evanđeoski izvještaj o uskrsnuću Kristovu i čuti riječi:

Što tražite Živoga među mrtvima? Nije ovdje, nego uskrsnu!
(Lk 24, 5-6a)

Ta vjera koju nam je Crkva kroz protekla stoljeća predala, razlog je našoj nadi i našoj radosti i u novom tisućljeću. Vjera u Uskrs, u pobjedu života nad smrću i dobra nad silama zla bila je oduvijek razlog ljudskom optimizmu i poticaj napretku. Može li i danas, posred brojnih pitanja koja rađaju tjeskobom, i u svijetu i u našoj Domovini, uskrsna vjera biti kvascem preobrazbe čovjeka i njegova, čini se, pomalo bolesnog društva?

"Trebalo je da Sin Čovječji bude predan..., i raspet, i treći dan da ustane!"(usp. Lk 24, 7)

Ništa se u povijesti i životu ne događa bez smisla i cilja. Bog je gospodar života i smrti, vremena i prostranstava. Isus Krist je jednom ušao u našu povijest, odživio ljudski život, bio raspet i ustao iz mrtvih! U ovom trenutku proći nam je stazom Raspetoga prema uskrsnom jutru. Kršćanstvo je svjedok da poslije Golgote uvijek dolazi svitanje! Iz vjere u Uskrsloga rađa se sigurnost da je moguća preobrazba čovjeka pojedinca, obitelji i društva! U tom naporu članovi Kristove zajednice – Crkve, vide svoju prvotnu zadaću. Zato Vas sve potičem da budete hrabri i odgovorni nositelji uskrsne radosti svim ljudima u ovom času!

Svim vjernicima i ljudima dobre volje, želim sretan i blagoslovljen, mirom i radošću ispunjen Uskrs!

Uskrs, 2001.

✠ Ivan,
nadbiskup zadarski

Mgr. Ivan Trstka

vladislav zadarski

USKRSNA VJERA – VJERA KOJA PREOBRAŽAVA

Draga braćo svećenici, redovnici, redovnice
i Kristovi vjernici laici!

Vjerujem da ćemo svi s radošću u uskrsnoj noći i na uskrsno jutro slušati evanđeoski izvještaj o uskrsnuću Kristovu i čuti riječi:

Što tražite Živoga među mrtvima? Nije ovdje, nego uskrsnu!
(Lk 24, 5-6a)

Ta vjera koju nam je Crkva kroz protekla stoljeća predala, razlog je nađoj nadi i nađoj radosti i u novom tisućljeću. Vjera u Uskrs, u pobjedu života nad smrću i dobra nad silama zla pila je odnvijek razlog ljudskom optimizmu i boljoj nabretku. Može li i danas, poslij protirlji bitnije koje radjeln ljeskopom, i u svijetu i u nađoj Domovini, uskrsne vjere pili kvascem preobrazbe čovjeka i njegova, čini se, pomalo polagano drugčije?

„Trebalo je da Sin Čovječji bude predan..., i raspet, i treći dan da uskrsne!"(usp. Lk 24, 7)

Nijeta se u povijesti i životu ne događa bez smisla i cilja. Bog je gospodar života i smrti, vremena i prostranstava. Isus Krist je jedinom nađo u nađu povijest, odgovio ljudski život, pio razbet i ustao iz mrtvih! U novom trenutku broji nam je stazom Kasbetoga bremu uskrsnom jutru. Kršćanstvo je svjedok da bosilje Golgote uvijek dolazi svitanju! Iz vjere u Uskrslobe rađa se sigurnost da je mogućа preobrazba čovjeka bojedinca, opitelji i društvaj U tom nabom čjemovi Kristove zajednice – Crkve, vide svoju prvotnu zadaću. Zato Vas sve bozivam da pruđete trapni i odgovorni nositelji uskrsne radosti svim ljudima u novom času!

Savim vjernicima i ljudima dobre volje, želim sretan i plagoslovljen, mirom i radošću iskupljen Uskrsl

✠ Ivan,
nadbiskup zadarski

Uskrs, 2001.